

**نوآوری‌های سیاست کیفری ایران و برخی از
کشورهای جهان در مبارزه با قاچاق کالا و ارز از منظر
کیفرشناسی**

بهزاد قیافی

سرشناسه : قیافی، بهزاد، ۱۳۴۸-

عنوان قراردادی : ایران. قوانین و احکام

Iran. Laws, etc.

عنوان و نام پدیدآور : نوآوری‌های سیاست کیفری ایران و برخی از کشورهای جهان در مبارزه با قاچاق کالا و ارز از منظر کیفرشناسی / بهزاد قیافی.

مشخصات نشر : اردبیل: انتشارات محقق اردبیلی، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری : ۱۲۴ص

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۴-۸۵۱-۳

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتابنامه. ص. ۱۲۳ - ۱۲۷.

موضوع : قاچاق -- قوانین و مقررات -- ایران
Smuggling-- Law and legislation -- Iran
ارز -- قوانین و مقررات کیفری -- ایران
Foreign exchange -- Law and legislation -- Iran --
Criminal provisions
قاچاق -- قوانین و مقررات
Smuggling-- Law and legislation
ارز -- قوانین و مقررات کیفری
Foreign exchange -- Law and legislation --
Criminal provisions
حقوق جزا -- مطالعات تطبیقی
Crime law -- Comparative studies
حقوق جزا
Criminal law -- Iran

رده بندی کنگره : KMH۳۶۹۵

رده بندی دیویی : ۵۵۰.۲۳۳/۳۴۵

شماره کتابشناسی ملی : ۸۷۸۴۹۵۸

اطلاعات : رکورد : فیپا
کتابشناسی

نام کتاب : نوآوری‌های سیاست کیفری ایران و برخی از کشورهای جهان در مبارزه با قاچاق کالا و ارز از منظر کیفرشناسی

مولف: بهزاد قیافی

ناشر: انتشارات محقق اردبیلی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۴۴-۸۵۱-۳

شمارگان: ۱۰۰۰ قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

آدرس: اردبیل - سه راه دانش، بازار معطری، طبقه فوقانی، پلاک ۸

تلفن: ۰۴۵-۳۳۲۴۰۰۸۱

نوآوری‌های سیاست کیفری ایران و برخی از کشورهای جهان در مبارزه با قاچاق کالا و ارز از منظر کیفرشناختی

فهرست مطالب :

فصل اول - مقدمه	۱۱
گفتار اول - سیاست کیفری	۱۹
گفتار دوم - کیفرشناسی	۲۴
مبحث اول - کیفر یا مجازات	۲۴
مبحث دوم - تعریف کیفرشناسی	۳۰
گفتار - سوم - حقوق کیفری اقتصادی	۳۵
فصل دوم - سیاست کیفری کشور ایران در مبارزه با قاچاق کالا و ارز	۳۸
گفتار اول - سیر تقنینی قوانین مربوط به قاچاق کالا و ارز در ایران	۴۶
گفتار دوم - نوآوری های سیاست کیفری ایران در مبارزه با قاچاق کالا و ارز	۶۷
فصل سوم - سیاست کیفری کشور ترکیه در مبارزه با قاچاق کالا	۷۹
فصل چهارم - سیاست کیفری کشور هند در مبارزه با قاچاق کالا	۸۴
فصل پنجم - سیاست کیفری کشور چین در مبارزه با قاچاق کالا	۸۹
فصل ششم - سیاست کیفری کشور ایتالیا در مبارزه با قاچاق کالا	۹۶
فصل هفتم - سیاست کیفری کشور استرالیا در مبارزه با قاچاق کالا	۹۹
فصل هشتم - سیاست کیفری کشور برونئی در مبارزه با قاچاق کالا	۱۰۱
فصل نهم - سیاست کیفری کشور ژاپن در مبارزه با قاچاق کالا	۱۰۵

فصل دهم - سیاست کیفری کشور انگلیس در مبارزه با قاچاق کالا	۱۰۸
فصل یازدهم - سیاست کیفری کشور آفریقای جنوبی در مبارزه با قاچاق کالا.....	۱۱۰
دوازدهم - سیاست کیفری کشور لتونی در مبارزه با قاچاق کالا.....	۱۱۱
سیزدهم - سیاست کیفری کشور بلغارستان در مبارزه با قاچاق کالا.....	۱۱۲
چهاردهم - سیاست کیفری ایالات متحده آمریکا در مبارزه با قاچاق کالا... ..	۱۱۳
نتیجه گیری -.....	۱۱۴
پیشنهاد -.....	۱۱۷
فهرست منابع -.....	۱۲۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ
بِالْقِسْطِ

ترجمه: به نام خداوند بخشاینده مهربان، همانا ما پیامبران خود را با
دلیل های روشن فرستادیم و با آنها کتاب و ترازوی (تشخیص حق از
باطل - فرقان) نازل کردیم تا مردم به عدالت عمل کنند.
(آیه ۲۵ سوره مبارکه حدید قرآن کریم)

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ

ترجمه: پرخیر و پاینده است که بر بنده خود (کتاب) جدا کننده حق و
باطل را نازل کرد.

(آیه ۱ سوره فرقان)

تفسیر: فرقان یعنی فرق گذار میان حق و باطل و اگر کسی این تشخیص
را داشته باشد به خیر کثیر دست یافته است و به همین خاطر است که
همه بدبختی های انسان از عدم شناخت درست و ناشی از جهل و نادانی
او است. قرآن قدرت تشخیص را نعمت خدادادی دانسته که با شرایطی به
کسانی عطاء می کند که تقوا پیشه خود ساخته اند. (بهرام پور ، ۱۳۸۹ ،
۳۵۹)

مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ

ترجمه : هرکس مرتکب کارزشتی شود یا بد کند، به آن کیفر (مجازات) داده می شود.

(آیه ۱۲۳ سوره نسا)

فرامین و بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی (مد ظله العالی) در باره حرمت شرعی قاچاق کالا و مبارزه با قاچاق کالا و ارز در دیدار گروهی از اصناف ، مردم مریوان استان کردستان و خطاب به رئیس جمهوری اسلامی ایران :

گسترش پدیده قاچاق و تاثیر مخرب آن در امر تولید ، تجارت قانونی ، سرمایه گذاری و اشتغال ، خطر جدی و بزرگی است که باید با جدیت تمام با آن مبارزه کرد و بر همه دستگاه هایی که به نحوی می توانند در این امر دخیل باشند واجب است که سهم خود را در این مبارزه ایفا کنند.

اولا : باید کانون مرکزی این مبارزه در سطحی عالی نزدیک به رئیس دولت و دارای اشراف قانونی بر دستگاه های ذیربط باشد.

ثانیا : تبلیغات متناسب ، هوشمندانه و همه جانبه در خدمت این مبارزه قرار گیرد.

ثالثا : برخورد قضائی و انتظامی ، قاطع و در ارتباط کامل با تصمیم گیری های آن کانون مرکزی باشد.

رابعا : عزم جدی بر این باشد که عمل قاچاقچی کاملاً برخلاف صرفه و همراه با خطر باشد و جنس قاچاق از پیش از مبادی ورودی تا محل عرضه آن در بازار ، آماج اقدامات گوناگون این مبارزه قرار گیرد.

البته در این کار ، لازم است با دقت و مراقبت تمام از آلوده شدن عناصر دست اندرکار این مبارزه به بیماری رشوه و امثال آن جلوگیری شود.

بدیهی است که دستگاه قضائی از یک سو و دستگاه های انتظامی و احیاناً نظامی از سوی دیگر وظیفه دارند در این امر مهم همکاری کامل داشته باشند.

توفیق جناب عالی و دیگر دست اندرکاران را در این امر بزرگ از خداوند متعال مسئلت می کنم.

سید علی خامنه ای ۱۳۸۱/۴/۱۲

پدیده قاچاق و قاچاق فروشی ، ضربه به اقتصاد و هویت ملی کشور و همه برنامه ریزی هاست. این از لحاظ شرعی ، یک عمل ممنوع و حرام قطعی است ، چون موجب افساد است. (دیدار مورخه ۱۳۸۰/۴/۱۰ گروهی از اصناف)

قاچاق یک بلیه برای کشور و برای اقتصاد کشور یک درد است ، یک ویروس به شدت فلج کننده است. جوانان ما نباید در وضعی قرار بگیرند که احساس کنند ناچار باید به این راه غیر منطقی ، غیر قانونی و غیر مشروع متوسل شوند.

(در اجتماع مردم مریوان استان کردستان در تاریخ ۱۳۸۸/۳/۲۶)

پیشگفتار:

یکی از مباحث حقوق جزا ، سیاست کیفری (جنایی) بوده و یکی از مصادیق جرائم علیه اموال و مالکیت و جرائم اقتصادی (مالی) مورد بحث در حقوق جزای ایران و کشورهای جهان ، جرم قاچاق کالا و ارز می باشد.

قاچاق کالا و ارز (اقتصاد پنهان و یا اقتصاد زیر زمینی یا اقتصاد غیر رسمی یا اقتصاد سیاه یا اقتصاد سایه یا تجارت بی ریشه یا تجارت بین المللی غیر قانونی) از جمله جرائم اقتصادی و حتی جرایم سازمان یافته ای است که به علت ایراد خسارت آن به نظام اقتصادی و در موادی به نظام فرهنگی و سیاسی ، در قوانین کیفری اکثر کشورها و نیز در کشور ما از قبل از انقلاب شکوهمند اسلامی و با پیش بینی مجازات (مثل ضبط کالا ، ضبط خودرو حامل کالای قاچاق ، مصادره محل نگهداری کالا ، جزای نقدی ، شلاق ، حبس در زندان و اعدام) و سایر ابزارهای قانونی و با تاکید بر پیشگیری از آن ، جرم انگاری شده است و با توجه به فرهنگ و مبانی الهی (دینی) ، اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی ، عرفی و اخلاقی حاکم در کشورهای های دنیا حسب مورد کالاهای خاصی موضوع بزه قاچاق کالا می باشند و از این منظر ، پیش بینی مجازات های کیفری و سایر ابزارهای قانونی غیر کیفری برای مرتکبین قاچاق کالا و ارز توسط کشور ایران و کشورهای جهان و نوع و میزان آن ، نوع سیاست کیفری کشور ایران و سایر کشورها را در برخورد قانونی با این پدیده مجرمانه مشخص می نماید. در ضمن ذکر این نکته ضروری می باشد که تنوع کالاهای قاچاق در ایران بنا به عللی که در آتی توضیح داده خواهد شد ، نسبت به سایر کشورهای جهان بیشتر می باشد.

نگارنده در تحقیق حاضر تلاش نموده تا با استفاده از روش حقوق تطبیقی ، ضمن تعریف سیاست کیفری ، کیفرشناسی ، حقوق کیفری اقتصادی ، قاچاق کالا و ارز ، نوع سیاست کیفری افتراقی و ویژه ایران و برخی از کشورهای جهان (از جمله ترکیه ، هند ، چین ، ایتالیا ، استرالیا ، برونئی ، ژاپن ، انگلیس ، آفریقای جنوبی ، لتونی ، بلغارستان و آمریکا) را در برخورد با پدیده مجرمانه قاچاق کالا و ارز و از منظر کیفرشناسی و نوع عکس العمل یا واکنش اجتماعی (مجازات و سایر ابزارهای قانونی) آنها بررسی نموده و نوع و میزات مجازات ها و سایر ابزارهای قانونی تعیین شده توسط قانونگذاران همان کشورها را تبیین نماید. در ضمن این تحقیق بر اساس مطالعه های کتابخانه ای و به روش توصیفی انجام شده است.

فصل اول - مقدمه :

یکی از شاخه‌های (رشته‌های) علم (دانش) حقوق، حقوق جزای اختصاصی است و در حقوق کیفری (جزایی) اختصاصی، جرائم تحت عناوین: الف- جرائم علیه اموال و مالکیت ب- جرائم علیه اشخاص (شامل صدمه‌های مادی و معنوی) ج- جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی مملکت د- جرائم علیه آسایش عمومی و ... مورد مطالعه و بررسی قرار می‌گیرد و هر یک از عناوین فوق، تعدادی از جرائم و یا خصیصه‌های کیفری پیش‌بینی شده در قوانین جزایی موضوعه (مدون) را در بر می‌گیرد.

جرائم علیه اموال و مالکیت (به عنوان یکی از مباحث اصلی حقوق کیفری اختصاصی) جرائمی هستند که ضرر و زیان (خسارت) حاصل از آنها متوجه اموال منقول و غیرمنقول اشخاص (اعم از حقیقی و حقوقی- خصوصی و دولتی) می‌باشد. مثل: قاچاق کالا و ارز

جرایم اقتصادی، اعمال و رفتارها و یا جرایمی غیر قابل گذشت (واجد جنبه عمومی) هستند که موجب اختلال در سیاست‌ها و فعالیت‌های اقتصادی کشورها می‌شوند. یکی از آثار اصلی جرائم اقتصادی، اختلال در نظام اقتصادی بوده و یکی از مصادیق اساسی جرائم اقتصادی، قاچاق کالا و ارز می‌باشد. به عبارت دیگر جرایمی که بر ضد یا علیه اقتصاد کشور و با هدف تخریب نظام اقتصادی به وقوع می‌پیوندند، جرایم اقتصادی نامیده می‌شوند.

جرم (بزه) قاچاق کالا و ارز (به عنوان یکی از مصادیق جرائم علیه اموال و مالکیت و جرائم اقتصادی و همچنین تجارت بین المللی غیر قانونی) ، پدیده مجرمانه‌ای و چند بعدی در کشور ایران و بیشتر کشورهای جهان است که به علل خروج ارز از کشور و ورود کالا به کشور بدون پرداخت حقوق دولتی (به عنوان یکی از مصادیق مالیات های غیر مستقیم)، ضرر و زیان یا خسارت ناشی از آن متوجه دولت (بیت المال) و امنیت اقتصادی کشور می‌شود.

قاچاق کالا جرم فراملی بوده و کشورهای استعمارگر از طریق خروج ارز از کشورهای در حال توسعه مثل ایران در نظام اقتصادی آنها اخلاص ایجاد می نمایند.

با توجه به اینکه ورود و خروج کالا و ارز (پول رایج کشورها) در هر کشوری ، براساس ضوابط و مقررات قانونی خاصی صورت گرفته و با در نظر گرفتن نظام اقتصادی هر کشوری تنظیم می‌شود و کشورها از آن به عنوان اهرمی برای برقراری موازنه و تراز بازرگانی خارجی خود استفاده می‌کنند، لذا هر گونه ایجاد اخلاص و نقض قوانین و مقررات قانونی جاری در این زمینه و ارتکاب قاچاق کالا و ارز با واکنش‌های (عکس العمل های) اجتماعی مختلف کشورهای جهان مواجه می‌شود . از جمله راه‌های برخورد با این گونه اخلاص‌ها، با لحاظ نوع سیاست کیفری حاکم در هر کشور ، عکس‌العمل یا واکنش اجتماعی (مجازات مرتکبین قاچاق کالا و ارز) و نیز سایر روش ها و ابزارهای قانونی از باب پیشگیری از وقوع آن می‌باشد.

به عبارت دیگر با مطالعه نوع و میزان مجازات های قانونی و یا سایر روش های قانونی تعیین شده توسط کشورها در برخورد با پدیده قاچاق کالا و ارز ، نوع سیاست کیفری همان کشور در این رابطه شناسائی و مشخص می گردد.

جرم قاچاق کالا و ارز از جرائمی است که هر کشوری تحت سیاست های اقتصادی و گمرکی و در مواردی با تدبیر مکمل با خصایص کیفری آن را تعریف و مجازات های قانونی خاصی را برای مرتکبین آن در نظر گرفته است.

در کشور ایران ، قاچاق کالا تهدید جدی برای تولید داخلی بوده و در عوض اقتصاد کشورهای همسایه را رشد و شکوفا کرده و به امنیت ملی و امنیت شهرهای مرزی ایران خدشه وارد می کند و تعداد زیادی از جوانان میهن اسلامی را به بیراهه و اشتغال کاذب و درآمدهای نامشروع (غیر قانونی) می کشاند و در نهایت کالاهایی را که هیچ ضرورت و نیازی در داخل کشور به آن احساس نمی شود ، در اختیار مصرف کنندگان قرار می دهد و ضمن خروج ارز از کشور و محرومیت کشور از حقوق و عوارض گمرکی (به عنوان یکی از مصادیق مالیات های غیر مستقیم) ، به صورت غیر مستقیم به پیکره اقتصاد و فرهنگ کشور ما ضربه وارد می کند و بر همین اساس قاچاق کالا و ارز به یکی از مشکلات اصلی کشور ما تبدیل شده و قانونگذار محترم با اتخاذ سیاست کیفری افتراقی یا ویژه و با تعیین مجازات های سنگین در کنار تدابیر غیر کیفری (پیشگیری از

وقوع قاچاق کالا و ارز) ، نسبت به مقابله جدی و سختگیرانه با آن اقدام است.

سیاست کیفری افتراقی ، سیاست کیفری ویژه و متمایزی است که قانونگذار در مبارزه با برخی از جرائم خاص ، از بعضی از اصول و معیارهای متعارف حقوق کیفری عدول می نماید. قاچاق کالا و ارز از این دسته از جرائم خاص می باشد.

از نظر حقوق کیفری و به موجب رأی وحدت رویه (در حکم قانون) شماره ۱۰۶۷ مورخ ۱۳۳۹/۷/۱۳ هیات عمومی دیوان عالی کشور قاچاق کالا یکی از مسائل اجتماعی مهمی است که با سیاست های بازرگانی و پولی کشور رابطه مستقیم دارد و به همین جهت قانونگذار محترم برای آن قوانین خاص و ویژه ای تصویب نموده که گاهی با اصول کلی حقوقی منطبق نمی باشد. مقنن در امر قاچاق ، اولین نشو و نما را قابل تعقیب و مجازات دانسته است ، در صورتی که طبق اصول کلی حقوقی، اعمال مقدماتی از آغاز عملیات اجرایی متمایز و غیرقابل مجازات است و در حقیقت در وضع قوانین مربوط به قاچاق کالا از روش درونی (استثنایی) تبعیت شده تا متصدیان تعقیب (مراجع انتظامی و قضائی) بتوانند جامعه را به سهولت از دستبرد قاچاقچیان امین سازند ، به این منظور مقنن اعمالی را که مبین اراده قطعی و جازم مرکب در ارتکاب آن است ، قابل تعقیب و مجازات دانسته است، زیرا فاصله اخلاقی موجود بین عمل ارتكابی مرتكب و هدف او به قدری كم است كه اگر او را آزاد گذارند ، مطمئناً آن فاصله را می پیماید و مرتكب جرم قاچاق کالا می شود. در این

مورد ، اعمال اولیه به مثابه اعمال نهایی (جرم تام) تلقی شده و مجازات جرم کامل برای آن معین گردیده است.

در تمام کشورهای جهان بحث قاچاق کالا و ارز مطرح بوده و مبارزه با آن یک مسئله حساس و حیاتی برای اقتصاد کشور می باشد.

از نظر تاریخی هم ، قاچاق کالا در کشورهای جهان یک امر قدیمی بوده و جزو جرائمی است که از زمان های دور و به علل مختلف از جمله عدم تولید کالا و نیاز مردم کشورها به همان کالا ، تفاوت کیفیت و نیز قیمت کالا در دو کشور ، تعیین سود و عوارض گمرکی ، عدم اشتغال یا بیکاری مردم و جوانان و به خصوص در مناطق مرزی کشورها ، انگیزه تحصیل سود غیر قانونی و نامشروع (ثروت باد آورده) ، ممنوعیت قانونی و در مواردی شرعی ورود کالا به کشوری ، ورود کالا مثل مشروبات الکلی به کشورهای اسلامی ، ضعف اعتقادات مذهبی و باورهای دینی و عرق ملی ، عدم آگاهی از مسئولیت کیفری (مجازات) قاچاق کالا و ارز و نیز مضرات کالاهای قاچاق به جامعه و مصرف کنندگان و غیره به وقوع پیوسته و همچنان به وقوع می پیوندد.

در باب عدم ریشه کنی قاچاق کالا و ارز در کشور ایران به رغم اعمال مجازات های شدید و سنگین در مورد مرتکبین آن و استمرار قاچاق کالا باید گفت ، با توجه به اینکه قاچاقچیان اصلی (به عنوان ایادی ماقبل) که به طور غالب در خارج از مرزهای ایران حضور و فعالیت دارند ، توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران دستگیر نشده و توسط مراجع رسیدگی قضائی مورد مجازات قانونی قرار نمی گیرند ، بلکه تنها لایه ها

و عوامل بعدی آن توسط پلیس دستگیر شده و مورد مجازات قانونی قرار می گیرند ، به همین علت و نیز سایر عوامل دخیل در موضوع از جمله فساد اداری سیستماتیک و نقش مجرمین یقه سفید و غیره ، قاچاق کالا و ارز در کشور ما ریشه کن نشده و استمرار دارد.

در کشورهای مختلف ، قاچاق کالا مصادیق مختلفی دارد . مانند قاچاق پرندگان در چین ، قاچاق حیوانات در تایلند ، قاچاق آثار باستانی در هند و قاچاق پرندگان ، حیوانات و آثار باستانی و غیره در ایران .

سابقه امر قاچاق کالا به قرن ها پیش بر می گردد و با پیدایش مکتب مرکانتلیسم (سوداگری) در قرن شانزدهم میلادی ، نطفه این پدیده شوم به عنوان یک آسیب جدی اقتصادی و اجتماعی در اقتصاد کشورها منعقد شده است. (فیروزجایی ، ۱۳۸۴ ، ۲۵)

کشورهای جهان بر مبنای نظام اقتصادی خود در مورد نحوه ورود و خروج کالا و ارز مقررات خاصی را تصویب نموده اند ، چرا که قاچاق کالا و ارز موجب اخلال در نظام اقتصادی هر کشوری شده و مانع وصول درآمدهای دولت (مثل حقوق و عوارض گمرکی به عنوان یکی از مصادیق مالیات های غیر مستقیم در ایران) می گردد.

تجارت بین المللی غیر قانونی :

تجارت بین المللی غیر قانونی ، فعالیت های مجرمانه ویژه ای را تشکیل می هد.

قاچاق کالا به عنوان یکی از مصادیق تجارت بین المللی غیر قانونی در کلیه قلمروهای جرم بین المللی مشاهده می شود. علت تجارت غیر قانونی ، نادر بودن محصولی در یک منطقه ، برخی ممنوعیت ها و درخواست فرار از پرداخت تعرفه های گمرکی می باشد و هر گونه کالای می تواند موضوع قاچاق واقع شود و بزهکاران حرفه ای متخصص در ارتکاب آنها می باشند. مثل قاچاق سیگار در اکثر کشورهای جهان ، قاچاق الکل در آمریکا ، قاچاق طلا ، سنگ های قیمتی و الماس در آفریقا قاچاق ارز ، فلز زرد و مواد معدنی گرن بها ، قاچاق نژادهای حیوانی حمایت شده و غنائم شکاری در کشورهای آفریقایی ، آسیایی و آمریکای لاتین ، قاچاق پوست حیوانات و پوست پشم دار حیوانات به ویژه عاج و شاخ کرگدن در آسیا. (رخشانی ، ۱۳۷۵ ، ۷۰)

آثار قاچاق کالا و ارز به نظام اقتصادی کشور به شرح زیر می باشد :

- ۱ - فرار سرمایه
- ۲ - عدم توان رقابت کالاهای تولید داخل کشور با کالاهای خارجی از نظر قیمت و کیفی
- ۳ - تعطیلی کارخانه ها
- ۴ - بیکاری
- ۵- رکود اقتصادی
- ۶- کاهش درآمد دولت به علت عدم وصول حقوق و عوارض گمرکی (به عنوان بیت المال و یکی از مصادیق مالیات های غیر مستقیم در ایران)

۷ - از بین رفتن تولید کالاهای داخلی

۸- عوارض جانی و بهداشتی

۹- تحقق اهداف سیاسی کشورهای سلطه گر و امپریالیزم . مثل ورود مشروبات الکلی به کشورهای اسلامی با هدف ضربه زدن به اعتقادات مذهبی و باورهای دینی جوانان (به عنوان سرمایه اصلی همان کشورها)
علل وقوع بزه قاچاق کالا و ارز به شرح زیر می باشد :

۱-رفع کمبود کالای تولید داخلی

۲ - نیاز شدید مردم به کالا

۳- تفاوت قیمت کالا در دو کشور همسایه

۴-وجود سود فراوان و کسب درآمد نامشروع و یا غیر قانونی (ثروت باد آورده)

۵-بیکاری به خصوص در شهرهای مرزی

۶ - لوکس گرایی و تجمل پرستی

۷ - فرار از انجام تشریفات گمرکی و اداری و عدم پرداخت حقوق و عوارض گمرکی

۸ - کیفیت پائین کالای ایرانی و مرغوبیت و کیفیت خوب برخی از کالاهای خارجی

۹ - موانع تعرفه ای از جمله اخذ مجوز برای کالاهای مجاز مشروط و محدودیت و در مواردی ممنوعیت واردات برخی از کالاهای خارجی

۱۰ - پیچیده و طولانی بودن تشریفات قانونی واردات کالا به کشور

۱۱- فقدان نظارت کافی و موثر دستگاه های اجرایی کشور از حیث پیشگیری از وقوع قاچاق کالا و ارز

۱۲- ضعف اعتقادات مذهبی و باورهای دینی

۱۳- و غیره

از نظر علم جرم شناسی و با توجه به شناسایی برخی از علل و عوامل وقوع قاچاق کالا و ارز به شرح مرقوم ، قانونگذاران کشورهای جهان و کشور ما می توانند با استفاده از روش های علمی از جمله حذف یارانه کالاهای خارجی و شناسایی و پرداخت آن به نیازمندان واقعی ، منطقی کردن تعرفه های گمرکی ، تجهیز گمرکات کشور به دستگاه ایکس ری ، استفاده از نیروی انسانی متخصص ، متعهد ، با انگیزه و پاکدست (بر مبنای شایسته سالاری) و فناوری های لازم مانند سامانه های مربوط به ثبت اطلاعات ورود ، خروج ، حمل ، نگهداری و فروش کالاها و نظارت مستمر بر روند توزیع کالاها و فراهم نمودن زیر ساخت های لازم مثل ایجاد کارخانه با هدف رفع بیکاری مردم و جوانان به خصوص در مناطق مرزی کشور و غیره و با اتخاذ سیاست کیفری اصولی و منطقی و با استفاده از تدابیر غیر کیفری (پیشگیرانه) و کیفری (مجازات های قانونی مناسب) با پدیده مجرمانه قاچاق کالا و ارز مقابله نماید. انشاء...

گفتار اول : سیاست کیفری

یکی از مباحث حقوق جزا (کیفری) ، سیاست کیفری (جنایی) (incrimination) می باشد.

سیاست جنایی (یکی از شاخه های علوم جنایی) شامل جنبه های نظری و عملی کنترل یا واکنش اجتماعی بوده و در این میان حقوق کیفری از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

۱ - آنسیلم فون فوئر باخ (استاد آلمانی حقوق کیفری) در اواخر قرن هیجدهم (سال ۱۸۰۳) میلادی و اولین بار در تعریف سیاست کیفری (جنایی) عنوان نموده است :

سیاست جنایی ، مجموعه روش های سرکوب کننده ای است که دولت به وسیله آن در مقابل جرم واکنش نشان می دهد. (نجفی ابرند آبادی ، ۱۳۹۶ ، ۱۲)

۲ - فون لیست (استاد آلمانی حقوق کیفری و یکی از بنیانگذاران اتحادیه بین المللی کیفری) در اواخر قرن نوزدهم سیاست جنایی را چنین تعریف کرده است :

سیاست جنایی ، مجموعه منظم اصولی است که دولت و جامعه به وسیله آنها مبارزه با یزه را سامان می بخشد.

۳ - خانم دلماس مرتی (استاد برجسته فرانسوی و پیشتاز عرصه پژوهش و آموزش سیاست جنایی در زمان حاضر) در اواخر قرن بیستم میلادی در تعریف سیاست جنایی گفته است : سیاست جنایی ، مجموعه روش هایی است که به

وسیله آن بدنه اجتماعی (هیات اجتماع) پاسخ های خود را به پدیده مجرمانه سازمان دهی می کند.

سیاست کیفری (*politique penale*) ، تدابیر عمدتاً کیفری و سزا دهنده ای است که در جهت پیشگیری و سرکوبی جرم در یک جامعه اتخاذ گردیده و به اجراء گذاشته می شود. (حسینی ، ۱۳۸۳ ، ۱۲ و ۱۴)

سیاست جنایی ، اداره و مدیریت پدیده جنایی مرکب از بزه و انحراف را می توان به دایره ای تشبیه کرد که کانون آن را حقوق کیفری (عمومی ، اختصاصی و آئین دادرسی کیفری) تشکیل می دهد و پیرامون آن رشته های حقوق دیگری (مانند حقوق اداری ، حقوق مدنی و حقوق انضباطی) و آورده های هنجارمند شده علوم جنایی تجربی مانند کیفرشناسی ، جرم شناسی ، جامعه شناسی جنایی ، جامعه شناسی کیفری ، بزه دیده شناسی در قالب حقوق پیشگیری ، حقوق بازپروری ، حقوق اجرای مجازات ها و حقوق بزه دیدگان قرار می گیرد.) (نجفی ابرند آبادی ، ۱۳۹۸ ، ۴۷)

امروزه ابزارهای کنترل اجتماعی شامل شیوه های غیر کیفری مانند ضمانت اجراهای اداری ، غیر سرکوبگر مانند میانجیگری و ترمیم خسارت و مدنی مثل اقدام های اعتراضی سازمان عفو بین الملل یا اقدام های انضباطی می باشد. مطالعه سیاست جنایی نیازمند بررسی ابزارهای کنترل اجتماعی است.

قاجاق کالا و ارز از جرایم اقتصادی و گاه سازمان یافته ای است که در تمامی کشورها موضوعیت داشته ، اما در ایران ابعاد ، پیچیدگی و حجم زیادی دارد و هر چند بعد از پیشرفت های علمی ، فن آوری و بکارگیری سامانه های الکترونیک در نظام واردات ، صادرات و عرضه کالاهای مورد نیاز مصرف کنندگان ، زمینه

بروز قاچاق کالا تا حدود زیادی از بین رفته ولی به دلایل مختلف همچنان به عنوان یک معضل در کشور ایران مطرح است. (صفاری ، ۱۳۹۷)

در تحقیق حاضر ، با استفاده از روش حقوق تطبیقی و با بررسی مجازات ها و سایر ابزارهای قانونی پیش بینی شده در قوانین کیفری برخی از کشورهای جهان و کشور ایران (به عنوان عکس العمل اجتماعی) در امر مبارزه با پدیده قاچاق کالا و ارز و با لحاظ نوع کالاهای موضوع قاچاق ، نوع سیاست کیفری هر یک از آنها به تفکیک در این رابطه بررسی و مشخص خواهد شد.

حقوق تطبیقی ، روش (متد) مطالعه حقوق دو یا چند کشور و تعیین وجوه افتراق و اشتراک آنها بوده و برای استفاده از روش حقوق تطبیقی بایستی نسبت به نظام های حقوقی کشورهای مختلف علم و آگاهی داشت. (عرفانی ، ۱۳۸۵ ، ۱۳ و ۱۴)

با توجه به اینکه قانونگذار محترم به موجب مادتين ۲۱ و ۴۴ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز حسب مورد صلاحیت ضبط کالا و ارز قاچاق به ارزش اولیه مبلغ ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و یا کمتر را به دستگاه های کاشف و صلاحیت رسیدگی به اعتراض صاحبان این دسته کالاها و ارز و نیز رسیدگی قضائی به پرونده های قاچاق کالا و ارز (به جز جرائم کالا و ارز سازمان یافته و حرفه ای و قاچاق کالاهای ممنوع و قاچاق کالا و ارز مستلزم حبس در زندان و انفصال از خدمات دولتی که رسیدگی قضائی به آنها در صلاحیت دادسرا و دادگاه انقلاب است) را تحت عنوان تخلف (نه جرم یا بزه) در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی (زیر نظر دولت و به عنوان مرجع شبه قضائی) گذاشته است ، همین

امر مبین اتخاذ سیاست کیفری بر مبنای قضا زدایی در باب مبارزه با قاچاق کالا و ارز می باشد.

ذکر این نکته ضروری می باشد که فلسفه به رسمیت شناخته شده مراجع شبه قضائی از جمله سازمان تعزیرات حکومتی در ایران با نظام سیاسی مردم سالاری دینی ، پیروی نظام حقوقی ایران علاوه بر مبانی اسلامی و فقهی ، از نظام حقوقی قانونی یا فرانسوی (با لحاظ نظام سیاسی دموکراسی آن) و اصل تفکیک قوا می باشد و مزایای مراجع شبه قضائی در کنار مراجع قضائی عبارت از سرعت در رسیدگی ، عدم تبعیت از تشریفات رسیدگی در قوه قضائیه ، تخصصی بودن رسیدگی ، مجانی بودن رسیدگی ، ممانعت از بروز کدورت و دشمنی بین طرفین پرونده ، حفظ شان اجتماعی گروه های اجتماعی خاص مثل تجار یا بازرگان و اصناف و جلوگیری از استکاک و برخورد آنها با مجرمین خطرناک در دادسرا و دادگاه های قوه قضائیه و غیره می باشد.

گفتار دوم - کیفرشناسی :

با توجه به اینکه واژه کیفرشناسی از دو کلمه کیفر و شناسی تشکیل شده است ، لذا ابتدا معنای لغوی و اصطلاحی کیفر (مجازات) به شرح زیر بیان می گردد.

مبحث اول : کیفر

- گناه (جرم یا السیه) بیست و دو (۲۲) بار و مجازات (مکافات یا جزا) سی و دو (۳۲) مرتبه در قرآن مجید آمده است.

جزاء به معنای عقاب بود و در اصل به معنی پاداش است و پاداش ید یا زشت (کیفر) را شامل می شود. آیات ۱۲۳ سوره نساء ، ۴۰ سوره غافر ، ۴۰ سوره شوری ، ۸۴ سوره قصص ، ۴۰ سوره عنکبوت و ۱۶۰ سوره مبارکه انعام در مورد مجازات (کیفر) گنهان یا اعمال بد یا زشت می باشد. (بهرام پور ، ۱۳۸۹ ، ۳۹۵ و ۴۸۷)

مجازات (کیفر) : در لغت به معنی جزا دادن و پاداش دادن است.

- کیفر: در لغت به معنی سزا، جزا و مکافات است. (عمید ، جلد دوم ، ۱۳۷۹ و ۱۶۶۹)

- مجازات: مشقتی است که مقنن به مجرم تحمیل می کند.

- کیفر: در لغت به معنی عقوبت و مجازات است که به کسی که خلاف قانون ، اخلاق ، عرف و عادت رفتار کرده و مرتکب عمل بد شده باشد ، داده می شود. (جعفری لنگرودی ، ۱۳۶۸ ، ۶۱۵ و ۵۷۹)

- مجازات یکی از واکنش ها یا عکس العمل های جامعه علیه جرم است.

- کیفر، تدابیری است که جامعه به علت ارتکاب جرم به مجرم تحمیل می کند.

- قدیمی‌ترین مفهوم واکنش جامعه در مقابل جرم ، کیفر و مجازات است که ضامن نظم و منافع عمومی است.

- واکنش جامعه علیه جرم عبارت از مجازات‌ها ، کلیه اقدامات تأمینی و تربیتی و سایر تدابیر و شیوه‌های کیفری است که در قانون جزا و برای دفاع جامعه در برابر خطرات و صدمات ناشی از ارتکاب جرایم و حفظ حقوق فردی و اجتماعی لازم الرعایه می‌باشند، به سخن کوتاه، مجازات ، مجموعه عکس‌العمل‌های سازمان یافته و هدف‌داری است که جامعه برای مبارزه با جرم و مجازات مجرمان و حالت خطرناک آن‌ها در قالب مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی و یا سایر تدابیر در قوانین جزایی پیش‌بینی می‌کند.

در حال حاضر ، به موجب قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۷۰ مجلس شورای اسلامی واکنش جامعه علیه جرم در حقوق کیفری جمهوری اسلامی ایران شامل انواع مجازات‌های حدود، قصاص، دیات، تعزیری، بازدارنده و سایر اقدامات تأمینی و تربیتی مندرج در قانون است. (صالح ولیدی ، جلد چهارم ، ۱۳۷۴ ، ۱۱۸).

- مجازات یا کیفر در لغت به معنی سزای عمل کسی را دادن است. (معین، جلد اول ، ۱۲۲۷)

- مجازات، عبارت از تنبیه و کیفری است که بر مرتکب جرم تحمیل می‌شود.

- واژه مجازات یا کیفر در علم حقوق (به عنوان پیامد فعل مجرمانه و عکس-العمل جامعه در برابر جرم) یعنی تنبیه مجرم به علت ارتکاب جرم است.

- مجازات عبارت است از هر نوع صدمه یا محدودیتی که بر طبق قانون و به منظور تحقق بخشیدن به هدف‌های خاصی از طرف دادگاه نسبت به جسم و جان ، حیثیت ، آزادی ، مال و دارایی مجرم تحمیل می‌شود. مانند : اعدام ، قصاص ، نفس و عضو ، زدن حد تازیانه یا شلاق تعزیری ، حبس‌های کوتاه مدت یا بلند مدت در زندان و نظایر آن‌ها. (علی آبادی ، ۱۳۵۲ ، ۱ ، ۱۵ و ۱۶)

- به موجب قانون مجازات عمومی مصوب سال ۱۳۰۴ و اصلاحی مصوب سال ۱۳۵۲ مجازات‌ها بر حسب شدت نسبی آن‌ها به سه دسته مجازات‌های جنایی ، جنجه‌ای و خلافی تقسیم شده بود.

- مجازات‌ها از نظر موضوع یا حقی که مجازات متوجه آن‌ها می‌شود ، به مجازات زیر تقسیم می‌شود :

۱- بدنی ۲- سالب آزادی ۳- محدودکننده آزادی ۴- سالب حق ۵- و مالی

مجازات‌های اصلی به موارد زیر تقسیم می‌گردد :

اول - مالی : مجازات مالی به دو دسته تقسیم می‌شود :

۱ - جزای (جریمه) نقدی جزای نقدی در زمره مجازات‌های تعزیری اصلی است و عبارت از الزام محکوم علیه به استناد حکم محکمیت به پرداخت مبلغی وجه نقد به نفع دولت است.

۲ - ضبط :

ضبط در لغت به معنی گرفت ، نگهداشت ، دستگیر کرد ، جلوگیری کرد ، پیروز شد ، غلبه یافت ، توقیف کرد و مصادره کرد بوده و ضبط در اموال به معنی مصادره کردن است.

در حقوق جزا و قوانین جزایی ، ضبط به معنی توقیف موقت و یا دائم مال می باشد.

برابر نظریه مشورتی شماره ۷/۱۱۷۳ مورخ ۱۳۶۹/۲/۱۷ اداره حقوقی قوه قضائیه ضبط کالای قاچاق به نفع دولت (سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی - وزارت دارایی) مشمول تخفیف نمی شود. (شهری ، سال ۱۳۷۵)

۳ - و مصادره اموال : مصادره در لغت به معنی انصراف ، برگشت دادن است. در حقوق اسلام اخذ و مصادره مال هم از باب استرداد و هم از جهت مجازات و به عنوان مجازات مالی به صورت مصادره خاص و در قسمتی از اموال مجرم اعمال می شود. (محمدی ، سال ۱۳۷۵ ، ۵۱ ، ۵۲ ، ۵۳ و ۶۲)

مصادره اموال دو نوع است :

۱ - مصادره عام

۲ - و مصادره خاص ، از جمله مجازات های مقرر در خصوص مرتکبین جرائم قاچاق گمرکی بوده و عبارت است از مالکیت دولت بر بخشی از اموال که گاه موضوع جرم ، گاه محصول جرم ، گاه ابزار جرم و آلات جرم به شماره می آید. (اردبیلی ، ۱۴۰۰ ، ۱۶۸ و ۱۷۲)

دوم - سالب آزادی

مجازات سالب آزادی مثل : حبس در زندان (در یک محیط بسته)

سوم - و بدنی

طبق ماده ۱۱۴ قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲ مجلس شورای اسلامی مجازات های اصلی به حد ، قصاص، دیه و تعزیر تقسیم می شود.

کیفر یا مجازات ، شایع ترین پاسخ به جرم است. نسبت به جرایم و مجرمان انواع پاسخ‌ها وجود دارد.

کیفر یا مجازات نسبت به بزه‌کاران یا مجرمان اعمال می‌شود و غیر بزه‌کاران مشمول کیفر یا مجازات نخواهند شد.

مجازات عبارت از ایجاد ضرر ، درد و رنج عمدی نسبت به کسی است که مرتکب اقدام غیرقانونی شده است.

پاسخ‌های کیفری، پاسخ‌هایی است که بدون ماهیت رنج‌آور، محروم کننده و صدمه زننده نسبت به جرایم و مجرمان ارائه می‌شوند.

کیفر یا مجازات توسط نهاد قضایی مورد حکم قرار گرفته و عمدتاً توسط نهادهای وابسته به دستگاه عدالت کیفری همانند اجرای احکام ، پلیس ، زندان و ... به مورد اجرا گذارده می‌شود.

پاسخ‌های کیفری ، مجموعه‌ای از تدابیر و اقداماتی هستند که گاه به منظور جایگزینی کیفر و کاهش آثار زیان‌بار آن و گاه تحت تأثیر اصول بنیادین حقوق کیفری مانند اصل حداقل بودن حقوق جزا و در نتیجه ضرورت توسل حداقلی به مجازات (به عنوان یکی از آثار و جنبه‌های اصل حداقل بودن) خواه توسط دستگاه عدالت کیفری یا با مشارکت بزه‌کار یا جامعه مورد توسل قرار می‌گیرد.

- پاسخ به جرم به دو گروه تقسیم می‌شود:

اول- پاسخ‌های پسینی، که اصولاً جنبه واکنش یا دفاعی دارند و پس از ارتکاب جرم و یا وقوع آن مورد توسل قرار گرفته و یا قابل استفاده می‌باشند.

پاسخ‌های پسینی نیز به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱- مجازات‌ها و پاسخ‌های کیفری (تدابیر و اقدامات غیر مجازات)

۲- کیفر یا مجازات (پاسخ کیفری سنتی به جرایم)

۱ - مصادیق مجازات به عنوان یکی از گونه‌های پاسخ پستی شامل: حبس در زندان، جزای نقدی، شلاق، قطع عضو، قصاص نفس و اعدام است.

۲ - انواع پاسخ‌های فاقد وصف مجازات شامل: تسلیم طفل و نوجوان به والدین یا اولیا یا سرپرست قانونی او با اخذ تعهد به تادیب و تربیت و مواظبت در حسن اخلاق طفل یا نوجوان، معرفی طفل یا نوجوان به مددکار اجتماعی یا روان‌شناس و دیگر متخصصان و همکاری با آنها، فرستادن طفل یا نوجوان به یک موسسه آموزشی فرهنگی به منظور تحصیل یا حرفه آموزی، اقدام لازم جهت درمان یا ترک اعتیاد طفل یا نوجوان تحت نظر پزشک، جلوگیری از معاشرت و ارتباط طفل یا نوجوان با اشخاص به تشخیص دادگاه، جلوگیری از رفت و آمد طفل یا نوجوان به محل‌های معین و تسلیم به اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگری که دادگاه مصلحت طفل یا نوجوان بداند.

دوم- پاسخ‌های پیشینی به منظور پیشگیری از جرم و کاهش احتمال قوه بزه و بزه‌کار مورد استفاده قرار می‌گیرند. (غلامی، ۱۳۹۹، ۳۹، ۴۳، ۴۴ و ۴۵)

به موجب بندهای چهارم و پنجم اصل ۱۵۶ قانون اساسی جمهوری اسلامی یکی از وظایف قوه قضائیه در مقابله با جرایم، کشف جرم، تعقیب، مجازات (کیفر) و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزایی اسلامی و اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین می باشد.

مبحث دوم - تعریف کیفرشناسی:

۱ - کیفرشناسی (علم اجرای احکام کیفری یا علم اداره زندان و به عنوان دانش مکمل حقوق جزا) مجموعه‌هایی از معلومات و روش‌های علمی به کارگیری صحیح اجرای محکومیت‌های کیفری است که درباره میزان تأثیربخشی و جنبه‌های اصلاحی اجرای مجازات‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی در تحقق بخشیدن به هدف‌های حقوق جزا بحث و گفتگو می‌کند و ره‌آورد آن در برنامه-ریزی و تنظیم سیاست کیفری قانونگذار نقش موثری ایفا می‌نماید. (صالح ولیدی ، ۱۳۷۱ ، جلد اول، ۹۷)

۲ - بعد از کشف، تعقیب، تحقیق و صدور حکم، آخرین قسمت از مرحله دادرسی، مرحله اجرای حکم است.

کیفرشناسی مکمل حقوق جزای عمومی بوده و اصطلاح جدیدی است که متخصصین علوم کیفری جایگزین اصطلاح علم اجرای کیفر یا علم اداره زندان نموده‌اند.

کیفرشناسی عبارت است از علمی که در خصوص مسائل مربوط به طرز اجرای محکومیت‌های جزایی اعم از حبس و تعلیق اجرای مجازات و جزای نقدی و مجازات‌های تبعی و تکمیلی و کلیه اصول و روش‌های اصلاحی ، تربیتی و درمانی و تطبیق دادن آن‌ها با شخصیت بزه‌کاران و تشکیلات زندان‌ها و موسسات وابسته به آن‌ها بحث می‌کند. (گلدوزیان، ۱۳۸۶، ۱۶۷ و ۱۶۸)

۳- کیفرشناسی ، چگونگی اعمال ضمانت اجرای تعیین شده در احکام دادگاه‌ها نسبت به بزه‌کاران و نیز بازپذیر ساختن اجتماعی آنان است. (نجفی ابرند آبادی، ۱۳۷۲، ۱۱۸)

۴- کیفرشناسی (علم زندان‌ها) ، علمی است که از انواع مجازات‌ها و اقدامات تأمینی، طرز اجراء و تطبیق دادن آن‌ها را با شخصیت زندانیان، تشکیلات زندان‌ها، اصولی را که رعایت آن‌ها در بهبود وضع زندانیان و آماده نمودن آنان برای بازگشت به محیط عادی اجتماعی موثر است ، بحث نموده و هم چنین تکالیف و وظایف زندانیان و حدود حقوق آنان را از موقع بازداشت و یا در ضمن اجرای کیفرهای سالب آزادی و یا اقدامات تأمینی تعیین می‌کند.

در سال ۱۹۳۰ متخصصین علوم کیفری حقوق جنایی را به سه قسمت: ۱- حقوق جزا ۲- آئین دادرسی کیفری ۳- و حقوق اجرای مجازات‌ها (کیفرشناسی) تقسیم کرده‌اند. (تاج زمان ، سال ۱۳۷۲ ، ۷ و ۸)

۵- کیفرشناسی (علم اجرای مجازات‌ها یا علم شناخت طبیعت کیفرها و علم مکمل حقوق جزا)، یکی از رشته‌های جدید علوم جزایی است که درباره انواع مختلف مجازات‌ها و نحوه اعمال و اجرای آن‌ها ، از طریق یافتن بهترین راه تطبیق مجازات‌ها با شخصیت مجرمین و بالاخره چگونگی اداره زندان‌ها و اصلاح و تربیت محکومین بحث می‌نماید.

سیاست کیفری یعنی علم کیفرگذاری برای جرائم مختلف که دنباله رو حقوق جزا است و با کیفرشناسی و جرم‌شناسی ارتباط نزدیک با هم دارد ، زیرا سیاست کیفری موجب می‌شود که برخی از اعمال جرم شناخته شده یا برعکس برخی

اعمال دیگر مورد جرم زدایی قرار گیرند. پس تا سیاست کیفری در کشوری مشخص نباشد، مجرمیت مشخص نخواهد شد و کیفرشناسی هم نمی‌تواند درباره چگونگی اجرای مجازات‌ها نسبت به مجرمین نظر بدهد. (صلاحی، ۱۳۸۲، ۳۴ و ۳۵)

۶- **کیفرشناسی** شاخه جدیدی از علوم مربوط به جرم و کیفر و به تعبیر برخی علوم جنایی است که با نام و گستره کنونی تا دهه‌های اول قرن بیستم به عنوان یک شاخه مستقل مطرح نبود.

کیفرشناسی به مطالعه انواع مجازات‌ها و نحوه اجراء، اهداف و زیربنای فکری و فلسفی آنها می‌پردازد.

در کیفرشناسی تبیین و توجیه مجازات‌ها از دیدگاه فلسفی، مبانی فکری، اجرایی و نتایجی که از اجرای آن‌ها دستگیر جامعه می‌شود یا باید بشود و همچنین تناسب آن‌ها با جرم نیز مورد مطالعه قرار می‌گیرند. تحولات کیفرشناسی زمینه را برای تغییر و اصطلاحات در حقوق کیفری فراهم می‌کند.

علم کیفرشناسی کارایی مجازات‌ها و سیاست‌های تقنینی جدید را ارزیابی می‌کند و به جامعه و دست‌اندرکاران تبیین و اجرای نظام کیفری اعلام می‌نماید که تا چه حد اقدامات آن‌ها با معیارهای علمی موجود در باره کیفر و اهداف در نظر گرفته شده برای آن تطابق دارد. (صفاری، ۱۳۹۷، ۲۹)

۷- **کیفرشناسی**، دانش مطالعه کیفر بوده و علاوه بر مطالعه کیفر به عنوان نوع اخص پاسخ به جرایم و مجرمان به نحو اعم به مطالعه و بررسی پاسخ به جرم می‌پردازد.

کیفرشناسی، پاسخ شناسی جرم و مطالعه و بررسی انواع پاسخ‌ها به جرایم و مجرمان است.

کیفرشناسی به کیفرشناسی نظری و کیفرشناسی کاربردی تقسیم می‌شود :

۱- کیفرشناسی نظری به بحث و بررسی مهمترین نظریه‌های عدالت کیفری می‌پردازد.

۲- کیفرشناسی کاربردی ، سیاست کیفری اجرایی دولت را نمایندگی می‌کند و در واقع تحت تأثیر نظام عدالت کیفری رسمی در مراکز و مراجع اجرای عدالت کیفری از جمله زندان‌ها ، کانون‌های اصلاح و تربیت ، مراکز بازپروری و ... امکان ظهور و اجرا می‌یابد.

- مهم‌ترین تقسیمات کیفرشناسی شامل: ۱- کیفرشناسی اجرایی یا کاربردی ۲- کیفرشناسی علمی ۳- کیفرشناسی آکادمیک یا دانشگاهی ۴- و کیفرشناسی تحلیلی می‌باشد. (غلامی، ۱۳۱۹، ۱۸، ۲۶ و ۲۷)

۸- کیفرشناسی از قوانین ماهوی کیفری بوده و از مباحث حقوق جزای عمومی به شمار می‌آید و در این رشته از علم حقوق از انواع مختلف کیفرها (مجازات‌ها) و اقدامات تأمینی و تربیتی، تاریخ، فلسفه، اهمیت و حساسیت هر یک از مجازات‌ها و نیز طبقه‌بندی آن‌ها گفتگو می‌کند و اجرای احکام کیفری از قوانین شکلی بوده و به مطالعات آئین دادرسی کیفری مربوط میشود. اجرای احکام کیفری با کیفرشناسی (علم زندان‌ها) متفاوت است. (آخوندی، ۱۳۸۷، جلد سوم ، ۱۱ و ۱۳)

در تحقیق حاضر ، با بررسی نوع مجازات ها و سایر ابزارهای قانونی تعیین شده توسط قانونگذار کشور ایران و برخی از کشورهای جهان ، سیاست کیفری هر یک از آنها را در برخورد با پدیده قاچاق کالا و ارز و با لحاظ نوع کالاهای موضوع قاچاق و از منظر کیفرشناسی (کیفرشناختی) بررسی خواهد شد.

گفتار سوم - حقوق کیفری اقتصادی

حقوق کیفری اقتصادی (به عنوان یکی از شاخه های حقوق جزای یا کیفری اختصاصی) در باره ماهیت و طبع قضائی و عناصر اختصاصی فعالیت های اقتصادی متقلبانه و غیر مجاز اشخاص حقیقی و حقوقی مصرح در قانون که به قصد ثروت اندوزی و صدمه زدن به منافع عمومی و اخلال در نظام اقتصادی کشور صورت می گیرد ، بحث و گفتگو می نماید.

یکی از جرایم مورد بحث در حقوق کیفری اقتصادی ، قاچاق کالا و ارز می باشد. قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب اسفند ماه ۱۳۱۲ با اصلاحات بعدی آن نخستین قانون و قانون مجازات اخلال گران در نظام اقتصادی کشور مصوب ۱۳۶۹/۹/۱۹ دومین قانون حاکم بر جرائم (مفاسد) اقتصادی است.

یکی از مصادیق جرائم اقتصادی در نظام حقوقی ایران ، قاچاق کالا و ارز می باشد.

قاچاق کالا و ارز از جمله جرائم علیه نظام اقتصادی بوده و آثار زیان بار آن برای تولید ، تجارت ، سرمایه گذاری ، اشتغال و کاهش درآمدهای دولت بر کسی پوشیده نیست و هر کشوری بنا به سابقه تمدن ، اوضاع و احوال و شرایط اقتصادی و اجتماعی خود تدابیر و واکنش های کیفری برای کنترل و مقابله با این پدیده را اتخاذ نموده و مبنی سیاست کیفری خود قرار داده است.

در کشور ما قانونگذار با تصویب قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب سال ۱۳۱۲ و با جرم انگاری پدیده قاچاق کالا و پیش بینی واکنش های اجتماعی در

قالب مجازات ضبط کالا ، جریمه و حبس در زندان برای مرتکبین قاچاق ، مقابله با قاچاق کالا و ارز را مورد اهتمام قرار داده است.

در سال های اخیر واردات غیر رسمی و قاچاق کالاهای مصرفی به شکل سازمان یافته از طریق مبادی غیر قانونی و اسکله های غیر مجاز توسط باندها و معدودی از صاحبان قدرت یا دارندگان موقعیت های اجتماعی و صاحبان نفوذ و قدرت ، قاچاق کالا را به یک معضل اقتصادی و اجتماعی و پدیده نگران کننده تبدیل کرده است و آسیب های شدیدی بر نظام اقتصادی کشور وارد کرده است و آمیختگی این پدیده با مسایل امنیتی آن را به عنوان یک پدیده ضد امنیتی مطرح نموده است. ادامه این وضعیت نگران کننده نه تنها باعث شکاف عمیق در طبقات جامعه ، گسترش فقر و عدم توزیع عادلانه درآمدها در کشور شده بلکه باعث تشویق اذهان عمومی شده و توجه مسئولین و مقامات عالیه مملکتی را برای مقابله مجدانه با این پدیده به خود جلب کرده است. سیاست کیفری قانونگذار ایران مبتنی بر اعمال کیفر و مجازات فایده گرا از طریق سرکوب مرتکبین قاچاق کالا و ارز است. (ولیدی ، ۱۳۸۶ ، ۳۷ ، ۴۸ ، ۸۳ ، ۸۴ و ۱۳۱)

قانونگذار ایران در قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۱۳۹۲ اصطلاح جرائم اقتصادی را در موارد مختلف مورد استفاده قرار داده است.

اولین مقررہ ماده ۱۰۹ قانون مذکور است که در بند ب ماده ۱۰۹ آن علاوه بر تعیین مصادیق این دسته از جرائم ، شمول مقررات مرور زمان را در مورد آنها ممنوع کرده است.

مقرر دوم ماده ۴۷ قانون مذکور است. مطابق بند ج این ماده تعویق صدور حکم و تعلیق اجرای احکام مربوط به جرائم اقتصادی با موضوع جرم بیش از یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال ممنوع است.

سومین حکمی که در خصوص جرائم اقتصادی پیش بینی شده ، انتشار حکم محکومیت است که در بند خ ماده ۳۶ و تبصره آن برای جرایم اقتصادی مقرر شده است.

قاچاق کالا که بارزترین جرم اقتصادی است ، از نظر سراز بکار یا (حقوقدان و اقتصاددان معروف ایتالیایی) جرمی است که هم علیه حاکمیت و هم علیه ملت است. این جرم ناشی از خود قانون است ، یعنی هر چه حقوق گمرکی بیشتر باشد ، سود و در نتیجه وسوسه مبادرت به قاچاق افزایش می یابد و سهولت ارتکاب آن به نسبت چگونگی حفاظت مرزها و کاهش حجم کالاها بیشتر می شود. پیش بینی مصادره کالاهای ممنوع و متعلقات آن به عنوان مجازات کاملا عادلانه است. لیکن این مجازات هر قدر حقوق گمرکی ناچیز باشد ، موثر تر است. چون انسان ها به پیشواز خطراتی می روند ، متناسب با نفعی که امیدوارند در انجام دادن موفقیت آمیز نقشه خود به دست آورند. (بهره مند ، ۱۳۹۶ ، ۳۱ و ۱۲۴)

فصل دوم – سیاست کیفری کشور ایران در مبارزه با قاچاق کالا و ارز:

با توجه به اینکه قانونگذار ایران قبل از انقلاب شکوهمند اسلامی در سال ۱۳۵۷ و با لحاظ نوع کالا و ارز موضوع قاچاق و با پیش بینی مجازات های قانونی (مثل ضبط کالا ، جزای نقدی به نفع صندوق دولت ، شلاق ، حبس در زندان و اعدام) برای مرتکبین بزه اقتصادی قاچاق کالا و ارز ، نسبت به جرم انگاری آن اقدام نموده و بعد از انقلاب هم با افزایش تعداد و میزان مجازات های مربوطه (مانند ضبط خودرو حامل کالا و مصادره محل نگهداری کالابه نفع دولت) و تاکید به اعمال مجازات های تکمیلی یا تتمیمی (محرومیت از حقوق اجتماعی) و تعیین مراجع رسیدگی قضائی (اعم از قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی قوه مجریه) و با الهام از ویژگی های نظام حقوقی قانونی (همانند نظام حقوقی قانونی یا فرانسوی) از جمله قضا دایی و ایجاد مراجع شبه قضائی یا دادگاه های اختصاصی زیر نظر قوه مجریه مثل سازمان تعزیرات حکومتی و نیز با استناد به آموزه های دینی در باب حرمت شرعی قاچاق کالا و ارز مورد تاکید مراجع عظام تقلید و مقام معظم رهبری (به عنوان یکی از مصادیق اکل مال بالباطل – آیات ۲۹ سوره نساء و ۱۸۸ سوره بقره قرآن کریم) در برخورد با این پدیده مجرمانه ، سیاست کیفری افتراقی یا ویژه و سخت گیرانه ای را اتخاذ نموده است.

با این توضیح مختصر که مجازات های اصلی قاچاق کالا و ارز مندرج در قوانین کیفری کشور ما ، ابتدا ضبط کالا و ارز به نفع دولت و جزای نقدی (جریمه) در حق صندوق دولت و در مواردی حبس در زندان بود که بعدها ، مجازات های ضبط خودرو حامل کالای خارجی قاچاق و نیز مصادره محل اختفای کالای قاچاق و غیره هم به آن اضافه گردیده است و با توجه به اینکه قانونگذار در

برخورد با جرائم مربوط به مواد مخدر و با لحاظ اهمیت موضوع آن ، مجازات ضبط خودور حامل مواد مخدر به نفع دولت را برای مرتکبین آن تعیین نموده است ، لذا پیش بینی مجازات ضبط خودرو و نیز مصادره محل نگهداری کالای خارجی قاچاق به نفع دولت از سوی قانونگذار بعد از انقلاب، حاکی از اهمیت موضوع و اتخاذ سیاست جنایی (کیفری) افتراقی و سخت گیرانه در برخورد با مرتکبین این پدیده مجرمانه می باشد. کالاهایی که در ایران موضوع قاچاق کالا قرار می گیرند ، به شرح زیر می باشد :

اول - کالای خارجی مجاز :

به موجب بند چ ماده ۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز کالای خارجی مجاز ، کالایی است که صدور یا ورود آن با رعایت تشریفات گمرکی و بانکی نیاز به کسب مجوز ندارد.

مثل : خودرو (مثل اتومبیل عراقی) ، موتور سیکلت ، دوچرخه و قطعات و لوازم یدکی آنها ، آهن ، آلومینیوم ، لاستیک (سبک ، نیمه سنگین و سنگین) ، گوشی تلفن همراه ، پارچه ، لوازم التحریر (دفتر ، خودکار ، مداد و غیره) ، کیف ، کفش ، البسه (پوشاک) نو، گوشی تلفن همراه ، لوازم خانگی ، لوازم یدکی ، لامپ ، وسایل صوتی و تصویری (تلویزیون ، رادیو ، ضبط صوت) ، رایانه و قطعات آن ، اسباب بازی ، وسایل کارگاهی (وسایل باغبانی ، فاز متر ، رنده ، دریل ، انبردست ، چکش ، آچار ، گارآهن ، ماشین علف زنی و غیره) ، استکان ، نعلبکی ، قاشق ، چنگال ، کارد آشپزخانه ، نخ ، دستگاه تصفیه آب ، فلاکی چای و شیشه آن ، قیچی ، چراغ ، کاغذ و مواد خوردنی مثل میوه (موز ، نارنگی ، انبه ،

آناناس ، نارگیل ، هندوانه و غیره) ، چای ، انواع غلات و حبوبات (نخود ، لوبیا ، لپه ، عدس ، ماش و غیره) ، بادام هندی و غیره

در ضمن برابر ماده ۶۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز سازمان مامور وصول درآمدهای دولت مثل گمرک مکلف است فهرست ارزش کالاهای وارداتی را بر اساس نرخ ارز اعلامی توسط بانک مرکزی به صورت سالانه در اختیار کلیه دستگاه های کاشف و ضابطین قضائی مرتبط برای تعیین ارزش اولیه قرار دهد.

دوم - کالای خارجی مجاز مشروط :

برابر بند ج ماده ۱ و بندهای الف و ب ماده ۲۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز کالای خارجی مجاز مشروط ، کالایی است که صدور یا ورود آن علاوه بر انجام تشریفات گمرکی حسب قانون نیازمند به کسب مجوز قبلی از یک یا چند مرجع ذی ربط قانونی است.

مثل : کالاهای خارجی سلامت محور شامل مواد و فرآورده های دارویی مانند ترامادول ، فرآورده های زیستی (بیولوژیک) ، مکمل ها ، ملزومات و تجهیزات پزشکی ، مواد و فرآورده های خوراکی یا غذایی (نه خوردنی مثل میوه و چای) ، آشامیدنی ، آرایشی و بهداشتی ، دستگاه استخراج رمز ارز (بیت کوین یا ماینر) ، فلزات گران بها (شمش طلا ، طلا و مصنوعات ساخته شده از آن) ، سیگار، مواد محترقه ، پوشاک دست دوم (کهنه یا تاناکورا) ، احشام یا دام زنده (اسب ، گاو ، گوسفند و طیور)، حیوانات وحشی نادر ، ماهیان خاوریاری و خاویار ، پرندگان شکاری ، فلزیاب و چوب ، هیزم و زغال حاصل از درختان جنگلی ایرانی

قید این نکته ضروری می باشد که کالاهای ممنوع در قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ به طور غالب مجاز مشروط بوده و به موجب ماده ۱۲۲ قانون اخیرالذکر و اصل تفسیر مضیق و یا محدود قوانین کیفری و تفسیر به نفع متهم ، مطلق کالاهای خارجی که ورود آنها به کشور ممنوع است ، جزء کالای ممنوع مندرج در تبصره چهارم ذیل ماده ۲۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز نبوده بلکه از مصادیق کالای خارجی قاچاق مجاز مشروط می باشد.

مثل : کالاهای ممنوعه بر اساس شرع مقدس اسلام (به جز مشروبات الکلی ، آلات و وسایل قمار و آثار سمعی و بصری مبتذل و مستهجن و اموال تاریخی و فرهنگی از مصادیق احصایی کالاهای قاچاق ممنوع می باشند) و مواد محترقه ، دستگاه های فرستنده ، دستگاه مخصوص عکاسی و فیلمبرداری هوایی ، سامانه (سیستم) های استراق سمع ، فرستنده ها و ضبط کننده های کوچک اعم از ریز دوربین ها و ریز میکروغون ها با قابلیت جاسوسی و فرستنده های خاص و پوششی با سرعت بالا ، انواع کالا یا سامانه (سیستم) های با قابلیت کنترل و شنود ارتباطات با سیم و بی سیم و سامانه رمز کننده که در راستای اهداف جاسوسی کاربرد دارند.

سوم - کالای اساسی خارجی یارانه ای یا سهمیه یا سوبسیددار :

یارانه یا سوبسید ، شکلی از کمک مالی است که به یک تجارت یا بخش اقتصادی پرداخت می شود ، به عبارت دیگر اعطاء کمک مالی به روی یک کالا یا خدمتی است که به مردم داده می شود ، جهت افزایش رفاه عمومی جامعه.

یارانه از انواع پرداخت های انتقالی است که دولت یا سازمان مباشر برای جبران یا پرداخت قسمتی از قیمت کالا یا خدمات که به منظور افزایش قدرت خرید مصرف کننده یا افزایش توان تولید کننده و کنترل آثار منفی بی تعادلی های اقتصادی به مصرف کننده و تولید کننده می پردازد.

کالاهای یارانه ای یا اساسی ، کالاهایی است که جزو ارزاق حیاتی مردم بوده و رابطه نزدیکی با معیشت اقشار جامعه و سهم بالایی در سبد هزینه خانوارها دارد و هر فرد در روز نیاز به حداقل های تعریف شده ای از آن بر اساس تعریف انستیتو تغذیه دارد که ۲۵۰ گرم نان ، ۱۰۰ گرم برنج ، ۴۵ گرم روغن و ۱۰۰ گرم شیر است . (ابراهیمی و محمدی ، ۱)

مثل : کالاهای خارجی از قبیل : فرآورده های نفتی (بنزین ، گازوئیل ، نفت سفید ، گاز مایع ، نفت کوره و سوخت هوایی) ، دارو (اعم از انسانی و دامی یا حیوانی) ، کالاهای اساسی مثل گندم ، آرد ، نان ، روغن خوراکی ، قند ، شکر ، برنج، نهاده کشاورزی (کود شیمیایی) و نهاده های دامی (جو ، ذرت و کنجاله سویا) ، محصولات کشاورزی (میوه و چای)

برابر تبصره دوم ذیل ماده ۱۸ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز فهرست کالاهای یارانه ای با پیشنهاد وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و صنعت ، معدن و تجارت تهیه می شود و به تصویب هیات وزیران می رسد.

مطابق مصوبه شماره ۵۳۳۳۵/۱۳۸۸۶۹ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۹ هیات وزیران ، فهرست کالاهای خارجی یارانه ای موضوع تبصره دوم ماده ۱۸ قانون مذکور به شرح زیر می باشد :

- ۱ - کالاهای اساسی مانند گندم ، آرد و نان
- ۲ - حامل های انرژی مانند بنزین ، گازوئیل ، نفت سفید ، گاز مایع ، نفت کوره و سوخت هوایی
- ۳ - دارو (داروهای ساخته شده برای بیماران خاص ، مزمن ، صعب العلاج و داروهای مشمول یارانه)
- ۴ - و نهاده های کشاورزی مثل کود شیمیایی (فسفات و پتاس)

چهارم - کالای خارجی ممنوع :

به موجب تبصره چهارم ذیل ماده ۲۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصادیق کالاهای خارجی قاچاق ممنوع به صورت احصائی به شرح زیر می باشد :

- ۱ - مشروبات الکلی ۲ - اموال تاریخی - فرهنگی ۳ - تجهیزات دریافت از ماهواره ۴ - آلات و وسایل قمار ۵ - آثار سمعی و بصری مبتذل و مستهجن.

قید این نکته ضروری می باشد که به موجب مادتين ۱ (بند های ح و خ) و ۴۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز ارزش کالای خارجی قاچاق ورودی عبارت است از ارزش سیف کالا (مجموع قیمت خرید کالا در مبدا و هزینه بیمه و حمل و

نقل) به اضافه حقوق ورودی زمان کشف و سایر هزینه هایی که به آن کالا تا محل کشف تعلق می گیرد که بر اساس بالاترین نرخ ارز اعلامی توسط بانک مرکزی در زمان کشف محاسبه می شود.

ارزش کالای قاچاق خروجی عبارت است از قیمت آزاد کالا در نزدیکترین بازار داخلی عمده فروشی محل کشف به اضافه هزینه حمل و نقل و هزینه هایی مانند عوارض ویژه صادراتی و کلیه یارانه هایی که به آن کالا تعلق می گیرد.

اساسا کالای موضوع قاچاق وارداتی خارجی بوده و کالای ایرانی (تولید داخل کشور) نمی تواند موضوع قاچاق وارداتی باشد و مرجع تعیین ارزش ریالی کالاهای قاچاق (اعم از خارجی وارداتی و ایرانی صادراتی) و نیز بررسی اسناد گمرکی (الکترونیکی) ابرازی متهمین ، گمرک محل می باشد و گمرک هم با لحاظ نوع و ارزش کالای وارداتی و صادراتی ، نسبت به تعیین ارزش کالاهای مورد بحث اقدام نموده و مراجع رسیدگی قضائی (اعم از دادگاه های قوه قضائیه و شعب سازمان تعزیرات حکومتی) هم حسب مورد در صورت احراز جرم و تخلف قاچاق کالا متهم و با لحاظ نظریه کارشناسی گمرک ، نسبت به تعیین میزان مجازات جزای نقدی در حق صندوق دولت مرتکب حسب مورد در مورد بزه ها و تخلف های مربوط به قاچاق کالا (شامل پنج مصداق : قاچاق کالای خارجی ، حمل کالای خارجی قاچاق ، نگهداری کالای خارجی قاچاق ، عرضه کالای خارجی قاچاق و فروش کالای خارجی قاچاق) اقدام قانونی به عمل می آورند.

قید این نکته ضروری می باشد که قیمت کالاهای خارجی مورد ارزیابی گمرک
بیش از قیمت آنها در عرف تجاری بازار بوده و همین تفاوت قیمت کالا در دو
کشور ، علت اصلی وقوع و استمرار قاچاق کالا می باشد.

گفتار اول - سیر تقنینی قوانین مربوط به قاچاق کالا و ارز در ایران :

قانون گذار ایران با تصویب قوانین زیر و با توجه به نوع مال موضوع قاچاق و با تعیین مجازات ، ارتکاب بزه قاچاق کالا و ارز را جرم انگاری نموده است:

۱- قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۰۶/۱۲/۲۲ :

اولین قانونی که برای مرتکبین قاچاق کالا حبس پیش بینی نموده است ، قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۰۶/۱۲/۲۲ می باشد.

۲- قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۰۷/۱۲/۱۶

۳- قانون انحصار تجارت خارجی مصوب ۱۳۱۱/۴/۱۹ :

برابر مادتين ۱ و ۱۱ قانون فوق ، تجارت خارجی ایران در انحصار دولت بوده و حق صادر کردن و وارد کردن کلیه محصولات طبیعی و صنعتی و تعیین میزان و شرایط ورود و صدور آنها در حدود مقررات این قانون به دولت واگذار می شود و کلیه اجناسی که برخلاف مقررات این قانون وارد مملکت می شود، قاچاق محسوب و به نفع دولت ضبط و فروخته می شود و مرتکبین به حبس در زندان از ۶ ماه الی یک سال محکوم خواهند شد.

۴- قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲/۱۲/۲۹ و با اصطلاحات بعدی آن:

به موجب ماده ۱ قانون اخیرالذکر، هر کس در مورد مالی که موضوع درآمد دولت بوده و مرتکب قاچاق شود، علاوه بر رد مال و در صورت نبودن عین مال، رد بهای آن حسب مورد با توجه به شرایط و امکانات و دفعات و مراتب جرم به پرداخت جریمه نقدی تا حداکثر پنج برابر معادل قیمت ریالی مال مورد قاچاق و شلاق تا

۷۴ ضربه محکوم می‌گردد و در مورد اموال ممنوع‌الورود و ممنوع‌الصدور و کالاهای انحصاری، علاوه بر مجازات‌های فوق (ضبط کالا و جریمه نقدی)، به حبس تعزیری در زندان تا دو سال محکوم خواهد شد و الكل، ترکیبات الكلی، نوشابه‌های غیر الكلی و آبمیوه که به طریق مختلفی در داخل کشور و به نحو غیر مجازتهیه شده و یا عرضه آن‌ها برای فروش قبل از اینکه مالیات مربوط پرداخت یا ترتیب پرداخت آن داده شده باشد، از موارد قاچاق اموال موضوع درآمد دولت محسوب می‌گردد، مرتکب به جزای نقدی حداکثر تا ده برابر درآمدی که برای دولت مقرر می‌باشد، محکوم خواهد شد.

۵- قانون مجازات اخلاص گران در نظام اقتصادی کشور مصوب ۱۳۱۹/۹/۱۹ مجلس شورای اسلامی:

طبق بند الف ماده ۱ و ماده ۲ (و تبصره یکم ذیل آن) قانون اخیرالذکر اخلاص در نظام پولی یا ارزی کشور از طریق قاچاق عمده ارز و وارد کردن یا توزیع نمودن عمده آن‌ها اعم از داخلی و خارجی و امثال آن، هر گونه اقدامی به قصد خارج کردن میراث فرهنگی یا ثروت‌های ملی، اگرچه به خارج کردن آن نیانجامد، قاچاق محسوب و کلیه اموالی که برای خارج کردن از کشور در نظر گرفته شده است، مال موضوع قاچاق تلقی و به سود دولت ضبط می‌گردد.

هر یک از اعمال مذکور در بندهای ماده ۱ قانون اخیرالذکر چنانچه به قصد ضربه زدن به نظام جمهوری اسلامی ایران و یا به قصد مقابله با آن و یا با علم به موثر بودن اقدام در مقابله با نظام مزبور، چنانچه در حد فساد فی‌الارض باشد، مرتکب به اعدام و در غیر این صورت به حبس در زندان از پنج سال تا بیست سال محکوم می‌شود و در هر دو صورت، دادگاه به عنوان جزای مالی به ضبط کلیه

اموالی که از طریق خلاف قانون به دست آمده باشد ، حکم خواهد داد. دادگاه می تواند علاوه بر جریمه مالی و حبس ، مرتکب را به ۲۰ تا ۷۴ ضربه شلاق در انظار عمومی محکوم نماید و در مواردی که اخلاص موضوع هر یک از موارد مذکور در بندهای ششگانه ماده ۱ قانون اخیرالذکر حسب مورد عمده یا کلان و یا فراوان نباشد، مرتکب به دو تا پنج سال حبس در زندان و ضبط کلیه اموالی که از طریق تخلف از قانونی به دست آمده باشد، به عنوان جزای نقدی محکوم خواهد شد.

قانونگذار محترم در قانون مجازات اخلاص گران در نظام اقتصادی از سیاست جنایی اقتدار گرا و پاسخ های رسمی و دولتی در برابر جرم با استفاده از مجازات های ترهیبی و ترذیلی (تحقیرآمیز بودن مجازات ها) استفاده نموده است..

مجازات های ترهیبی و ترذیلی مجازات هایی هستند که به آزادی و یا جان اشخاص گزند وارد میکند. مثل اعدام و حبس در زندان .

منظور از تحقیر آمیز بودن مجازات ها این است که مجازات جنایی توأم با رسوایی و هتک و فضاحت باشد.

۶- قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب

۱۳۷۴/۲/۱۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام:

برابر بندهای الف و ب ماده ۱ قانون مزبور در مواردی که بهای کالای خارجی و ارز موضوع قاچاق معادل مبلغ ده میلیون ریال یا کمتر باشد، مرتکب فقط به ضبط کالا و ارز به نفع دولت محکوم خواهد شد و در مواردی که بهای کالا و ارز از مبلغ ده میلیون ریال تجاوز کند، چنانچه متهم در مرحله اداری نزد اداره های مأمور وصول درآمد دولت مثل گمرک حاضر به پرداخت جریمه باشد، با احتساب

دو برابر بهای آن به عنوان جزای نقدی نسبت به پرداخت آن و ضبط کالا و ارزش اقدام شده و از تعقیب کیفری متهم از حیث عمل قاچاق و شکایت علیه وی صرف نظر می شود. در صورتی که متهم حاضر به پرداخت جریمه در مرحله اداری نباشد، علاوه بر حبس در زندان و ضبط کالا و ارزش، به پرداخت جریمه معادل دو برابر ارزش کالای قاچاق محکوم خواهد شد.

۷- قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی:

برابر ماده ۶۲ قانون مزبور حمل و نقل، نگهداری، عرضه و فروش کالای خارجی قاچاق توسط واحدهای صنفی ممنوع بوده و متخلف با عنایت به دفعات تکرار در طول سال به شرح زیر جریمه می گردد:

الف- مرتبه اول - جریمه نقدی معادل دو برابر قیمت روز کالای قاچاق و ضبط کالای قاچاق موجود به نفع دولت.

ب- مرتبه دوم - جریمه نقدی معادل پنج برابر قیمت روز کالای قاچاق و ضبط کالای قاچاق موجود به نفع دولت و نصب پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت یک ماه

ج- مرتبه سوم - جریمه نقدی معادل ده برابر قیمت روز کالای قاچاق و ضبط کالای قاچاق موجود به نفع دولت و نصب پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان متخلف صنفی به مدت شش ماه.

د- چنانچه در قوانین دیگر برای عرضه و فروش کالای قاچاق مجازات شدیدتر پیش بینی شده باشد، متخلف به مجازات مزبور محکوم خواهد شد.

۸- قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ و اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۷/۲۱ مجلس شورای اسلامی:

با تصویب قانون مذکور ، مجازات مرتکبین قاچاق کالا و ارز تشدید یافته است. برابر ماده ۵۷ قانون مذکور قاچاق کالا و ارز از مصادیق جرائم اقتصادی محسوب می شود.

در ضمن به موجب ماده ۷۷ همان قانون ، قانون مجازات مرتکبین قاچاق ۱۳۱۲ ، قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز ۱۳۷۴ ، ماده ۶۲ قانون نظام صنفی ۱۳۸۲ و غیره نسخ صریح شده اند .

مجازات های قانونی جرم قاچاق کالا و ارز به سه دسته تقسیم می شود :

۱ - اصلی

۲ - تکمیلی یا تتمیمی (محرومیت از حقوق اجتماعی)

۳ - تبعی (احکام قطعی محکومیت منجر به محرومیت از حقوق اجتماعی)

۶/۱- مجازات های اصلی قاچاق کالا و ارز:

در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب سال ۱۳۹۲ و نیز قانون مجازات اخلاگران در نظام اقتصادی مصوب سال ۱۳۶۹ مجلس شورای اسلامی مجازات های اصلی بزه (جرم) اقتصادی قاچاق کالا و ارز با لحاظ نوع کالای مورد جرم و حدود مسئولیت کیفری مرتکب جرم به شرح زیر می باشد :

۱ - ضبط کالا و ارز ، ضبط خودرو حامل کالای قاچاق

برابر ماده ۵۳ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و تبصره یکم ذیل آن دستگاه های کاشف و ضابطین قضائی مکلف هستند کالاهای قاچاق را به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی (وزارت دارایی) تحویل داده و در کلیه مواردی که کالاهای قاچاق مکشوفه بلاصاحب یا صاحب متواری و یا مجهول الملاك باشد ، عین کالا به نهاد ماذون از سوی ولی فقیه (ستاد اجرایی فرمان حضرت امام خمینی - ره) تحویل داده می شود و یا با هماهنگی و اخذ مجوز از نهاد ماذون کالای مزبور توسط سازمان مذکور به فروش رسیده و وجوه حاصل از آن به حساب نهاد ماذون از سوی ولی فقیه واریز می گردد. برابر نظریه مشورتی شماره ۷/۱۱۷۳ مورخ ۱۳۶۹/۲/۱۷ اداره حقوقی قوه قضائیه مقررات تخفیف مجازات شامل مجازات ضبط کالای قاچاق نمی گردد. (شهری ، سال ۱۳۷۳ ، ۴۴۱)

۲ - مصادره محل نگهداری کالابه نفع دولت (سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی زیر نظر وزارت دارایی)

۳ - جزای نقدی در حق صندوق دولت :

مجازات جزای نقدی مرتکبین قاچاق کالا و ارز ثابت نبوده بلکه از نوع نسبی و دارای حداقل و حد اکثر می باشد.

میزان جریمه نقدی کالاهای مجاز ، مجاز مشروط ، یارانه ای و ممنوع و ارز بر حسب نوع کالا متفاوت می باشد.

قید این نکته ضروری می باشد که به موجب مادتين ۵۸ و ۶۰ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مواد ۱ ، ۲ و ۲۷ (تبصره ذیل آن) قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی مصوب سال ۱۳۹۳ در صورت نبودن کالا و ارز قاچاق ، مرتکب حسب مورد علاوه بر محکومیت به مجازات های مقرر ، به پرداخت

معادل ارزش کالا و ارز نیز محکوم می شود و موارد خارج از اردذه مرتکب در تلف کالا و ارز مشمول این ماده نمی شود و همچنین محکومین به پرداخت جزای نقدی در حق صندوق دولت در پرونده های قاچاق کالا و ارز در صورت استنکاف از اجرای حکم قطعی و عدم امکان برداشت جریمه از محل وثیقه های سپرده شده و یا فروش اموال شناسایی شده و با دستور و یا حکم قطعی دادگاه های حوزه قضائی در مورد پرونده های رسیدگی شده توسط شعب سازمان تعزیرات حکومتی و با احتساب مبلغ یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال بابت هر روز در زندان بازداشت بدل از جریمه می شوند و بازداشت بدل از جزای نقدی محکوم علیه حداکثر به مدت پانزده (۱۵) سال می باشد.

برابر نظریه مشوتی شماره ۷/۹۴/۳۳۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۳ اداره حقوقی قوه قضائیه :

در صورتی که وقوع بزه قاچاق کالا و ارز از نظر قاضی رسیدگی کننده محرز باشد ، لیکن مورد قاچاق در دسترس نباشد ، بر اساس اسناد و مدارک موجود و تحقیقات معموله مطابق مادتين ۴۷ و ۵۸ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ ، باید ارزش کالا تعیین و در راستای مادتين ۱۸ و ۲۲ این قانون نسبت به تعیین مجازات مامور متخلف اقدام گردد و در هر صورت عدم دسترسی به مال قاچاق ، موجب اسقاط جزای نقدی مقرر نخواهد گردید. (شاه حیدری پور و رفیعی ، ۱۳۹۵ ، ۵۹)

۴ - حبس در زندان

۵- شلاق (تازیانه)

۶- و اعدام در صورت احراز قصد مقابله با نظام و اخلال گسترده در نظام اقتصادی کشور می باشد.

مطابق ماده ۷۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز جزای نقدی مقرر در این قانون از سوی مرجع رسیدگی کننده (اعم از قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی) قابل تعلیق و تخفیف نبوده و مجازات های حبس در زندان و شلاق در جرائم قاچاق کالاهای خارجی ممنوعه ، حرفه ای و سازمان یافته موضوع این قانون نیز قابل تعلیق نمی باشد.

به موجب بند الف ماده ۱ قانون مذکور ، قاچاق کالا و ارز ، هر فعل با ترک فعلی است که موجب نقض تشریفات قانونی مربوط به ورود و خروج کالا و ارز گردد و براساس این قانون و یا سایر قوانین قاچاق محسوب و برای آن مجازات تعیین شده باشد، در مبادی ورودی یا هر نقطه از کشور حتی محل عرضه آن در بازار داخلی کشف شود.

برابر ماده ۲۱ همان قانون در صورتی که ارزش کالای قاچاق مجاز، مجاز مشروط و یارانه ای و یا ارز مکشوفه، برابر تشخیص اولیه دستگاه کاشف و ضابطین قضائی (مندرج در ماده ۳۶ قانون فوق و تبصره ذیل آن) معادل مبلغ ده میلیون ریال یا کمتر باشد ، کالا به نفع دولت ضبط شده و به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی تحویل داده می شود.

مرتکب قاچاق کالا و ارز موضوع این ماده در صورت تکرار برای مرتبه سوم و بالاتر علاوه بر ضبط کالا و ارز ، به جزیمه نقدی موضوع ماده ۱۸ این قانون محکوم خواهد شد.

قید این نکته ضروری می باشد وفق مادتین ۱۸ و ۲۱ قانون مذکور چنانچه ارزش ریالی کالاهای مجاز ، مجاز مشروط و یارانه ای و ارز قاچاق معادل و یا کمتر از مبلغ ده میلیون ریال باشد ، با لحاظ اصل تفسیر مضیق قوانین کیفری و تفسیر به نفع متهم ، مجازات مرتکب آن تنها ضبط کالا به نفع دولت خواهد بود.

طبق ماده ۱۸ همان قانون هر شخص که مرتکب قاچاق کالای خارجی و ارز، حمل و نقل و نگهداری آن شود، علاوه بر ضبط کالا و ارز، به جرمه های نقدی زیر محکوم می شود:

الف- کالای مجاز: جرمه نقدی یک تا دو برابر ارزش کالا

ب- کالای مجاز مشروط: جرمه نقدی معادل یک تا سه برابر ارزش کالا

پ- کالای یارانه ای (سهمیه یا سوبیسدار) : جرمه نقدی معادل دو تا چهار برابر ارزش کالا

ت- ارز: جرمه نقدی ارز ورودی یک تا دو برابر بهای ریالی آن و جرمه نقدی ارز خروجی دو تا چهار برابر بهای ریالی آن و جرمه نقدی خرید ، فروش یا حواله ارز دو برابر بهای ریالی آن.

مطابق تبصره یکم ماده ۱۸ قانون فوق ، عرضه و فروش کالای قاچاق موضوع این ماده ممنوع بوده و مرتکب به حداقل مجازات های مقرر در این ماده محکوم می-شود.

وفق تبصره چهارم ماده ۱۸ همان قانون - خرید ، فروش ، حمل و نگهداری کالا به صورت تجاری مانند فرآورده های نفتی و دارویی (ایرانی و خارجی) خارج از

ضوابط تعیین دولت تخلف محسوب و مرتکب علاوه بر ضبط کالای مزبور حسب مورد به حداقل جریمه نقدی مقرر در این ماده محکوم می‌شود.

لازم به توضیح است که صرف خرید کالای خارجی قاچاق ، به علت نداشتن وصف کیفی آن جرم نبوده و قانونگذار محترم خرید کالاهای موضوع تخلفات اقتصادی مندرج در تبصره چهارم ماده ۱۸ همان قانون و دستور العمل آن مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۳ هیات وزیران و بخشنامه های ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز ریاست جمهوری مثل فرآورده های نفتی و داروی خارجی یارانه ای و داروی ایرانی یارانه ای ، دام زنده ایرانی ، محصولات دখانی ، نهاده ها و کالاهای اساسی خارجی (شامل برنج ، چای ، شکر ، لاستیک خارجی و ایرانی ، روغن ، جو ، ذرت ، کنجاله سویا ، گوشت قرمز ، دارو و اکسن دامی یا حیوانی ، کاغذ چاپ ، تحریر و روزنامه و خمیر کاغذ ، حبوبات ، دانه های روغنی ، خوراک آماده دام ، ماکیان و آبزیان ، مکمل و افزودنی های خورراکی دام و طیور ، سموم دفع آفات نباتی ، کود شیمیایی ، کره و تخم مرغ خوراکی ، اقلام دارویی ، تجهیزات و ملزومات پزشکی ، لوازم خانگی ، برقی و الکترونیک را جرم انگاری نموده است.

و برابر ماده ۱۸ مکرر همان قانون - نگهداری ، عرضه و فروش کالا و ارز قاچاق موضوع ماده ۱۸ این قانون حسب مورد توسط واحدهای صنفی یا صرافی‌ها تخلف محسوب و مرتکب علاوه بر ضبط کالا و ارز به ترتیب زیر جریمه می‌شود:

الف- مرتبه اول: جریمه نقدی معادل دو برابر ارزش کالا و یا بهای ریالی ارز قاچاق

ب- مرتبه دوم: جریمه نقدی معادل چهار برابر ارزش کالا یا بهای ریالی ارز قاچاق

ج- مرتبه سوم: جریمه نقدی معادل شش برابر ارزش کالا یا بهای ریالی ارز قاچاق ، نصب پارچه یا تابلو بر سر در محل کسب به عنوان تخلف صنفی و تعطیل محل کسب به مدت شش ماه.

به موجب ماده ۲۰ قانون مذکور وسایل نقلیه مورد استفاده در حمل کالای قاچاق موضوع ماده ۱۸ این قانون اعم از زمینی، دریایی و هوایی به شرح زیر ضبط می- گردد:

الف- وسایل نقلیه سبک در صورتی که ارزش کالای قاچاق مشکوفه مبلغ یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بیشتر باشد.

ب- وسایل نقلیه نیمه سنگین زمینی در صورتی که ارزش کالای قاچاق مشکوفه مبلغ سیصد میلیون (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بیشتر باشد.

پ- وسایل نقلیه نیمه سنگین هوایی در صورتی که ارزش کالای قاچاق مشکوفه مبلغ نهصد میلیون (۹۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال یا بیشتر باشد.

ت- وسایل نقلیه سنگین زمینی در صورتی که ارزش کالای قاچاق مشکوفه مبلغ یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بیشتر باشد.

ث- وسایل نقلیه سنگین هوایی در صورتی که ارزش کالای قاچاق مشکوفه مبلغ سه میلیارد (۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بیشتر باشد.

برابر ماده ۲۲ قانون مزبور هرکس مرتکب قاچاق کالای خارجی ممنوع (شامل مشروبات الکلی ، اموال تاریخی - فرهنگی ، تجهیزات دریافت از ماهواره ، آلات و وسایل قمار و آثای سمعی و بصری مبتذل و مستهجن مندرج در تبصره چهارم

همین ماده) گردد یا کالای ممنوع قاچاق را نگهداری یا حمل نماید یا بفروشد، علاوه بر ضبط کالا به شرح زیر و مادتين (۲۳) و (۲۴) مجازات می‌شود:

الف - در صورتی که ارزش کالا تا ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد ، به جزای نقدی معادل دو تا سه برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق

ب - در صورتی که ارزش کالا از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) تا یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال باشد ، به جزای نقدی معادل سه تا پنج برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق

پ- در صورتی که ارزش کالا از یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) تا یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد ، به بیش از شش ماه تا دو سال حبس در زندان و به جزای نقدی معادل پنج تا هفت برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق

ت - در صورتی که ارزش کالا بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد به دو سال تا پنج سال حبس در زندان و به جزای نقدی معادل هشت تا ده برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق تبصره ۱- در صورتی که ارزش عرفی (تجاری) مشروبات الکلی مشمول بندهای (الف) و (ب) این ماده باشد ، مرتکب علاوه بر جریمه نقدی مقرر در این ماده به مجازات حبس از شش ماه تا یک سال محکوم می‌شود.

تبصره ۲- وجوه حاصل از قاچاق کالای ممنوع، ضبط می‌شود.

تبصره ۳- آلات و ادواتی که جهت ساخت کالای ممنوع به منظور قاچاق یا تسهیل ارتکاب قاچاق کالای ممنوع مورد استفاده قرار می‌گیرد، ضبط می‌شود.

مواردی که استفاده کننده مالک نبوده و مالک عامداً آن را در اختیار مرتکب قرار نداده باشد، مشمول حکم این تبصره نمی باشد.

تبصره ۴- مشروبات الکلی، اموال تاریخی - فرهنگی، تجهیزات دریافت از ماهواره به طور غیرمجاز، آلات و وسایل قمار و آثار سمعی و بصری مبتذل و مستهجن از مصادیق کالای ممنوع است. ساخت تجهیزات دریافت از ماهواره نیز مشمول مجازات‌ها و احکام مقرر برای این ماده می باشد.

تبصره ۵- محل نگهداری کالاهای قاچاق ممنوع که در مالکیت مرتکب باشد، در صورتی که مشمول حکم مندرج در ماده (۲۴) این قانون نشود، توقیف و پلمب می شود و در صورتی که محکوم علیه ظرف مدت دو ماه از تاریخ صدور حکم قطعی، جریمه نقدی را نپردازد، حسب مورد از محل فروش آن برداشت و مابقی به مالک مسترد می شود. در هر مرحله از رسیدگی چنانچه متهم وثیقه‌ای معادل حداکثر جزای نقدی تودیع کند ، از محل نگهداری رفع توقیف می شود.

ماده ۲۳- در مواردی که کالای قاچاق مکشوفه مشمول شرایط بندهای (پ) و (ت) ماده (۲۲) گردد ، وسیله نقلیه مورد استفاده در قاچاق کالای مزبور، در صورت وجود هر یک از شرایط زیر، ضبط می شود:

الف - وسیله نقلیه مورد استفاده، متعلق به شخص مرتکب قاچاق باشد.

ب - با استناد به دلایل با قرائن از جمله سابقه مرتکب و یا مالک وسیله نقلیه در امر قاچاق ، ثابت شود که مالک وسیله نقلیه عامداً، آن را جهت استفاده برای حمل کالای قاچاق در اختیار مرتکب قرار داده است.

تبصره - در غیر موارد فوق ، وسیله نقلیه به مالک مسترد و معادل ارزش آن به جریمه نقدی مرتکب اضافه می‌شود.

ماده ۲۴ - محل نگهداری کالای قاچاق ممنوع ، در صورتی که متعلق به مرتکب بوده و یا توسط مالک عامداً جهت نگهداری کالای قاچاق در اختیار دیگری قرار گرفته باشد و ارزش کالا بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد، مصادره می‌گردد، مشروط به اینکه ارزش ملک از پنج برابر ارزش کالای قاچاق نگهداری شده بیشتر نباشد، که در این صورت ملک به مقدار نسبت پنج برابر قیمت کالای قاچاق نگهداری شده به قیمت اصل ملک ، مورد مصادره قرار می‌گیرد و چنانچه ارزش کالا کمتر از مبلغ مذکور باشد و حداقل دو بار به این منظور استفاده شود و محکومیت قطعی یابد ، در مرتبه سوم ارتکاب، به کیفیت مذکور مصادره می‌گردد. در صورتی که مرتکب بدون اطلاع مالک از آن محل استفاده کند، از سه تا پنج برابر ارزش کالای قاچاق نگهداری شده به جزای نقدی وی افزوده می‌شود.

به موجب ماده ۲۵ - هر کس بدون اخذ مجوز قانونی از سازمان حفاظت محیط زیست و عدم رعایت سایر ترتیبات پیش‌بینی شده در قوانین و مقررات به صدور حیوانات وحشی عادی، در معرض نابودی و کمیاب، انواع موجودات آبی، پرندگان شکاری و غیرشکاری اعم از بومی یا مهاجر وحشی به طور زنده یا غیرزنده و نیز اجزای این حیوانات مبادرت کند، یا در حین صدور و خارج نمودن دستگیر شود، هر چند عمل او منجر به خروج موارد مذکور از کشور نشود، به مجازات قاچاق کالای ممنوع محکوم می‌گردد. تعیین مصادیق این حیوانات بر عهده سازمان حفاظت محیط زیست است.

برابر ماده ۲۶ همان قانون صید، عمل آوری، تهیه، عرضه، فروش، حمل، نگهداری و صدور خاویار و ماهیان خاویاری که میزان و مصادیق آن توسط سازمان شیلات تعیین می‌شود، بدون مجوز این سازمان مشمول مجازات قاچاق کالای ممنوع است.

مطابق ماده ۲۷ همان قانون هر شخص حقیقی یا حقوقی که اقدام به واردات و صادرات دارو، مکمل‌ها، ملزومات و تجهیزات پزشکی، مواد و فرآورده‌های خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی بدون انجام تشریفات قانونی نماید، به مجازات کالاهای قاچاق به شرح زیر محکوم می‌شود. این مجازات مانع از پرداخت دیه و خسارت‌های وارده به شاکیان و مدعیان خصوصی نیست:

الف- قاچاق مواد و فرآورده‌های دارویی، فرآورده‌های زیستی (بیولوژیک) مکمل-ها، ملزومات و تجهیزات پزشکی مشمول مجازات قاچاق کالاهای ممنوع موضوع ماده (۲۲) این قانون می‌باشد.

ب- در صورتی که کالای خارجی قاچاق مکشوفه شامل مواد و فرآورده‌های خوراکی (نه خوردنی مثل میوه و چای)، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی باشد، مرجع رسیدگی کننده مکلف است نسبت به استعلام مجوز مصرف انسانی کالاهای مذکور اقدام و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است ظرف مدت ده روز به این استعلام پاسخ دهد.

هرگاه کالای مکشوفه مذکور موفق به اخذ مجوزهای بهداشتی و درمانی در خصوص مصرف انسانی گردد، جرم قاچاق مشمول مجازات مندرج در بند (ب) ماده (۱۸) این قانون خواهد شد و در غیر این صورت کالای مکشوفه کالای

تقلبی، فاسد، تاریخ مصرف گذشته و یا مضر به سلامت مردم شناخته شده و مشمول مجازات قاچاق کالاهای ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱- ساخت، حمل، نگهداری، عرضه یا فروش محصولات فوق نیز مشمول مجازات‌ها و احکام مقرر در این ماده می‌باشد.

برابر ماده ۲۸ همان قانون در صورتی که قاچاق کالاهای خارجی ممنوع به نحو سازمان‌یافته ارتکاب یابد، مرتکب علاوه بر جزای نقدی مندرج در ماده (۲۲) این قانون به ترتیب زیر محکوم می‌شود:

الف - در خصوص بند (الف) ماده (۲۲) به نود و یک روز تا شش ماه حبس در زندان

ب - در خصوص بند (ب) ماده (۲۲) به بیش از شش ماه تا دو سال حبس در زندان

پ- در خصوص بندهای (پ) و (ت) ماده (۲۲) به حداکثر مجازات حبس در زندان مندرج در بندهای مذکور

تبصره - کسانی که در ارتکاب جرائم این ماده نقش سازماندهی هدایت و یا سردستگی گروه سازمان‌یافته را برعهده دارند، حسب مورد به حداکثر مجازات‌های مقرر در بندهای (الف) و (ب) محکوم می‌شوند.

برابر ماده ۲۹ - در صورتی که کالاهای مجاز، مجاز مشروطه یارانه‌ای و یا ارز به نحو سازمان‌یافته قاچاق شود، علاوه بر مجازات‌های موضوع ماده (۱۸) این قانون، حسب مورد مرتکب به مجازات‌های زیر محکوم می‌شود.

الف - چنانچه ارزش کالای مجاز یا مجاز مشروط تا یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد، به نود و یک روز تا شش ماه حبس در زندان و در صورتی که ارزش کالا بیش از مبلغ مذکور باشد، به بیش از شش ماه تا دو سال حبس در زندان.

ب - چنانچه ارزش کالای یارانه‌ای با ارز تا یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد به دو سال تا پنج سال حبس در زندان و در صورتی که ارزش کالا بیش از مبلغ مذکور باشد به حداکثر مجازات مذکور در این بند.

تبصره- کسانی که در جرائم فوق نقش سازماندهی، هدایت و یا سردستگی گروه سازمان یافته را برعهده دارند، حسب مورد به حداکثر مجازات‌های مقرر در بندهای (الف) و (ب) محکوم می‌شوند.

مطابق ماده ۳۱- در صورتی که احراز شود مرتکب جرائم قاچاق کالا و ارز با علم و عمد، عواید و سود حاصل از این جرائم را به نحو مستقیم یا غیرمستقیم برای تأمین مالی تروریسم و اقدام علیه امنیت ملی و تقویت گروه‌های معاند با نظام اختصاص داده یا هزینه نموده است، علاوه بر مجازات‌های مقرر در این قانون حسب مورد به مجازات محارب یا مفسد فی الارض محکوم می‌گردد.

مطابق ماده ۳۲ همان قانون کسانی که مطابق این قانون قاچاقچی حرفه‌ای محسوب می‌شوند، علاوه بر ضبط کالا و یا ارز قاچاق، به حداکثر جزای نقدی و تا هفتاد و چهار ضربه شلاق تعزیری و مجازات‌های حبس در زندان به شرح زیر محکوم می‌شوند:

الف - نود و یک روز تا شش ماه حبس برای کالا و ارز با ارزش تا یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

ب - بیش از شش ماه تا دو سال برای کالا و ارز با ارزش بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

تبصره - مرتکبین قاچاق حرفه‌ای کالاهای ممنوع علاوه بر مجازات‌های مندرج در ماده (۲۲) این قانون حسب مورد به نصف حداکثر حبس مقرر در این ماده محکوم می‌شوند.

ماده ۵۸ همان قانون در کلیه جرائم و تخلفات موضوع این قانون در خصوص کالا و ارز، در صورت موجود نبودن عین کالا و یا ارز قاچاق، مرتکب حسب مورد علاوه بر محکومیت به مجازات‌های مقرر، به پرداخت معادل ارزش کالا و ارز نیز محکوم می‌شود. موارد خارج از اراده مرتکب در تلف کالا و ارز مشمول این ماده نمی‌شود.

ماده ۵۹ همان قانون در صورتی که کشف کالا و یا ارز قاچاق، همراه با درگیری مسلحانه مرتکبان قاچاق با انواع سلاح گرم و آتش‌زا با مأموران کشف باشد، در صورتی که وسیله نقلیه متعلق به مرتکبان باشد و یا با استناد به قرائنی از قبیل سابقه مرتکب معلوم شود که مالک عامداً آن را جهت ارتکاب قاچاق در اختیار مرتکب قرار داده است، با حکم مرجع قضائی به نفع دستگاه کشف جهت استفاده در امر مبارزه با قاچاق ضبط می‌شود. در غیر این صورت خودرو به مالک مسترد و معادل ارزش آن به جزای نقدی مرتکب یا مرتکبان افزوده می‌شود.

برابر ماده ۶۶ همین قانون چنانچه دو یا چند نفر در ارتکاب قاچاق شرکت نمایند، مرجع رسیدگی علاوه بر حکم به ضبط کالای قاچاق، سهم هر یک را از کل جزای نقدی تعیین و به پرداخت آن محکوم می‌نماید و در صورتی که کالا یا ارز قاچاق، از بین رفته باشد، بهای آن نیز به نسبت مالکیت دریافت می‌شود.

تبصره - چنانچه جرم ارتكابی مجازات حبس و یا شلاق نیز داشته باشد، هر یک از شركاء به مجازات حبس در زندان و یا شلاق مقرر محکوم می‌گردد.

به موجب ماده ۶۷ همان قانون اگر قاچاق توسط شخص حقوقی ارتکاب یابد، مرجع صدور حکم نسبت به ضبط کالا و یا ارز قاچاق مکشوفه اقدام می‌کند و شخص حقوقی، علاوه بر محکومیت به جزای نقدی، حسب مورد به دو تا چهار برابر حداکثر جریمه مقرر برای شخص حقیقی، به ترتیب زیر محکوم می‌شود:

الف - در مورد قاچاق کالای غیرممنوع و ارز در مرتبه اول ممانعت از فعالیت شخص حقوقی از یک تا دو سال و در مرتبه دوم انحلال شخص حقوقی

ب - در مورد قاچاق کالای ممنوع و یا سازمان یافته، انحلال شخص حقوقی

تبصره ۱- افراد موضوع این ماده محکومیت قطعی می‌یابند و تا پنج سال مجاز به تأسیس و مشارکت در اداره شخص حقوقی نیستند.

تبصره ۲- چنانچه شخص حقوقی، وابسته به دولت یا مأمور به خدمات عمومی باشد، مرجع رسیدگی کننده، کارکنان و مدیران مرتکب قاچاق را علاوه بر مجازات‌های مربوط حسب مورد به محرومیت یا انفصال دائم یا موقت از خدمات دولتی و عمومی غیردولتی محکوم می‌نماید.

تبصره ۳- اگر منافع حاصل از قاچاق به شخص حقوقی تعلق یابد و یا برای تأمین منافع شخص حقوقی به قاچاق اقدام گردد، جریمه‌ها از محل دارایی شخص حقوقی وصول می‌شود.

تبصره ۴- در خصوص مدیر شخص حقوقی که از عمل مباشران، علم و اطلاع داشته باشد نیز مطابق قانون مجازات اسلامی عمل می‌شود. منظور از مدیر شخص حقوقی کسی است که اختیار نمایندگی یا تصمیم‌گیری یا نظارت بر شخص حقوقی را دارد.

۶-۲- مجازات های تکمیلی یا تتمیمی (محرومیت از حقوق اجتماعی) مربوط به قاچاق کالا و ارز :

برابر ماده ۶۹ قانون مبارزه با قاچاق کالا ارز مرجع رسیدگی کننده ذی صلاح (اعم از قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی) حسب مورد می تواند با توجه به شرایط ، نحوه ، دفعات ارتکاب جرم و شخصیت مرتکب ، علاوه بر مجازات های مقرر در این قانون ، وی را به عنوان تکمیل مجازات به یک یا چند مورد مرتبط از محرومیت های زیر محکوم نماید :

الف - تعلیق موقت یا ابطال دائم :

۱ - کارت بازرگانی ۲ - کارت مبادلات مرزی ۳ - کارت ملوانی ۴ - پروانه کسب ، تاسیس ، بهره برداری یا حق العمل کاری ۵ - پروانه حمل و نقل ۶ - گواهینامه رانندگی وسایل نقلیه زمینی ، دریایی و هوایی

ب - تعطیل موقت با دائم محل کسب ، پیشه و تجارت

پ - محرومیت از اشتغال به حرفه یا حرف خاص از یک تا پنج سال

ت - محرومیت از تاسیس شرکت و یا عضویت در هیات مدیره و مدیرعاملی اشخاص حقوقی از یک تا پنج سال

ث - ممنوعیت خروج از کشور تا پنج سال

مطابق ماده ۷۰ همین قانون مرجع رسیدگی کننده ذی صلاح در مورد شرکت ها و موسسات حمل و نقل داخلی و بین المللی که مدیران یا متصدیان آنها مرتکب قاچاق کالا یا حمل کالای خارجی فاقد اسناد مثبت گمرکی شده اند ، با توجه به شرایط ، نحوه ، دفعات ارتکاب جرم و شخصیت مرتکب علاوه بر مجازات های مقرر در این قانون به شرح زیر حکم می نماید :

الف - مرتبه اول سه تا شش ماه محرومیت اشتغال مدیران یا متصدیان

ب - مرتبه دوم شش ماه تا یک سال محرومیت اشتغال مدیران یا متصدیان

تبصره - در صورتی که شرکت و موسسه به قصد قاچاق تاسیس شود و یا پس از تاسیس فعالیت و هدف آن به این منظور منحرف گردد ، در مرتبه اول فعالیت شرکت سه ماه تا یک سال تعلیق می شود و در صورت تکرار شرکت منحل می گردد.

**گفتار دوم - نوآوری های سیاست کیفری ایران در مبارزه با قاچاق کالا و ارز نوآوری های
قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب سال های ۱۳۹۲ و ۱۳۹۴ مجلس شورای اسلامی
به شرح زیر می باشد :**

۱ - تعریف قاچاق کالا و ارز و تاکید بر مستمر بودن آن از حیث عنصر یا رکن
مادی جرم :

برابر بند الف ماده ۱ قانون مذکور قاچاق کالا و ارز ، هر فعل یا ترک فعلی است
که موجب نقض تشریفات قانونی مربوط به ورود و خروج کالا و ارز گردد و بر
اساس این قانون و یا سایر قوانین ، قاچاق محسوب و برای آن مجازات تعیین
شده باشد ، در مبای ورودی یا هر نقطه از کشور حتی محل عرضه آن در بازار
داخلی کشف شود.

۲ - تعریف قاچاق سازمان یافته :

به موجب بند س ماده ۱ قانون فوق قاچاق سازمان یافته ، جرمی است که با
برنامه ریزی و هدایت گروهی و تقسیم کار توسط یک گروه نسبتاً منسجم
متشکل از سه نفر یا بیشتر که برای ارتکاب جرم قاچاق ، تشکیل یا پس از
تشکیل ، هدف آن برای ارتکاب جرم قاچاق منحرف شده است ، صورت گیرد.

۳ - تعریف قاچاقچی حرفه ای :

مطابق بند ش ماده ۱ قانون مزبور قاچاقچی حرفه ای ، شخصی است که بیش از
سه بار مرتکب قاچاق شود و ارزش کالا و ارز قاچاق در هر مرتبه بیش از مبلغ ده
میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال باشد.

۴ - تعیین مصادیق دوازده گانه قاچاق کالا علاوه بر مصادیق یازده گانه قاچاق
در قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و نیز شمول قاچاق چوب ، هیزم و

ذغال حاصل از درختان جنگلی ایرانی موضوع قانون حفاظت و بهره برداری از جنگل ها و مراتع مصوب ۱۳۴۶/۵/۲۵

۵ - تشکیل ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز ریاست جمهوری

۶ - توجه ویژه به پیشگیری از قاچاق کالا و ارز از منظر علم جرم شناسی

۷ - اعطای صلاحیت رسیدگی قضائی اولیه به قاچاق کالا و ارز (به جز قاچاق سازمان یافته ، حرفه ای ، کالاهای ممنوع و مستلزم حبس در زندان و انفصال از خدمات دولتی) به سازمان تعزیرات حکومتی (وزارت دادگستری - قوه مجریه)

۸ - اعطای صلاحیت احراز قاچاق کالا و ارز به مراجع رسیدگی قضائی (قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی)

۹ - جرم انگاری (تخلف انگاری) اعمال خرید ، فروش ، حمل و نگهداری کالا خارج از ضوابط تعیینی دولت به صورت تجاری مثل فرآورده های نفتی و داروی خارجی و ایرانی یارانه ای و تفویض صلاحیت رسیدگی به آن به سازمان تعزیرات حکومتی

۱۰ - نظارت بر آراء صادره از شعب بدوی سازمان تعزیرات حکومتی توسط قضات پایه نه قوه قضائیه (حسب مورد به عنوان رئیس شعبه تجدیدنظر ویژه رسیدگی به قاچاق کالا و ارز تعزیرات حکومتی مرکز یا تهران و استان ها) و سلب صلاحیت دیوان عدالت اداری و سایر مراجع قضائی قوه قضائیه از جمله عدم امکان درخواست اعاده دادرسی نسبت به آراء قطعی صادره از شعب تجدیدنظر ویژه رسیدگی به تخلفات قاچاق کالا و ارز مذکور

۱۱ - تعیین مجازات ضبط خودرو حامل کالای قاچاق و نیز مصادره محل اختفای کالای قاچاق ممنوع به نفع دولت (سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی - وزارت دارایی)

۱۲ - جرم انگاری قاچاق کالا و ارز توسط ماموران دستگاه های کشف یا مامور وصول درآمدهای دولت و خودداری از تعقیب مرتکبان قاچاق کالا و ارز توسط ماموران دستگاه های کشف یا ضابطین قضائی مذکور

۱۳ - تعیین انحصاری مصادیق یازده گانه دستگاه های کشف و ضابطین قضائی شامل نیروی انتظامی (به عنوان ضابط عام) و سایر دستگاه ها (به عنوان ضابط عام)

۱۴ - تفویض کلیه اختیارات مراجع قضائی قوه قضائیه به شعب تعزیرات حکومتی در مقام رسیدگی قضائی به پرونده های قاچاق کالا و ارز

۱۵ - اعطای مصونیت اداری به صورت های عدم تعقیب قضائی روسای و اعضای شعب ویژه رسیدگی به پرونده های قاچاق کالا و ارز سازمان تعزیرات حکومتی در رابطه با ایفای وظایف قانونی در آراء صادره در پرونده های مذکور و تعیین صلاحیت رسیدگی به کلیه اتهام های روسا و اعضای شعب سازمان مزبور در دادسرا و دادگاه های مرکز (تهران)

۱۶ - ضرورت رعایت قانون آئین دادرسی کیفری حسب مورد توسط دستگاه های کشف و ضابطین قضائی و مراجع رسیدگی قضائی (قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی)

۱۷- تفویض صلاحیت تجدیدنظرخواهی نسبت به آراء صادره از حسب مورد شعب دادگاه های انقلاب قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی به دادستان ، دستگاه های مامور وصول درآمد دولت (مثل گمرک) ، ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز ریاست جمهوری و دستگاه های کاشف و ضابطین قضائی (مثل نیروی انتظامی به عنوان ضابط عام)

۱۸- تفویض صلاحیت تجدیدنظرخواهی نسبت به کلیه آراء قطعی صادره از شعب بدوی تعزیرات حکومتی به رئیس سازمان تعزیرات حکومتی

۱۹- تفویض صلاحیت صدور دستور قضائی مجوز بازرسی از انبارها توسط ضابطین به مرجع قضائی (قوه قضائیه)

۲۰- تعیین دو مهلت ده روزه (جمعا بیست روز) برای ارائه اسناد مثبت و گمرکی توسط متهمین به ظن قاچاق کالا به مراجع رسیدگی قضائی

۲۱- تعیین سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی (وزارت دارایی) به عنوان مرجع تحویل ، نگهداری و فروش کالاهای خارجی قاچاق حسب مورد در مورد کالاهای سریع الفساد ، سریع الاشتعال ، احشام ، طیور و کالاهایی که مرور زمان سبب ایجاد تغییرات کمی و کیفی در آنها می شود ، قبل از صدور حکم ماهوی و پس از اخذ مجوز فروش از مراجع رسیدگی قضائی (شعب دادگاه های انقلاب قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی) و در مورد سایر کالاها بعد از صدور حکم قطعی توسط مراجع رسیدگی قضائی

۲۲- تلقی قاچاق کالا و ارز به عنوان یکی از مصادیق جرائم اقتصادی

- ۲۳- تکلیف مراجع رسیدگی قضائی به صدور حکم بر محکومیت مرتکبین قاچاق کالا و ارز در صورت موجود نبودن عین کالای خارجی و ارز قاچاق
- ۲۴- تفویض صلاحیت صدور دستور یا حکم تبدیل جریمه مورد حکم قطعی شعب سازمان تعزیرات حکومتی به بازداشت (حبس) در زندان به شعب دادگاه های قوه قضائیه
- ۲۵- تکلیف مراجع رسیدگی قضائی به رعایت قانون مجازات اسلامی در موارد انحصاری تعدد ، تکرار ارتکاب قاچاق ، معاونت آن و مجازات های تبعی و تکمیلی (تتمیمی)
- ۲۶- تعیین حدود مسئولیت کیفری شرکای قاچاق کالا و ارز
- ۲۷- تعیین حدود مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی مرتکب قاچاق کالا و ارز و نیز شرکت های حمل و نقل داخلی و بین المللی
- ۲۸- تفویض صلاحیت اعمال مجازات تکمیلی (تتمیمی) به مراجع رسیدگی قضائی
- ۲۹- تاکید به غیر قابل تعلیق و تخفیف بودن مجازات اصلی جزای نقدی در حق صندوق دولت
- ۳۰- معافیت از مجازات و یا تخفیف متناسب مجازات مرتکبین قاچاق کالا و ارز که در مراحل تحقیقات مقدماتی با اقرار خود موجبات کشف کالا و ارز و یا دستگیری سر شبکه قاچاق و سایر متهمان را فراهم کنند.
- ۳۱- جرم انگاری خودداری مسوولان دستگاه های کشف و مأمور وصول درآمدهای دولت و سایر مراجع از اعلام پاسخ مستند مراجع رسیدگی قضائی

۳۲- تکلیف نیروی انتظامی به استقرار مأمورین انتظامی (کادر) آموزش دیده در واحدهای اجرای احکام مراجع رسیدگی قضائی.

در ضمن نوآوری های قاچاق کالا و ارز در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز اصلاحی مصوب ۱۴۰۰/۸/۲۳ به شرح زیر می باشد :

۱ - به موجب یکی از تبصره های ذیل بند ج ماده ۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز کالاهایی که بر اساس مصوبات دولت ورود آنها ممنوع اعلام می شود ، کالای مجاز مشروط تلقی می گردد.

۲ - برابر بند ش ماده ۱ قانون مذکور افزایش مبلغ موضوع قاچاقچی حرفه ای به میزان یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال

۳ - طبق بند ح ماده ۲ قانون مزبور تجمیع تجاری کالاهای قاچاق مشمول تسهیلات مبادلات مرزی یا مسافری در استان های مرزی مشمول قاچاق قرار گرفته است.

۴ - مطابق ماد ۲ مکرر قانون فوق تمام موارد قاچاق ارز یا در حکم آن احصاء و تعیین شده و تخلف از سایر ضوابط ارزی که فاقد وصف مجرمانه هستند و در قانون قاچاق یا سایر قوانین ضمانت اجرایی برای آن ذکر نشده تخلف و در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی قرار داده شده است و همچنین قاچاق وجه رایج ایران نیز مشمول مقررات تخلف قاچاق قرار گرفته که در صلاحیت سازمان مذکور خواهد بود. در این ماده بزه انگاری بر نگرداندن ارز حاصل از صادرات و اصلاح مجازات موضوع تخلف عدم ایفای تعهد ارزی موضوع ماده ۱۰ قانون

تعلزیرات حکومتی انجام گرفته و در این خصوص مقرر گردیده است در صورتی که عدم رفع تعهد تا صد میلیارد ریال باشد ، ضمن تعیین جریمه نقدی در صلاحیت سازمان قرار داده شده است و بیش از آن جرم محسوب گردیده است.

۵ - به موجب تبصره دوم بند ب ماده ۱۱ قانون مذکور هر گونه ابهام در خصوص مشمول کسور بازنشستگی قرار گرفتن هشتاد درصد فوق العاده روسای شعب سازمان تعلزیرات حکومتی و شائبه تامین آن از محل جریمه های موضوع قانون فوق رفع گردیده است.

۶ - برابر بند ت ماده ۱۸ قانون مزبور در خصوص جریمه نقدی قاچاق ارز ، در غیر از موارد ورود ، خروج یا اقدام به خرج ، ارز ضبط نشده و تنها معادل بهای ریالی آن به عنوان جریمه نقدی اخذ خواهد شد.

۷ - طبق تبصره یکم ماده ۱۸ قانون مزبور عرضه و فروش کالای قاچاق از طریق رسانه ها یا فضای مجازی بزه انگاری گردیده است.

۸ - مطابق ماده ۲۰ قانون فوق به جز در موارد جزئی ، مجازات ضبط خودرو حذف شده و مقرر گردید معادل ارزش خودرو به جریمه نقدی حامل کالا یا ارز قاچاق اضافه شود.

در ضمن وفق تبصره هفتم ماده ۲۰ همان قانون صرفا در موارد تغییر نامتعارف وسیله نقلیه جهت بکار گیری در قاچاق کالا یا حمل کالای قاچاق و تکرار آن (خودروهای شوتی) مجازات ضبط خودروی حمل کالای قاچاق پیش بینی شده است.

۹ - به موجب ماده ۲۱ قانون فوق ارزش کالا و ارز قاچاق موضوع این ماده از مبلغ ده (۱۰/۰۰۰/۰۰۰) میلیون ریال به مبلغ پنجاه (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) میلیون ریال افزایش یافته است.

۱۰ - برابر ماده ۲۵ مکرر قانون مذکور ضمن بزه انگاری تمام رفتارهای مرتبط با درختان جنگلی و منابع طبیعی از جمله حمل ، عرضه ، خرید ، فروش ، نگهداری و اقدام به خروج چوب ، هیزم و ذغال یا محصولات و فرآورده ها یا مصنوعات منابع طبیعی بزه انگاری و مشمول مجازات ها و احکام مقرر برای قاچاق کالای مجاز مشروط گردیده است . وسایل نقلیه حامل این اقلام نیز مشمول احکام ماده ۲۰ قانون فوق شده اند و مرجع پاسخ به استعلامات و تعیین ارزش این کالاها وزارت جهاد کشاورزی تعیین شده و به طور صریح تخلفات آن از شمول ماده ۲۱ قانون فوق خارج شده است.

۱۱ - طبق ماده ۳۳ مکرر ۲ هرگونه معامله راجع به کارت بازرگانی که عرفا اجاره ، خرید ، فروش یا واگذاری آن محسوب شود و نیز هر گونه بهره برداری از منابع کارت بازرگانی دیگری بزه انگاری و با تعیین مجازات جریمه نقدی در صلاحیت شعب ویژه سازمان تعزیرات حکومتی قرار گرفته است.

۱۲ - مطابق تبصره یکم ماده ۴۱ همان قانون عبارت مراجع قضائی به مراجع ذیصلاح (قوه قضائیه و سازمان تعزیرات حکومتی) تغییر یافته است.

۱۳ - به موجب ماده ۴۲ قانون مذکور عبارت مرجع صالح رسیدگی کننده جایگزین عبارت مرجع قضایی گردیده است.

۱۴ - برابر ماده ۴۲ مکرر متوقف نمودن و بازرسی از وسایل نقلیه که ظن قوی به حمل کالای قاچاق از سوی آنها وجود دارد ، نیاز به اذن موردی از مراجع رسیدگی کننده ندارد.

۱۵ - طبق ماده ۴۷ قانون مزبور به مشورتی بودن نظر کارشناسی سازمان های مامور وصول درآمد دولت تصریح و مرجع تشخیص ایرانی یا خارجی بودن کالای مکشوفه حسب مورد وزارت صنت ، معدن و تجارت ، جهاد کشاورزی ، بهداشت و سازمان ملی استاندارد تعیین گردیده است و این دستگاه ها ملزم به اظهار نظر مستدل در این موضوع شده اند.

۱۶ - مطابق ماده ۴۰ عبارت کالا یا ارز قاچاق جایگزین عبارت کالای قاچاق شده است.

۱۷ - به موجب تبصره دوم ماده ۴۹ قانون فوق شعب تجدیدنظر ویژه رسیدگی به تخلفات قاچاق کالا و ارز سازمان تعزیرات حکومتی موظف شده اند در پرونده های با ارزش بیش از مبلغ یک میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به طور مطلق و در پرونده های با ارزش مبلغ یک میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال و کمتر ، در صورت اقتضاء با تعیین وقت رسیدگی ، متهم ، نماینده دستگاه کاشف ، ضابط و ... را احضار نمایند.

۱۸ - برابر ماده ۵۰ مکرر ۱ آراء صادره از دادسراها و شعب بدوی مراجع رسیدگی به متهم ، ستاد مرکزی ، دستگاه کاشف ، ضابط و دادستان ابلاغ شود و در صورتی که رای مبنی بر براءت ، منع یا موقوفی تعقیب نسبت به برخی از متهمان یا بخشی از کالا باشد نیز از طرف افراد و دستگاه های موصوف قابل اعتراض یا تجدیدنظر خواهی است .

مطابق تبصره یکم این ماده آراء برائت صادره در پرونده های با ارزش کمتر از مبلغ دو میلیارد (۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال به استثنای موارد در صلاحیت مراجع قضایی نظیر قاجاق سازمان یافته و ... قابل تجدیدنظر نباشد.

۱۹ - طبق ماده ۵۰ مکرر ۲ در صورتی که در راستای ارتکاب جرایم و تخلفات موضوع این قانون جرایم رشا ، ارتشا ، جعل ، استفاده از سد مجعول ، اعمال نفوذ یا تمرد مسلحانه ارتکاب یابد ، به تمامی جرایم و تخلفات ارتكابی موضوع این قانون و جرایم مرتبط فوق در دادسرا و دادگاه انقلاب رسیدگی خواهد شود.

۲۰ - مطابق ماده ۵۲ قانون فوق عبارت جرایم یا تخلفات موضوع این قانون جایگزین واژه قاجاق شده و همچنین در رابطه با مهلت ارایه اصل اسناد از سوی متهمین عبارت ابلاغ احضاریه یا جلب جایگزین عبارت طرح پرونده شده است.

۲۱ - به موجب ماده ۵۳ قانون مذکور و تبصره های دوم و پنجم آن در خصوص هزینه های مترتب بر انبارداری ، بارگیری ، انتقال و تخلیه کالا و محل تامین آن تعیین تکلیف شده است و همچنین به طور صریح سازمان تحویل گیرنده کالاهای موضوع مواد ۲۵ ، ۲۵ مکرر ، ۲۶ و دام به ترتیب سازمان های حفاظت محیط زیست ، جنگل ها ، شیلات و وزارت جهاد کشاورزی تعیین شده است.

۲۲ - برابر ماده ۵۶ در خصوص نحوه فروش و تعیین تکلیف کالاهای قاجاق تحویلی به سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی و ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) اعمال گردیده است.

۲۳ - طبق ماده ۶۰ قانون مزبور و تبصره آن به طور صریح به تامین جزا یا جریمه نقدی از محل فروش اموال شناسایی شده محکوم علیه یا وثیقه های

سپرده شده از طرف محکوم علیه یا هر شخص دیگری تصریح شده و همچنین در تبصره یکم آن بدون اظهارنظر ماهوی و صرفاً با احراز وجود شرایط شکلی تبدیل جرمه نقدی به حبس به بعد از عبارت ظرف ده روز اضافه گردیده است و برابر تبصره سوم آن مقرر شده در رسیدگی به جرایم و تخلفات موضوع این

قانون رفع مسئولیت وثیقه گذار و آزادی وثیقه تنها با تودیع وثیقه نقدی یا ملکی جایگزین و صدور قرار قبلی تامین برای آن یا با اجرای کامل حکم امکان پذیر است و امکان برداشت جزای نقدی از محل وثیقه تودیع شده توسط متهم دیگری هنگام اخذ وثیقه به صورت کتبی به وثیقه گذار تفهیم و در پرونده درج می شود.

۲۴ - مطابق ماده ۶۳ قانون فوق و پنج تبصره آن

الف - تسری قانون مجازات اسلامی به تمامی احکام و قواعد مربوط به جرایم و تخلفات موضوع قانون قاچاق در مواردی که در این قانون پیش بینی نشده است.

ب - تصریح به ممنوعیت اعمال مقررات مربوط به تعلیق تعقیب ، تعویق صدور حکم ، معافیت از کیفر ، تعلیق اجرای مجازات ، مرور زمان ، توبه و بایگانی کردن پرونده در مورد جرایم و تخلفات موضوع این قانون.

پ - جایز دانستن اعمال احکام مواد ۱۸۰ و ۲۳۷ قانون آئین دادرسی کیفری در خصوص پرونده های با ارزش بیشتر از ده میلیارد ریال ، سازمان یافته ، حرفه ای ، بند ت ماده ۲۲ و ماده ۳۵ قانون مذکور و تبصره های آن

ت - تعیین ملاک جزای نقدی و ضبط کالا و ارز ، وسیله حمل یا محل نگهداری یا اخذ معادل آنها مجموع ارزش مربوط به دفعات متعدد ارتکاب جرم یا تخلف ارتكابی است که منتج به صدور رای محکومیت قطعی نشده است.

ث - تعیین مجازات معاون در جرایم و تخلفات موضوع قانون حسب مورد حداقل مجازات جرم و جریمه تخلف ارتكابی است.

ج - ایجاد مسئولیت کیفری برای مباشر معنوی و امکان مجازات افرادی که بدون دخالت در عملیات مادی دستور یا سفارش ارتكاب جرایم یا تخلفات موضوع قانون را بدهند.

چ - الزام مراجع رسیدگی کننده به تعیین حداکثر مجازات برای هر یک از اعضای گروه های سازمان یافته برای ارتكاب قاچاق کالا و ارز

ح - تصریح به تسری احکام ، آثار و مجازات های قاچاق مذکور در مواد ۳ ، ۵ ، ۶ ، ۸ ، ۱۲ ، ۱۶ ، ۱۹ ، ۲۰ و ۳۰ الی ۳۲ ، ۳۴ الی ۳۶ ، ۳۸ الی ۵۰ ، ۶۳ الی ۶۰ ف ۶۵ الی ۶۸ ، ۷۰ ، ۷۱ ، ۷۳ ، ۷۴ ، و ۷۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و تبصره های این مواد در مورد همه جرایم و تخلفات موضوع قانون به جز تبصره پنجم ماده ۲ مکرر

۲۵ - به موجب ماده ۶۶ قانون فوق در خصوص مجازات شرکای بزه قاچاق اصلاح شده و مجازات هر یک از شرکاء ، مجازات فاعل مستقل تعیین گردیده است.

۲۶ - برابر ماده ۷۷ و تبصره آن محل تامین هزینه های اجرای قانون نظیر حمل و نقل ، هزینه های ، آزمایش و امحای کالای قاچاق ممنوعه و آموزش و پژوهش در امر پیشگیری و مبارزه با قاچاق کالا و ارز و صیانت ، معاضدت ، پاداش و مسایل رفاهی کارکنان دستگاه های موثر پیش بینی گردیده است.

فصل سوم - سیاست کیفری کشور ترکیه در مبارزه با قاچاق کالا :

کالاهای که در کشور ترکیه موضوع جرم قاچاق قرار می گیرند ، به شرح زیر می باشد :

۱ - وسایل نقلیه ۲ - دخانیات ۳ - مواد غذایی ۴ - سوخت - نفت ۵ - مواد معدنی ۶ - وسایل برقی ۷ - لوازم بهداشتی و پزشکی ۸ - محصولات کشاورزی ۹ - منسوجات ۱۰ - ماشین آلات ۱۱ - و مشروبات الکلی

قانون مبارزه با قاچاق کالا به شماره ۴۹۲۶ و تصویب جولای ۲۰۰۳ چارچوب مبارزه با قاچاق کالا را در کشور ترکیه مشخص کرده است.

الف) ۱- افرادی که مرتکب جرایم مشخص شده در بخش (۱) ماده (۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا می شوند به پرداخت جریمه ای معادل ۳ تا ۶ برابر ارزش کالای ترخیص شده محکوم می گردند.

هر گاه قیمت و ارزش کالا بیش از اندازه و گزاف باشد ، مجرمین به حبس در زندان از ۱ تا ۳ سال و پرداخت جریمه ای حداقل معادل ۳ تا ۶ برابر ارزش کالاهای ترخیص شده محکوم می شوند.

۲- افرادی که مرتکب جرایم مشخص شده در بخشهای (۲) و (۳) و (۴) از ماده (۳) قانون مذکور می شوند به پرداخت جریمه ای معادل ۳ تا ۶ برابر ارزش کالاهای ترخیص شده محکوم می شوند.

ب) افرادی که مرتکب جرایم مشخص شده در بخش (ب) ماده (۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا می شوند به پرداخت جریمه ای معادل ۵ تا ۱۰ برابر ارزش سیف CIF] به مفهوم مجموع قیمت FOB به علاوه هزینه حمل و بیمه کالا تا محل

تحويل] برای کالاهای وارداتی و ارزش فوب [FOB به مفهوم قیمتی است که واقعاً برای کالاها پرداخت شده یا قیمت قابل پرداخت و یا قیمتی که قرار است برای کالا پرداخت شود (قیمت کالا روی کشتی)]، برای کالاهای صادراتی محکوم می‌شوند.

پ) افرادی که مرتکب جرایم مشخص شده در بخش (پ) ماده (۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا در ترکیه می‌شوند به پرداخت جریمه‌ای معادل ۱۰ تا ۲۰ برابر عوارض پرداخت نشده یا به صورت ناقص پرداخت شده کالا ترخیص یافته محکوم می‌گردند.

ذ) با توجه به بند (ذ) ماده (۳) قانون مبارزه با قاچاق کالا در ترکیه:

۱. اگر افرادی که مرتکب جرایم مشخص شده در بخش (۱) می‌شوند، معلوم شود که مقدار و

نوع کالاهای صادراتی با مقدار و نوع کالاهای اعلام شده در اظهارنامه گمرک و اسناد تکمیلی مغایرت دارد به پرداخت جریمه‌ای معادل یک سوم ارزش فوب کالاهای ترخیص شده محکوم می‌گردند.

۲- افرادی که مرتکب جرایم مشخص شده در بخش (۲) می‌شوند به پرداخت جریمه‌ای معادل ۵ تا ۱۰ برابر ارزش فوب کالاهای ترخیص شده محکوم می‌گردند.

۳- افرادی که مرتکب جرایم مشخص شده در بخش (۱) می‌شوند، به پرداخت جریمه‌ای معادل یک سوم تا دو سوم ارزش فوب کالاهای ترخیص شده محکوم می‌گردند.

جرایم مشخص شده در بخش (ذ) ماده (۳) همان‌طور که برای واسطه‌های واردکننده اعمال می‌شود، برای تولید کنندگان و صادرکنندگان این کالاها نیز اعمال می‌گردد. گذشته از این صادر کنندگانی که در این خصوص کوتاهی کنند به پرداخت ده درصد جریمه واسطه واردکننده نیز محکوم می‌گردند. در زمان ارتکاب جرایمی که در این قانون پیش‌بینی شده اگر ارزش کالاهای ترخیص شده در مبادی ورودی و ارزش فوب در مبادی خروجی بیش از اندازه و گزاف باشد، جرایم در نظر گرفته شده تا بیست برابر افزایش خواهد یافت و اگر ناچیز باشد، جریمه‌ها تا نصف ارزش آن‌ها کاهش خواهد یافت. در صورتی که بسیار ناچیز باشد به یک سوم تنزل پیدا خواهد کرد. علاوه بر این کالاهای مورد بحث در جرایم مربوط به بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳) قانون مبارزه با قاچاق کالاها توقیف و ضبط خواهند شد.

در مواردی که انتظار نرود که کالاهای فوق مصادره و توقیف شوند جریمه‌های در نظر گرفته شده معادل ارزش ترخیص کالاها خواهد بود. مطابق مفاد این قانون مناطق آزاد و مکان‌هایی که براساس قانون انحصار مشخص گشته‌اند قلمرو کشور خارجی قلمداد می‌شوند.

براساس ماده (۵) قانون مبارزه با قاچاق کالا ترکیه، افرادی که تشکیلاتی را برای ارتکاب جرایمی که در این قانون به آن‌ها اشاره شده سازماندهی و اداره نمایند به ۲ تا ۶ سال حبس و زندان محکوم می‌گردند. همچنین جریمه‌های پولی در نظر گرفته شده از آن‌ها ۳ برابر می‌شود. اگر افرادی جرایمی را که در این قانون به آن‌ها اشاره شده، به صورت دو یا چند نفره و یا به صورت گروهی (نه تشکیلاتی) مرتکب شوند جریمه‌های در نظر گرفته شده نصف خواهد شد.

براساس ماده (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ترکیه ، اگر جرایمی که در این قانون به آن‌ها اشاره شده، به امنیت سیاسی، مالی، اقتصادی و نظامی کشور صدمه بزند و یا تهدید در مقابل محیط زیست و سلامت عموم مردم به حساب آید، مرتکبین به ده تا بیست سال حبس به اضافه جریمه‌های پولی در نظر گرفته محکوم می‌گردند.

براساس ماده (۷) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ترکیه ، جرایم در نظر گرفته شده برای گروههایی که از افراد بدون سابقه کیفری در قاچاق کالا استفاده می‌کنند به دو برابر افزایش می‌یابد.

براساس ماده (۸) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ترکیه ، برای آن دسته از مجرمینی که جرایم ذکر شده در این قانون را با استفاده از تسهیلات و امکاناتی که از طریق شغل و یا موقعیت به دست آورده‌اند، مرتکب شوند متناسب با جرم آن‌ها جریمه مالی افزایش می‌یابد. اگر مأمورین دولتی مرتکب این جرایم شوند متناسب با نوع جرم، جریمه‌ها افزایش خواهد یافت.

براساس ماده (۹) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ترکیه ، اگر مقامات مسئول و مسئولین رسمی سازمان‌ها و شرکت‌های حمل و نقل متوجه ارتکاب جرایم مذکور در این قانون توسط کارکنان گردند به عنوان شریک جرم به پرداخت نیم برابر مبلغ جریمه در نظر گرفته شده برای مجرم اصلی محکوم می‌شوند. اگر متصدیان انبارهای دائم و موقت گمرک مرتکب جرایم بند (د) ماده (۲) شوند به عنوان شریک جرم به پرداخت نیم برابر جریمه در نظر گرفته شده برای مجرم اصلی محکوم می‌گردند.

براساس ماده (۱۲) قانون مبارزه با قاچاق کالا ترکیه ، افرادی که اسناد و اظهارنامه‌های گمرکی را جعل کنند و وانمود کنند که ضوابط و دستورالعمل‌های گمرک را رعایت کرده‌اند یا از طریق فن‌آوری اطلاعات، اسناد و اظهارنامه‌ها را جعل نمایند به پرداخت جریمه‌ای معادل سه برابر جریمه‌های در نظر گرفته شده در قانون مجازات عمومی برای جاعلان اسناد و مدارک الکترونیک محکوم می‌گردند.

افرادی که از مهر و تمبر گمرک را سرقت و یا جعل نمایند و از آن استفاده غیرمجاز به عمل آورند و افرادی که از مهر و تمبرهای جعل شده استفاده کنند به پرداخت جریمه‌ای معادل دو برابر جریمه‌های در نظر گرفته شده در قانون مجازات عمومی برای جاعلان مهر و تمبر محکوم می‌شوند. (مجتهد، ۱۳۸۸: ۲۶)

مجازات‌های مرتکبین قاچاق کالا در کشور ترکیه بر حسب نوع و ارزش کالا شامل جریمه و حبس در زندان می‌باشد.

فصل چهارم – سیاست کیفری کشور هند در مبارزه با قاچاق کالا:

کالاهایی که در کشور هند موضوع قاچاق کالا قرار می گیرند ، به شرح زیر می باشد :

طلا ، ارز ، وسایل برقی ، قطعات رایانه ، پارچه و الیاف ابریشمی ، یاتاقان ، الماس ، اسکناس هندی ، قطعات ساعت ، قطعات خودرو ، قطعات هواپیما و پول تقلبی هندی براساس ماده ۱۱۲ قانون گمرک کشور هند ، تمامی افرادی که در حمل ، جابه جایی و خرید و فروش کالای قاچاق مشارکت نمایند و همچنین افرادی که در مورد کالای قاچاق اطلاعاتی داشته و در مخفی سازی آن نقش داشته باشند مجرم شناخته شده و بایستی مجازات و جریمه شوند.

براساس ماده ۱۱۴ قانون گمرک هند ، جریمه تعیین شده برای افرادی که مبادرت به قاچاق کالاهایی می کنند که توسط مراجع رسمی گمرک صادرات آن- ها ممنوع اعلام شده است نباید بیش تر از سه (۳) برابر ارزش اظهار شده آن باشد.

براساس ماده ۱۱۲ قانون گمرک هند ، جریمه تعیین شده برای افرادی که مبادرات به قاچاق کالاهایی می کنند که توسط مراجع رسمی گمرک واردات آن- ها ممنوع اعلام شده است نباید از ارزش اظهار شده آن و یا پنج هزار روپیه بیش تر باشد.

براساس ماده ۱۱۲ و ۱۱۴ قانون گمرک هند ، جریمه تعیین شده برای افرادی که سعی می کند به اشکال مختلف از پرداخت عوارض گمرکی کالاهای وارداتی یا صادراتی مشمول پرداخت عوارض طفره روند نباید از ارزش عوارض گمرکی آن و یا پنج هزار روپیه بیش تر باشد.

براساس ماده ۱۱۲ قانون گمرک هند ، جریمه تعیین شده برای افرادی که ارزش کالاهای وارداتی را در اظهارنامه گمرکی کمتر از ارزش واقعی آن ثبت نمایند (در صورت اثبات)، نباید از اختلاف بین ارزش ثبت شده آن و یا پنج هزار روپیه بیشتر باشد.

براساس بند (۱) ماده ۱۱۴ قانون گمرک هند ، جریمه تعیین شده برای افرادی که عوارض گمرکی یا سود بازرگانی کالاهای وارداتی با صادراتی را از طریق تبانی یا جعل اسناد و مدارک، کمتر از میزان واقعی تعیین شده پرداخته‌اند (در صورت اثبات) معادل ارزش واقعی عوارض گمرکی یا سود بازرگانی کالاهای وارد شده یا صادر شده می‌باشد.

در صورتی که در مدت سی روز اختلاف بین عوارض گمرکی یا سود بازرگانی پرداختی با میزان واقعی آن پرداخت شود جریمه به بیست و پنج درصد ارزش واقعی عوارض گمرکی یا سود بازرگانی کالاهای وارد شده یا صادر شده کاهش می‌یابد.

براساس بند (۲) ماده ۱۱۵ قانون گمرک هند ، نقلیه ای که کالای قاچاق حمل می‌نماید بایستی توقیف و ضبط شود مگر در مواردی که مالک وسیله نقلیه ثابت نماید که بدون اطلاع وی از وسیله نقلیه جهت حمل کالا استفاده شده است.

در مواردی که وسیله نقلیه حمل کالای قاچاق کرایه باشد مالک وسیله نقلیه می‌تواند در عوض عدم توقیف و ضبط آن، جریمه‌ای معادل ارزش بازار کالای قاچاق را پرداخت نماید. منظور از ارزش بازار ارزش کالای قاچاق در زمان کشف و ضبط می‌باشد.

براساس ماده ۱۱۶ قانون گمرک هند ، جریمه تعیین شده برای افرادی که کمبود یا نقصان کالاهای وارداتی یا صادراتی را هنگام تخلیه یا بارگیری از وسیله نقلیه به مسئولان گمرک گزارش ندهند نباید از بیست برابر عوارض گمرکی کالاهای گم شده و یا از دست رفته بیش تر باشد.

براساس ماده ۱۱۷ قانون گمرک هند ، جریمه تعیین شده برای افرادی که مرتکب تخلفات گمرکی می‌شوند که جریمه آن به صورت روشن و صریح در قانون مشخص نشده باشد نباید از یک هزار روپیه بیش تر باشد.

براساس ماده ۱۱۸ قانون گمرک هند ، اگر کالای قاچاق وارداتی یا صادراتی از طریق بسته یا عدل از ایستگاه گمرک وارد یا خارج شود تمامی کالاهای داخل بسته بایستی توقیف گردد.

براساس ماده ۱۱۹ قانون گمرک هند ، اگر کالایی به منظور پنهان‌سازی کالای قاچاق دیگر مورد استفاده قرار گیرد آن کالا هم بایستی توقیف و ضبط شود.

براساس ماده ۱۲۰ قانون گمرک هند ، اگر ثابت شود که برای فرار از پرداخت عوارض گمرکی کالای قاچاق یا کالای دیگری ترکیب یا مخلوط شده است کالای مخلوط شده هم بایستی توقیف و ضبط شود.

براساس ماده ۱۲۱ قانون گمرک هند ، اگر ثابت شود که خریدار کالای قاچاق از قاچاق بودن آن اطلاع داشته است حتی پس از خرید هم بایستی کالای قاچاق خریداری شده توقیف و ضبط شود.

براساس ماده ۱۳۲ قانون گمرک هند ، افرادی که مبادرات به جعل علایم، مهر و اسناد و مدارک گمرک (اظهاریات) نمایند و یا در آن مشارکت کنند به حبس

در زندان تا ۶ ماه محکوم می‌شوند. در صورت صلاحدید قاضی پرونده به جریمه نقدی هم محکوم می‌شوند.

براساس ماده ۱۳۳ قانون گمرک هند، افرادی که عمداً مانع از انجام مأموریت مأموران مبارزه با قاچاق کالا گمرک گردند به حبس در زندان تا ۶ ماه محکوم می‌شوند. در صورت صلاحدید قاضی پرونده به جریمه نقدی هم محکوم می‌شود.

براساس ماده ۱۳۴ قانون گمرک هند، افرادی که عمداً مانع از آن می‌شوند تا خود و کالای همراهشان با دستگاه عکسبرداری با اشعه ایکس بازرسی و کنترل شود به حبس در زندان تا ۶ ماه محکوم می‌شوند. در صورت صلاحدید قاضی پرونده به جریمه نقدی هم محکوم می‌شود.

براساس ماده ۱۳۵ قانون گمرک هند، افرادی که ارزش کالاهای وارداتی را کمتر از ارزش واقعی اظهار می‌کنند و یا با جعل سعی در برآورد نادرست عوارض گمرکی می‌نمایند و یا در خرید، فروش، پنهان‌سازی و حمل و نقل کالای قاچاق مشارکت نمایند، در صورتی که ارزش کالای قاچاق کشف شده بیشتر از یکصد هزار روپیه باشد، قاضی می‌تواند آن‌ها را از ۳ تا ۶ سال حبس و جریمه نقدی محکوم نماید. در صورتی که ارزش کالای قاچاق کشف شده کمتر از یکصد هزار روپیه باشد به حبس در زندان تا ۳ سال محکوم می‌شوند. در صورت صلاحدید قاضی پرونده به جریمه نقدی هم محکوم می‌شود.

براساس بند ۱ ماده ۱۳۵ قانون گمرک هند، افرادی که مبادرت به صادرات کالاهای غیرمجاز نمایند به حبس در زندان تا ۳ سال محکوم می‌شوند. در صورت صلاحدید قاضی پرونده به جریمه نقدی هم محکوم می‌شود.

براساس بند ۲ ماده ۱۳۵ قانون گمرک هند ، قاضی پرونده قبلی قاچاق کالا می تواند پس از صدور حکم اطلاعات مربوط به مجرم، نوع و میزان کالای قاچاق و سایر اخبار مرتبط را منتشر نماید.

براساس بند ۱ ماده ۱۳۶ قانون گمرک هند ، مأموران گمرکی که با اهمال و کوتاهی در انجام وظایف و مأموریت هایشان به عدم وصول تمامی عوارض گمرکی و ورود و خروج غیرقانونی کالا کمک نمایند به حبس در زندان تا ۳ سال محکوم می شوند. در صورت صلاحدید قاضی پرونده به جریمه نقدی هم محکوم می شود.

براساس بند ۲ ماده ۱۳۶ قانون گمرک هند ، مأموران گمرکی که بدون داشتن دلایل و مستندات کافی اقدام به بازرسی، توقیف و ضبط کالا نمایند و یا دستور آن را صادر کنند به حبس تا ۶ ماه و پرداخت جریمه نقدی تا یک هزار روپیه محکوم می شوند.

براساس بند ۳ ماده ۱۳۶ قانون گمرک هند ، مأموران گمرکی که اطلاعات و اخبار مربوط به کالای قاچاق را پیش از انجام عملیات و دستگیری قاچاقچیان فاش نمایند به حبس تا ۶ ماه و پرداخت جریمه نقدی تا یک هزار روپیه محکوم می شوند. (مجتهد ، ۱۳۸۸ : ۲۳)

مجازات های مرتکبین قاچاق کالا در کشور هند بر حسب نوع و ارزش کالا شامل ضبط کالا ، ضبط وسیله نقلیه حامل کالای قاچاق ، جریمه ، حبس در زندان می باشد.

فصل پنجم - سیاست کیفری کشور چین در مبارزه با قاچاق کالا:

در کشور جمهوری خلق چین مسئولیت اصلی مبارزه با قاچاق کالا ، به عهده گمرک (که یک سازمان دولتی است) بوده و پلیس مبارزه با قاچاق کالا ، مسئولیت اصلی پشتیبانی در این زمینه را به عهده دارد که زیر مجموعه گمرک می باشد. پلیس عمومی مرزی و پلیس مسلح خلق نیز یاری رسان آن می باشد. کالاهای موضوع قاچاق در کشور چین به شرح زیر می باشد : پوشاک ، کفش ، مواد آتش بازی ، کالاهای الکترونیک ، لوح فشرده ، نرم افزار ، دستگاه نمایش لوح فشرده ، مواد غذایی ، مواد آشامیدنی ، تجهیزات پزشکی و درمانی کالاهای ممنوع قاچاق شامل اسکناس جعلی ، کالاهی خلاف اخلاق ، آثار باستانی و غیره می باشد.

به موجب ماده ۸۶ قانون گمرک چین ، گمرک می تواند در هر یک از موارد زیر که قانون را نقض کرده و منافع غیر قانونی را کسب کرده‌اند جریمه اعمال نماید:

۱- وسایل حمل و نقلی که از محلی که در آن اداره گمرک وجود ندارد به کشور وارد شده یا از آن خارج گردند.

۲- کوتاهی از اعلام زمان ورود و خروج وسیله نقلیه، محل توقف وسیله و هرگونه جابه‌جایی وسیله نقلیه ورودی و خروجی.

۳- کوتاهی از اظهار دقیق کالاها و اجناس ورودی و خروجی و عبور و جابه‌جایی وسایل نقلیه حمل‌کننده کالا.

۴- کوتاهی از پذیرش نظارت و کنترل گمرکی بر وسایل نقلیه و کالاهای ورودی و خروجی با کشور مطابق با قوانین مربوط.

۵ - ورود و خروج وسایل نقلیه، بارگیری و تخلیه‌ی کالاها و اجناس ورودی و سوار و پیاده کردن مسافران بدون اجازه گمرک.

۶- ترک بدون اجازه وسایل نقلیه ورودی و خروجی که در منطقه گمرکی قرار دارند.

۷- جابه‌جایی وسایل حمل و نقل ورودی و خروجی از منطقه تحت تسلط گمرک، کوتاهی در تکمیل تشریفات گمرکی و کسب موافقت گمرک و نقل مکان از مرزهای کشور یا قاچاق منطقه‌ای از کشور که در آن اداره گمرک وجود ندارد.

۸- وسایل نقلیه ورودی و خروجی که بدون موافقت گمرک به طور همزمان برای حمل و نقل داخلی مورد استفاده قرار گیرند.

۹- کشتی‌ها و هواپیماهای ورودی و خروجی که در شرایط فورس ماژور [فورس ماژور که در فارسی به قوه قهریه ترجمه شده اصطلاحی از حقوق فرانسه است. در معنی عام این اصطلاح به هر حادثه خارج از قدرت متعهد گفته می‌شود و در مفهوم خاص حادثه‌ای است غیرقابل پیش‌بینی و غیرقابل اجتناب] لنگر می‌اندازند یا فرود می‌آیند، با کالاها و اجناس خود را تخلیه می‌کنند و بدون وجود دلیل قانع کننده از اعلام آن به نزدیک‌ترین اداره گمرک کوتاهی می‌کنند.

۱۰- باز کردن و پیاده کردن، جمع‌آوری، تحویل، فرستادن، جابه‌جا کردن، تعمیر کردن، گرو گذاشتن، انتقال، تغییر برچسب، تغییر کاربری یا انجام هر عمل دیگر در کالاهای تحت نظارت گمرک و کنترل بدون کسب اجازه و موافقت گمرکی.

۱۱- باز کردن یا شکستن مهر و موم بدون اجازه ی گمرک.

۱۲- در مواردی که کالاهای تحت کنترل گمرک که در حال انجام عملیاتی نظیر حمل و نقل، انبار کردن یا انجام عملیات تولیدی هستند بدون دلیل قانع کننده خسارت ببینند.

۱۳- کلیه اقداماتی که قوانین مربوط به کنترل و نظارت گمرک را نقض می کنند. علاوه بر قانون گمرک چین، مجازات هایی نیز در قانون جزایی چین در نظر گرفته شده که به تشریح آن می پردازیم:

برابر ماده (۱۵۱): در مورد قاچاق اسلحه، مهمات، مواد هسته ای و اسکناس های تقلبی باید جزایی معادل ۷ سال حبس در زندان ، به علاوه جریمه و مصادره اموال صادر شود. در مواردی که جرم شدت کمتری داشته باشد باید محکومیتی بیشتر از سه سال و کم تر از ۷ سال به علاوه جریمه در نظر گرفته شود.

در مورد قاچاق آثار باستانی فرهنگی به خارج از کشور، طلا، نقره و سایر فلزات گران بها، حیوانات کمیاب و یا مصنوعات آنها باید ۵ سال زندان به همراه جریمه و یا فقط جریمه در نظر گرفته شود.

در موارد جدی باید جزایی بیش از ۵ سال زندان به همراه او جریمه در نظر گرفته شود.

اگر در مواردی که در پاراگراف (۱) و (۲) به آنها اشاره شد قانون شکنی بسیار شدیدتر از حالات طبیعی باشد باید محکومیت زندان مادام العمر با اعدام به همراه مصادره اموال در نظر گرفته شود.

دستگاه هایی که مفاد این ماده از قانون را نقض کنند باید به جریمه محکوم شوند و کارکنانی که به طور مستقیم مسئولیت متوجه آنهاست و سایر کارکنان مرتبط

باید مطابق با مفاد پاراگراف‌های اشاره شده در این ماده از قانون مورد مجازات قرار گیرند.

مطابق ماده (۱۵۲): در مورد قاچاق فیلم، نوارهای ویدئویی، نوارهای صوتی، عکس، کتاب و مجله‌ی غیرمجاز و سایر اجناس غیرمجاز با هدف استفاده با انتشار آن‌ها باید مجازاتی بیش از ۳ سال و کمتر از ۱۰ سال حبس در زندان به همراه جریمه در نظر گرفته شود در مواردی که شدت انجام جرم شدید باشد باید بیش از ۱۰ سال زندان با زندان مادام‌العمر به همراه جریمه یا مصادره اموال در نظر گرفته شود. در مواردی که شدت انجام جرم کمتر از حالت طبیعی باشد باید مجازاتی کمتر از ۳ سال حبس در زندان به همراه جریمه در نظر گرفته شود.

دستگاه‌هایی که جرایم مورد اشاره در این ماده را مرتکب شوند باید به جریمه محکوم شوند و کارکنانی که به طور مستقیم مسئولیت متوجه آن‌هاست و سایر کارکنان مرتبط باید مطابق مفاد پاراگراف‌های اشاره شده در این ماده از قانون مورد مجازات قرار گیرند.

طبق ماده (۱۵۳): قاچاق کالاها و اجناسی که در مواد (۱۵۱)، (۱۵۲) و (۳۴۷) [این ماده مربوط به قاچاق مواد مخدر است] به آن‌ها اشاره نشده است و در این ماده می‌آید براساس شدت انجام جرم به شرح مقررات زیر مورد محکومیت قرار می‌گیرند:

۴- قاچاق کالا و اجناس مشمول مالیات بیش از ۵۰۰۰۰۰ یوان، باید به بیش از ۱۰ سال زندان یا زندان مادام‌العمر و جریمه‌ای بیش از ۱۰۰ درصد و کمتر از ۵۰۰ درصد از میزان فرار مالیاتی و یا مصادره اموال مجازات شود. در مواردی که

شدت انجام جرم بسیار بیش‌تر از حالات طبیعی باشد باید براساس مقررات اشاره شده در پاراگراف ۴ ماده ۱۵۱ این قانون محکوم شود.

۵ - قاچاق کالاها و اجناس مشمول مالیات بیش از ۱۵۰۰۰۰ و کم‌تر از ۵۰۰۰۰۰ یوان، باید به بیش از ۳ سال و کم‌تر از ۱۰ سال زندان و جریمه‌ای بیش از ۱۰۰ درصد و کم‌تر از ۵۰۰ درصد میزان فرار مالیاتی مجازات شود. در مواردی که شدت انجام جرم بسیار بیشتر از حالات طبیعی باشد باید به بیش از ۱۰ سال زندان یا زندان مادام‌العمر به همراه جریمه‌ای بیش از ۱۰۰ درصد و کم‌تر از ۵۰۰ درصد میزان فرار مالیاتی و یا مصادره اموال محکوم شود.

۶ - قاچاق کالاها و اجناس مشمول مالیات بیش از ۵۰۰۰۰ و کم‌تر از ۱۵۰۰۰۰ یوان باید به کمتر از ۳ سال زندان به همراه جریمه‌ای بیش از ۱۰۰ درصد و کمتر از ۵۰۰ درصد میزان فرار مالیاتی محکوم شود.

دستگاه‌هایی که جرایم مورد اشاره در پاراگراف‌های فوق‌الذکر را مرتکب شوند باید به جریمه محکوم شوند و کارکنانی به طور مستقیم مسئولیت متوجه آنهاست و سایر کارکنان مرتبط باید به کمتر از ۳ سال زندان محکوم شوند. در مواردی که شدت انجام جرم شدید بوده باشد باید به بیش از ۳ سال زندان و کم‌تر از ۱۰ سال زندان و در مواردی که شدت انجام جرم بسیار بیشتر از حالات طبیعی است به بیش از ۱۰ سال زندان محکوم شود.

در موارد چند باره قاچاق که آشکار نشده‌اند، جریمه باید براساس مجموع فرار مالیاتی آن کالاها و اجناس محاسبه گردد.

برابر ماده (۱۵۴): موارد قاچاق زیر که مطابق با مقررات این بخش از قانون جرم

تلقى می شود باید براساس ماده (۱۵۳) مورد محکومیت و مجازات قرار گیرند.

۳- بدون کسب اجازه از گمرک و تسویه حساب مالیات‌های گمرکی کالاهای گمرکی مانند مواد خام، کالای نیم ساخته، قطعات، محصولات نهایی و تجهیزاتی که با ورود آنها برای انجام کارهایی نظیر عملیات تولیدی، مونتاژ و تجارت پایاپای (تهارتری) موافقت شده است در داخل چین به فروش برسند.

۴- بدون کسب اجازه از گمرک و تسویه حساب مالیات گمرکی کالاها و اجناسی که مشمول تخفیف و معافیت مالیات وارداتی هستند در داخل چین به فروش برسند.

به موجب ماده (۱۵۵): موارد زیر باید به عنوان جرم قاچاق تلقی شده و مطابق

با مقررات ذکر شده در این بخش از قانون مورد محکومت قرار گیرند:

۴- افرادی که به طور غیرقانونی مستقیم کالاهای ممنوع‌الورود را از قاچاقچیان خریداری کنند و یا سایر کالاها و اجناس را در حجم‌های زیاد به طور مستقیم از قاچاقچیان خریداری نمایند.

۵- افرادی که در دریا‌های داخلی و آب‌های سرزمینی به حمل و خرید و فروش کالاهایی که توسط دولت ممنوع شده، اقدام کنند و یا بدون داشتن مدارک قانونی اقدام به حمل و خرید و فروش کالاهایی کنند که ورود آنها توسط دولت محدود شده است.

۶. کسانی که بدون اطلاع گمرک اقدام به حمل ضایعات جامد به داخل کشور نمایند.

مطابق ماده (۱۵۶): هر کسی که با قاچاقچیان تبانی کرده و برای آنها اقدام به تهیه وام، پول، حساب‌سازی، فاکتور و مدرک و یا تسهیلاتی نظیر حمل و نقل، نگهداری و خدمات پستی کند باید به عنوان شراکت در قاچاق تلقی شده و مجازات شود.

ماده (۱۵۷): هر کسی که اسکورت افراد مسلح برای قاچاقچیان فراهم کند باید براساس پاراگراف‌های اول و چهارم ماده (۱۵۱) این قانون به شدت مجازات شود. هر کسی که در موقع بازرسی‌های گمرک به خشونت و تهدید متوسل شود باید برای قاچاق و ممانعت از انجام وظایف قانونی کارکنان دستگاه‌های دولتی که در ماده (۲۷۷) این قانون اشاره شده، مورد محکومیت قرار گرفته و برای تمامی جرم‌های ارتكابی باید مجازات شود [ماده ۲۷۷ قانون جزایی، افرادی را که در مقابل انجام وظیفه کارکنان دستگاه‌های دولتی اقدام به تهدید و خشونت می‌کنند را به ۳ سال حبس در زندان محکوم می‌کند].

مجازات های مرتکبین قاچاق کالا در کشور چین بر حسب نوع و ارزش کالا شامل مصادره کالای قاچاق ، جریمه ، حبس در زندان (به صورت های موقت و مادام العمر) و اعدام می باشد.

فصل ششم - سیاست کیفری کشور ایتالیا در مبارزه با قاچاق کالا:

کالاهایی که در کشور ایتالیا موضوع قاچاق کالا قرار می گیرند ، به شرح زیر می باشد :

مواد غذایی و نوشابه های الکلی و غیر الکلی ، عطر و لوازم آرایشی ، پوشاک ، لباس ورزشی ، سایر لباس ها ، عینک ، ساک ، لوازم برقی ، تجهیزات رایانه ، لوح فشرده ، نوار کاست ، دی وی دی ، ساعت و جواهر ، وسایل بازی و سرگرمی ، سیگار و غیره

براساس ماده ۲۸۲ قانون مجازات کشور ایتالیا در موارد زیر افراد به جرمهای حداقل دو و حداکثر ده برابر حقوق مرزی تعیین شده محکوم می شوند:

- با تخلف از مقررات، ممنوعیتها و محدودیت های تعیین شده طبق ماده ۱۶ کالاهای خارجی را از طریق مرز خاکی وارد کنند.

- کالاهای خارجی را در فضای میانی بین مرز و نزدیک گمرک تخلیه یا انبار کنند.

- با کالاهای خارجی مخفی شده همراه خود شخص، یا در چمدان ها یا در عدل ها یا اثاثیه یا بین کالاهای دیگر یا با هر وسیله حملی که به منظور پنهان کردن از بازدید گمرکی مورد استفاده قرار گرفته باشد دستگیر شوند.

- کالاها را از محدوده های گمرکی خارج کنند بدون آن که حقوق تعیین شده را پرداخته یا بدون این که پرداخت آن را تضمین کرده باشند. (به استثنای آنچه در ماده ۹۰ پیش بینی شده است)

- کالاهای خارجی یا کالاهای ملی شده مشمول حقوق مرزی را در شرایط پیش-بینی شده در بندهای قبلی از محدوده‌ی گمرک خارج نمایند.

حداقل دو و حداکثر ده برابر حقوق مرزی تعیین شده محکوم می‌شود:

- در جای که ارائه بارنامه پیش‌بینی شده باشد کالاهای خارجی را در قلمرو کشور حمل کند بدون این که بارنامه داشته باشد.

- در زمان هواپیما، کالاهایی را که طبق بارنامه و سایر مدارک گمرکی باید در هواپیما موجود باشند با خود نداشته باشد.

- کالاهایی را از محل‌های فرود هواپیما انتقال دهد بدون آن که عملیات گمرکی پیش‌بینی شده را انجام داده باشد.

- با فرود آمدن در خارج از فرودگاه گمرک از گزارش کردن فرود به مقامات مذکور در ماده ۱۱۴ در کوتاه‌ترین مدت خودداری نماید ، در این موارد چنین تلقی می‌شود که علاوه بر بار هواپیما را نیز در قلمرو گمرک وارد کار قاچاق نموده است.

براساس ماده ۲۸۶ هر کس در محدوده غیرگمرکی قید شده در ماده ۲ انبارهای غیرمجاز کالاهای خارجی مشمول حقوق مرزی ایجاد کند و یا این انبارها را در اندازه‌ای بزرگ‌تر از اندازه مجاز دایر نماید به جریمه‌ای حداقل دو و حداکثر ده برابر حقوق مرزی تعیین شده محکوم می‌گردد.

براساس ماده ۲۸۷ هر کس تمام یا بخشی از کالاهای خارجی را که با تخفیف یا با کاهش حقوق گمرکی وارد کشور شده‌اند مورد استفاده‌ای مغایر آن‌چه معافیت یا کاهش حقوق گمرکی برای آن منظور شده قرار دهد به جریمه‌ای حداقل دو و حداکثر ده برابر حقوق مرزی تعیین شده محکوم می‌شود.

براساس ماده ۲۸۸ صاحب امتیاز (دارنده پروانه) یک انبار گمرکی با مالکیت خصوصی که آن دسته از کالاهای خارجی را در آن محل نگهداری می‌کند که برای آن اظهارنامه‌ای ارائه نشده و یا این که در دفاتر ثبت انبار ثبت نشده‌اند، به جرمه‌ای حداقل دو و حداکثر ده برابر حقوق مرزی تعیین شده محکوم می‌گردد.

مطابق ماده ۲۸۹ هر کس کالاهای خارجی را به جای کالاهای داخلی یا آن‌ها را به جای کالاهای ملی شده ارسالی به منظور تجارت یا حمل و نقل ساحلی به کشور وارد نماید به جرمه حداقل دو و حداکثر ده برابر حقوق مرزی تعیین شده محکوم می‌گردد.

براساس ماده ۲۹۰ قاچاق در صادرات کالاهای پذیرفته شده برای صادرات مجدد مستلزم جرمه‌ای حداقل دو و حداکثر ده برابر مبلغی است که به طور غیرقانونی دریافت نموده یا سعی در دریافت آن داشته است.

براساس ماده ۲۹۱ هر کس مقداری تنباکو فرآوری شده خارجی را که بیش از ده کیلوگرم باشد وارد کرده، حمل کند، بفروشد یا نگهداری کند، به حبس از دو تا پنج سال محکوم می‌شود. همچنین دست‌کار در کالای واردات موقت یا صادرات موقت با هدف فرار از حقوق گمرکی مستلزم جرمه‌ای حداقل دو برابر و حداکثر ده برابر میزان حقوق گمرکی که قصد فرار از آن را داشته می‌باشد.

براساس ماده ۲۹۲ هر کس خارج از موارد پیش‌بینی شده در مواد قبلی از پرداخت حقوق مرزی طفره رود به جرمه‌ای حداقل دو و حداکثر ده برابر حقوق مذکور محکوم می‌گردد. (مجتهد ، ۱۳۸۸ : ۳۵)

مجازات های مرتکبین قاچاق کالا در کشور ایتالیا بر حسب نوع و ارزش کالا شامل جرمه و حبس در زندان می باشد.

فصل هفتم - سیاست کیفری کشور استرالیا در مبارزه با قاچاق کالا :

برابر ماده ۱۹۶ قانون امور گمرکی استرالیا- اختصاص هواپیما برای قاچاق کالا : هر نوع هواپیمایی که وارد خاک این کشور شده و یا در قلمرو استرالیا یافت شود که :

الف- قسمتی یا جایی از هواپیما برای اختفای کالا یا اشخاص اختصاص داده شده باشد یا؛

ب- منفذی یا لوله ای یا طرح های مشابه ای به همین منظور برای اختفای کالا یا اشخاص تعبیه شده باشد؛ شخص مرتکب و مالک اصلی هواپیما هر یک مستقلاً مرتکب جرم قاچاق شده اند که به جزای نقدی حداکثر به میزان ۱۰/۰۰۰ دلار محکوم خواهند شد.

مطابق ماده (۱۹۹) قانون مذکور - تخلیه کالا بدون مجوز قانونی:

هر شخصی که مبادرت به تخلیه کالا بدون مجوز قانونی نماید مرتکب جرم مستقلی شده است که به جزای نقدی حداکثر به میزان ۵/۰۰۰ دلار محکوم خواهد شد.

ماده (۲۱۲) - تصرف یا نگهداری کالای غیرگمرکی یا واردات ممنوعه: هر شخصی که آگاهانه و بدون در اختیار داشتن مجوز قانونی، کالای غیرگمرکی یا واردات ممنوعه را تصرف یا نگهداری نماید :

الف - در مورد اشخاص حقیقی حداکثر به میزان ۱/۰۰۰ دلار محکوم خواهد شد.

ب - در مورد شرکت ها حداکثر به میزان ۵۰/۰۰۰ دلار خواهد بود.

ج - و در سایر موارد، میزان جریمه نبایستی از حداکثر ۳ برابر ارزش
کالای مورد ارتکاب در جرم تجاوز نماید. (احمدی ، ۱۳۸۲ ، ۳۶)
مجات مرتکبین قاچاق کالا در کشور استرالیا جزای نقدی می باشد.

فصل هشتم - سیاست کیفری کشور برونئی در مبارزه با قاچاق کالا :

برابر ماده (۱۲۶) قانون امور گمرکی کشور برونئی هر شخصی که:

۱- در امر وارد کردن یا صادر کردن کالای غیر گمرکی یا کالایی که مطابق مقررات قانونی مربوطه ممنوع اعلام شده است دخالت کرده باشد، خواه این قبیل کالاهای غیرگمرکی یا ممنوعه را حمل و نقل، تخلیه یا تحویل داده باشد خواه خیر؛

یا

۲- مبادرت به حمل و نقل، تخلیه کالا از کشتی یا تحویل با معاونت در این امور نماید یا دخالت در امر حمل و نقل تخلیه یا تحویل هر کالای غیرگمرکی یا ممنوعه، ناقض مقررات قانونی ممنوعیت نماید؛

یا

۳- به طور غیر قانونی اقدام به انتقال یا مرجوعی کالایی نموده و یا به طریقی معاونت در امر انتقال یا مرجوعی غیر قانونی هر نوع کالایی از قلمرو تحت کنترل و نظارت گمرکی نماید؛

یا

۴- به طور آگاهانه در لنگرگاه غیرمجاز پهلوی گرفته یا توقف نماید یا کالایی را جاسازی کرده یا در تصرف غیرمجاز خود قرارداده یا اجازه داده کالایی از کشتی تخلیه یا در آن مخفی گردد یا اسباب با موجبات عملی تخلیه کالا از کشتی؛ یا مخفی یا جاسازی کردن برای هر نوع کالای غیرگمرکی یا کالای ممنوعه را فراهم کرده باشد؛

یا

۴- به هر طریق ممکن به طور آگاهانه در جابه جایی یا انتقال یا تخلیه غیرقانونی کالایی از کشتی دخالت داشته و یا هر اقدامی که مرتبط با کالاهای غیرگمرکی یا ممنوعه باشد نموده و بدین وسیله عامداً موجب گمراهی مأمورین دولت از عدم پرداخت حقوق و عوارض گمرکی متعلقه شود، یا اقدامی به منظور طفره رفتن و فرار از اجرای مقررات این قانون یا فرار از اعمال هرگونه مقررات ممنوعه ناظر به این قبیل کالاها نماید؛

یا

۵- تحت عنوان مسافر یا سایر اشخاص حقوقی، کشف شود که در بسته همراه او یا سایر اشخاص تحت مسئولیت او یا سایر وسایل شخصی همراه، و بعد از این که صراحتاً انکار نمود که در بسته متعلقه یا توسط اشخاص همراه یا اشیای شخصی او؛ هیچگونه کالای مشمول پرداخت حقوق و عوارض گمرکی یا کالای ممنوعه قانونی وجود ندارد؛ کالای مشمول پرداخت حقوق و عوارض گمرکی یا کالای ممنوعه قانونی وجود دارد؛

یا

۶- به هر طریق ممکن در حيله نامشروع یا کوشش در جهت حيله نامشروع «متقلبانه» برای عدم پرداخت حقوق گمرکی دخالت داشته یا حيله یا سعی در بکارگیری حيله در واردات یا صادرات هر نوع کالای ممنوعه قانونی نماید؛

محکوم به ارتکاب جرم و مجازات قانونی او عبارت است از:

۱- در خصوص کالا گمرک نشده، یعنی کالای قابل ورود و مشمول حقوق گمرکی برای مرتبه اول ارتکاب جرم قاچاق به جزای نقدی که کمتر از ۶ برابر میزان حقوق گمرکی یا ۴۰/۰۰۰ دلار، هر کدام که کمتر باشد و در مرتبه دوم ارتکاب به ۲۰ برابر میزان حقوق گمرکی متعلق به کالا یا ۴۰/۰۰۰ دلار؛ هر کدام که بیشتر باشد و برای موارد بعدی ارتکاب جرم به دو سال حبس زندان محکوم خواهد شد.

در کلیه مواردی که مبلغ حقوق گمرکی قطعا معلوم و مشخص نباشد، جزای نقدی معادل ۴۰/۰۰۰ دلار خواهد بود.

۲- در مورد کالای غیر گمرکی، یعنی کالایی که قابل وضع حقوق گمرکی یا ممنوعه قانونی نبوده [مثل کالاهای مشمول معافیت گمرکی] مرتکب قاچاق به دو برابر ارزش کالا یا ۸/۰۰۰ دلار، هر کدام که بیشتر باشد محکوم خواهد شد.

در کلیه مواردی که ارزش قطعی کالا قابل تشخیص نباشد، مجازات ارتکاب جرم معادل ۸/۰۰۰ دلار خواهد بود.

۳- در خصوص کالاهای ممنوعه قانونی، مرتکب قاچاق به جزای نقدی که کمتر از دو برابر ارزش کالا یا مبلغ ۴۰/۰۰۰ دلار؛ هر کدام که کمترین مبلغ باشد و در صورت تکرار به جزای نقدی معادل ۵ برابر ارزش کالا یا ۴۰/۰۰۰ دلار، هر کدام که بیشتر باشد محکوم خواهد شد.

در مواردی که تعیین ارزش قطعی کالا میسر نباشد، جزای نقدی معادل ۴۰/۰۰۰ خواهد بود.

۳ - در کلیه مواردی که تعقیب کیفری متّهم براساس شرایط مقرّراتی این بخش یا بخش ۱۳۰ بعمل می آید؛ در هر حال اقدام تحت عنوان کالا غیر گمرکی یا کالای ممنوعه قانونی توسط متّهم، دانسته و براساس آگاهی او به عمل می آید، مگر اینکه عدم اطلاع آن توسط متّهم به اثبات برسد. [فرض اثبات عدم سوءنیت به اقدام کالای غیر گمرکی یا ممنوعه قانونی؛ توسط متّهم به اثبات برسد.] (احمدی ، ۱۳۸۲ ، ۳۶) مجازات مرتکبین قاچاق کالا در کشور برونئی جزای نقدی می باشد.

فصل نهم - سیاست کیفری کشور ژاپن در مبارزه با قاچاق کالا :

قانون امور گمرکی ژاپن در فصل دهم، تحت عنوان مقررات کیفری (Penal provisions) طی چند ماده قانونی احکامی را در خصوص موارد قاچاق کالا احصاء نموده که موادی از آن به عنوان مثال های ارتباطی برگردان می شود. ماده (۱۰۹)- هر شخصی که مبادرت به ورود کالایی (۴) که مطابق مقررات توصیفی در پاراگراف یکم از ماده (۲۱) تحت عنوان «وارد کردن کالای ممنوعه» از قانون تعرفه گمرکی بنماید؛ به حبس توأم با بیگاری به مدت حداکثر پنج سال یا جزای نقدی (جریمه) که از پانصد هزار ین تجاوز نخواهد کرد، محکوم خواهد شد.

مقررات کیفری پاراگراف مذکور در مورد هر شخصی که آگاهانه شرایط ورود کالای ممنوعه بداخل کشور را فراهم یا هر شخصی که شروع به اجرای جرم نموده ولی موفق به اتمام آن نشده همانگونه که در پاراگراف یاد شده آمده نیز، بکار گرفته می شود.

ماده (۱۱۰) - الف هر شخصی که مشمول یکی از پاراگرافهای ذیل می شود؛ حداکثر به ۵ سال زندان توأم با بیگاری یا حداکثر پانصد هزار ینیا هر دو محکوم خواهد شد :

۱- هر شخصی که از پرداخت حقوق گمرکی فرار نماید یا با توسل به وسایل متقلبانه یا هرگونه عمل غیرقانونی دیگری، حقوق و عوارض گمرکی را استرداد نماید.

۲- هر شخصی که کالای مشمول حقوق و عوارض گمرکی را بدون پرداخت آن از طریق توسل به وسیله متقلبانه یا هر عمل غیرقانونی دیگری، وارد نماید.

ب - مقررات کیفری پاراگراف یاد شده در مورد هر حق العمل کاری که مرتکب هر گونه تقلب یا عمل غیر قانونی دیگری شده و بدین وسیله موفق به فرار از پرداخت حقوق گمرکی یا استرداد غیر قانونی شده یا هر نوع کالای مشمول حقوق و عوارض گمرکی را بدون پرداخت آنها از طریق توسل به یکی از اعمال غیر قانونی وارد نماید، نیز اعمال می گردد.

۳- مقررات کیفری دو پاراگراف یاد شده در مورد هر شخصی که آگاهانه شرایط ارتکاب جرایم توصیفی در پاراگراف قبلی را فراهم یا هر شخصی که شروع به اجرای جرمی نموده ولی موفق به اتمام آن جرم به نحوی که در پاراگراف قبلی گفته شده نشود، نیز بکار گرفته می شود.

ماده (۱۱۱) - هر شخصی که مبادرت به صادرات (منجمله ترانشیپمنت Transshipment) از ژاپن به یک کشور خارجی (در خصوص کالای خارجی یا خارج کردن کالای ورود موقت شده) یا واردات هر نوع کالایی بدون مجوز قانونی نماید به حداکثر سه سال زندان توأم با بیگاری یا پرداخت جزای نقدی به میزان حداکثر سیصد هزار ین یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده (۱۱۲)- در هر مورد که شخصی آگاهانه نقل و انتقال دهد، نگهداری کند، کالایی را چه به صورت معوض یا رایگان بدست می آورد یا به عنوان دلال عمل میکند یا ارایه دهنده خدمات برای مصرف هر نوع کالای مربوط به جرایم توصیفی در پاراگراف (۱) ماده (۱۰۹) (جرم وارد کردن کالاهای ممنوعه) یا پاراگراف (۱) ماده ۱۱۰ (جرم فرار از پرداخت حقوق گمرکی و غیره) که منبعا در این ماده چنین اعمالی حمل و نقل نامیده می شود - عمل می کند، این فرد

به حداکثر سه سال زندان توأم با بیگاری یا حداکثر سیصد هزار ین جزای نقدی یا هر دو محکوم خواهد شد.

۲- هنگامی که پنج برابر حقوق گمرکی یا حقوق مسترد شده موضوع جرایم مذکور در پاراگراف (۱) ماده ۱۱۰ (جرم فرار از پرداخت حقوق گمرکی و غیر و) در خصوص کالاهای مربوط به جرایم فوق از ۳۰۰/۰۰۰ ین بیشتر می شود، در این صورت جریمه مذکور در پاراگراف می تواند از سیصد هزار ین بیشتر شود ولی نبایستی از پنج برابر حقوق گمرکی یا حقوق مُسْتَرِد شده تجاوز کند.

۳- شخصی که آگاهانه عملیات حمل و نقل و غیر و؛ راجع به کالاهای مربوط به جرم توصیفی در پاراگراف (۱) از ماده قبلی انجام می دهد، به حداکثر دو سال زندان توأم با بیگاری یا جزای نقدی معادل حداکثر سیصد هزار ین یا هر دو محکوم خواهد شد. (احمدی ، ۱۳۸۲ ، ۳۹)

مجازات های مرتکبین قاچاق کالا در کشور ژاپن بر حسب نوع و ارزش کالا شامل جزای نقدی

و حبس در زندان توأم با بیگاری می باشد.

فصل دهم - سیاست کیفری کشور انگلیس در مبارزه با قاچاق کالا :

راهبردهایی که سازمان مبارزه با قاچاق و تقلب کشور انگلیس با همکاری پلیس ، گمرک و مسئولین اقتصادی و تجاری کشور و در مبارزه با قاچاق کالا و با استفاده از پایگاه های اطلاعاتی (سیستم رایانه ای محلی) اتخاذ می نماید ، به این نحو می باشد که افسران گمرکی با قراردادهای قانونی مربوط به عوارض گمرکی به شماره ۱۹۹۲/۳۱۵۵ راهنمایی می شوند . به موجب این قوانین ، اگر کالاهایی که مشمول عوارض گمرکی هستند به طور شخصی از یک کشور عضو اتحادیه اروپا به کشور عضو دیگر وارد شود ، در صورتی که فرد این واردات را با هدف تجاری انجام دهد ، این کالاها توقیف خواهد شد. برای مسافرانی که کالاهای آنها توقیف شده است ، اداره گمرک راهنمایی هایی را برای حل مشکل آنها منتشر کرده است تا آنها بتوانند از طریق روند کار شکایت داخلی و نیز از طریق حاکم و دادرس پارلمانی به موضوع خود رسیدگی نمایند.

هرگاه گمرک قاچاقچیان را که به قصد عدم کسب منفعت ، اقدام به این کار نمایند را دستگیر کند ، وسایل نقلیه و کالاهای آنها توقیف می شود ولی در بار اول و در ازای پرداخت مالیات ، همه کالاها و وسیله نقلیه آنها آزاد خواهد شد ولی برای تخلفات بعدی ، درجات سخت تری در مورد عدم آزاد سازی وسیله نقلیه به اجرا در خواهد آمد و گمرک این حق را دارد تا بر اساس شرایط هر فرد در آزاد سازی وسیله نقلیه تخفیف قایل شود یا آن را سخت تر کند. این سیاست به گمرک اجازه می دهد تا به دیدگاه موفق خود در ضربه زدن به کسانی که قصد قاچاق کالا برای کسب سود را دارند ، ادامه دهد و همچنین مجازات های مناسب و واقعی برای کسانی که قانون شکنی می کنند ، اگر چه بدون قصد

کسب منفعت باشد ، اعمال کند و این سیاست هم عادلانه و هم متوازن است. (بیابانی ، نظری ، ۱۳۹۰ ، ۹۱)

مجازات های مرتکبین قاچاق کالا در کشور انگلیس بر حسب نوع و ارزش کالا ، توقیف کالا و توقیف و ضبط وسایل نقلیه حامل کالای قاچاق می باشد.

فصل یازدهم-سیاست کیفری کشور آفریقای جنوبی در مبارزه با قاچاق کالا :

راه های مبارزه با قاچاق گمرکی در آفریقای جنوبی به شرح زیر می باشد :

۱ - کاهش مدخل های ورودی کالاها به کشور :

گمرک این کشور تعداد نقاط ورود کالاها را به ۳۶ نقطه کاهش داده است که شامل تعداد ۱۹ پست مرزی زمینی ، ۱۰ پست مربوط به فرودگاه های بین المللی و ۷ پست ورودی دریایی می باشد.

۲ - کنترل پستی گمرکات

۳ - مقابله با تخلفات تجاری و قاچاق کالاها غیر قانونی :

با استفاده از تجهیزات بازرسی غیر مداخله کننده ، اسکنرهای مجهز به اشعه ایکس توسط شبکه های حمل و نقل و نصب دوربین در نواحی بندری

۴- افزایش کنترل ها بر روی مالیات بر ارزش افزوده :

از طریق رایانه ای کردن اسناد برای جمع آوری مالیات بر ارزش افزوده بر روی کالاها و وارداتی از کشورهای دیگر در نقاط مرزی توسط گمرک

۵ - مدیریت افزایش خطر :

واحد ویژه متشکل از سگ های یابنده ، افسران اجرایی سیار و ابزارهای بازرسی غیر مخل و با استفاده از اطلاعات تکنیک های مدیریت بحران را افزایش داده و عملیات اجرایی گمرکات را هدفمند می نماید. (بیابانی و نظری ، ۱۳۹۱ ، ۹۵)

در کشور آفریقای جنوبی در امر مبارزه با قاچاق کالا از ابزارهای غیر کیفری و با اقدام های پیشگیرانه استفاده می شود.

فصل دوازدهم - سیاست کیفری کشور لتونی در مبارزه با قاچاق کالا :

از سال ۱۹۹۰ گمرکات جمهوری لتونی با هدف جلوگیری و مبارزه با قاچاق کالا ارتقای تجارت و حمایت از منافع ملی آغاز بکار کرده است. وظایف اصلی مقامات گمرکی در مبارزه با قاچاق کالا به شرح زیر می باشد :

۱ - مدیریت در متمرکز کردن منابع که شامل استفاده موثر و بهینه از امکانات موجود ، شناسایی و درخواست منابع اضافی مورد نیاز ، افزایش میزان اعتبارات از طریق ذخایر و صندوق های بین المللی

۲ - آموزش مناسب کارکنان از طریق طراحی و اجرای اقدام هایی برای بهبود مداوم میزان مهارت کارمندان که به موازات حمایت از آنها در افزایش سطح کلی معلومات و آموزش آنها انجام می شود. (بیابانی و نظری ، ۱۳۹۱ ، ۹۷)

فصل سیزدهم - سیاست کیفری کشور بلغارستان در مبارزه با قاچاق

کالا:

در کشور بلغارستان قاچاق کالا از طریق انتقال محموله ها توسط کشتی های ورودی و یا عبوری به آن و در مناطق ساحلی ، آب های مرزی و یا بنادر و لنگرگاه ها انجام می شود.

در بلغارستان چهار نوع ساختار و یا سطح شبکه های قاچاق کالاهای چینی موجود دارد :

- ۱ - بازرگانی چینی توسط شهروندان چینی مقیم در کشور بلغارستان
- ۲ - شرکت های حفاظتی که از وارد کنندگانی که تمایل به دسترسی به بازارهای عمده فروشی و انبارهای عمده دارند ، اخاذی می نمایند.
- ۳ - واسطه ها که عبور ارزان کالاهای چینی را از مرز به داخل بلغارستان تامین می نمایند.
- ۴ - و بازارهای عمده فروشی محلی برای توزیع کالاهای چینی. (بیابانی و نظری ، ۱۳۹۱ ، ۱۰۰)

فصل چهاردهم _ سیاست کیفری کشور ایالات متحده آمریکا در مبارزه

با قاچاق کالا :

کالاهای موضوع قاچاق در ایالات متحده آمریکا شامل کالاهای زیر می باشد :

قهوه ، تنباکو ، عتیقه جات ، مواد هسته ای ، تجهیزات دارای تکنولوژی بالا ، زباله های سمی ، اشیاء و فیلم های مستهجن ، حیوانات خارجی و الکل (طبق قانون منع مصرف مشروبات الکلی مصوب ۲۸ اکتبر سال ۱۹۱۹ مجلس سنای آمریکا)

در ایالات متحده آمریکا اجرای قوانین ضد قاچاق از اهمیت زیادی برخوردار است. دولت های ملی توجه زیادی به محافظت از منابع اقتصادی خود دارند و بدون روش های سیاسی کارآمد ، قوانین ایالتی و دولتی در مقابل قاچاق به خوبی مطرح نمی شود. بنابراین اجرای قوانین ضد قاچاق معمولاً تأکید کمتری به تنبیه قاچاقچیان و تأکید بیشتری بر روش های جلوگیری یا پیشگیری از ضرر و زیان اقتصادی و مالی دارد.

از سال ۱۷۸۹ در آمریکا قاچاق بیشتر توسط خدمات گمرکی و توسط مأموران مرزی به عنوان یک سازمان اجرایی فدرال کنترل می شود. سازمان های پلیس آمریکا مشارکت در فعالیت های پلیسی بین المللی از جمله مبارزه با قاچاق کالا را افزایش داده است. از میان سازمان های گوناگون که در زمینه کنترل بین المللی قاچاق کالا فعالیت می کنند ، سازمان سیاست گذاری جنایی بین المللی (اینترنل پل یا پلیس بین المللی) می باشد. (سعیدی ، ۱۳۹۷)

نتیجه گیری :

با توجه به مباحث مطرح شده در تحقیق حاضر، قاچاق کالا و ارز یکی از مصادیق جرائم اقتصادی بوده و آثار نامطلوبی به نظام اقتصادی کشورهای جهان داشته و خسارت های جبران ناپذیری را به آنها وارد می آورد. بر همین اساس قانونگذاران اکثر کشورهای جهان با پیش بینی تدابیر کیفری و غیر کیفری (پیشگیرانه) در صدد مقابله جدی با این پدیده شوم بر آمده اند.

قانونگذار محترم ایران به جهت استفاده از نظام کیفری (مجازات های قانونی) برای برخورد با بزه قاچاق کالا و ارز ، از مدل های دولتی سیاست کیفری (شبیه مدل دولت اقتدارگرا) در مقابل مدل های جامعه‌ی سیاست جنایی پیروی کرده است و به طور رسمی و از سال ۱۳۱۲ با توجه به نوع و ارزش کالا و ارز قاچاق و اهمیت جرم و با پیش بینی مجازات های ضبط کالای خارجی و ارز قاچاق ، مصادره محل نگهداری کالای قاچاق ، ضبط خودرو حامل کالای خارجی قاچاق ، جزای نقدی در حق صندوق دولت ، شلاق و اعدام نسبت به جرم انگاری آن اقدام نموده است.

سیاست جنایی (کیفری) ایران در برخورد با پدیده قاچاق کالا و ارز بر مبنای اعمال مجازات (کیفر) فایده گرا و از طریق سرکوب مرتکبین قاچاق کالا و ارز و یا اتخاذ سیاست کیفری افتراقی یا ویژه می باشد.

با توجه به افزایش نوع و میزان مجازات های مربوط به قاچاق کالا و ارز در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب سال ۱۳۹۲ از جمله ضبط خودرو حامل کالای خارجی قاچاق و مصادره محل نگهداری آن به نفع دولت (همانند جرائم مربوط به مواد مخدر) ، تعریف قاچاق سازمان یافته و حرفه ای ، قاچاق کالاهای ممنوع

، قاچاق کالاهای سلامت محور (به خصوص غیر قابل مصرف انسانی) و تعیین مجازات های حسب مورد جزای نقدی ، حبس در زندان و اعدام برای مرتکبین آن و غیره، قانونگذار ایران بعد از انقلاب شکوهمند اسلامی در برخورد با پدیده مجرمانه مذکور سیاست کیفری سخت گیرانه ای را اتخاذ نموده است.

قاچاق کالا و ارز تنها به کشور ایران اسلامی اختصاص نداشته بلکه در سایر کشورهای جهان نیز به وقوع می پیوندد و بر همین اساس مورد توجه قانونگذاران اکثر کشورهای جهان می باشد.

در تحقیق حاضر و از منظر کیفرشناسی علاوه بر ایران ، با بررسی نوع و میزان مجازات ها (از جمله جزای نقدی و حبس در زندان و غیره) و نیز سایر تدابیر و ابزارهای قانونی غیر کیفری (پیشگیری از وقوع قاچاق کالا و ارز) پیش بینی شده توسط برخی از کشورهای جهان از جمله ترکیه ، هند ، چین ، ایتالیا ، استرالیا ، بروئی ، ژاپن ، انگلیس ، آفریقای جنوبی ، لتونی ، بلغارستان ، آمریکا مشخص گردید که اکثر کشورهای جهان با هدف جلوگیری از ایجاد اخلال در نظام اقتصادی خود و در برخورد به قاچاق کالا و ارز و با استفاده از مجازات ها و سایر روش های قانونی پیشگیرانه ، سیاست کیفری خاصی را در این رابطه اتخاذ نموده اند.

با این تفاوت که صرف نظر از تاثیر عدم عضویت برخی از کشورهای جهان از جمله ایران در سازمان تجارت جهانی (گات) و محدودیت های گمرکی مربوط به ورود و خروج کالا و ارز از کشور ، کالاهای موضوع قاچاق کالا در ایران بیش از سایر کشورهای جهان می باشد.

از حیث سیاست جنایی (کیفری) ، مجازات های پیش بینی شده توسط قانونگذار ایران برای مرتکبین قاچاق کالا و ارز با توجه به نوع و ارزش کالا و اهمیت موضوع از جمله اخلال در نظام اقتصادی کشور و به ترتیب اهمیت و سلسله مراتب مجازات ها شامل ضبط کالا ، ضبط خودرو حامل کالای قاچاق ، مصادره محل نگهداری کالا ، جزای نقدی (جریمه نقدی) در حق صندوق دولت ، شلاق ، حبس در زندان و اعدام بوده ولی در اکثر کشورهای جهان مجازات مرتکبین قاچاق کالا به طور غالب (اکثریت) جزای نقدی و در موادی حبس در زندان می باشد.

پیشنهاد :

نظر به اینکه از نظر علم جرم شناسی (به تبعیت از علم پزشکی که پیشگیری بهتر از درمان بیماری ها و امراض جسمی و روحی انسان ها است) ، پیشگیری از وقوع جرائم و پدیده های مجرمانه از طریق شناسایی و مقابله با علل وقوع آنها بر مجازات قانونی مرتکبین جرائم تقدم دارد.

و با توجه به اینکه بر مبنای سیاست جنایی (کیفری) ، روند عکس العمل یا واکنش اجتماعی کشورهای جهان و کشور ایران در برخورد با بزهکاری ها از عدالت کیفری سنتی به سمت عدالت ترمیمی و استفاده از تدابیر و روش های غیر کیفری (از باب پیشگیری وضعی از وقوع قاچاق کالا و ارز با استفاده از فناوری های پیش بینی شده در مواد ۶ الی ۱۷ از فصل دوم قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز) می باشد.

و با امعان نظر به اینکه یکی از نوع آوری های قانونگذار محترم در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب سال ۱۳۹۲ ، اختصاص مواد ۶ الی ۱۷ در آن و از جمله از طریق : تهیه ، اجراء و بهره برداری از سامانه نرم افزاری جامع یکپارچه سازی و نظارت بر فرآیند تجارت ، تجهیز مبادی ورودی و خروجی و مسیرهای حمل و نقل به امکانات فنی مناسب از جمله دستگاه ایکس ری و الکترونیکی نمودن کلیه اسناد ورود ، صدور ، عبور ، حمل و نقل ، تهیه لایحه توسعه و امنیت پایدار مناطق مرزی ، ساماندهی صدور ، تمدید و ابطال کارت بازرگانی با ایجاد سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری برای تجارت داخلی و خارجی ، شناسه دار کردن کلیه انبارها و مراکز نگهداری کالا و ثبت مشخصات مالک کالا ، نوع و میزان کالاهای ورودی و خروجی از این اماکن با استفاده از سامانه نرم

افزایی ، ساماندهی و تجهیز و تکمیل اسکله ها و خورها و انطباق بخشی به تردد و توقف شناورها ، تجهیز شناورها و وسایل حمل و نقل جاده ای کالا به سامانه فنی ردیاب و کنترل مصوف سوخت بر مبنای مسافت طی شده ، جلوگیری از استفاده مکرر از اسناد گمرکی ، تعیین و اعلام میزان ارز قابل نگهداری و مبادله در داخل کشور ، همراه مسافر ، همراه رانندگان عبوری و ایجاد سامانه اطلاعات مالی

صرافی ها و رصد و ارزیابی فعالیت آنها و غیره توسط دستگاه های اجرایی ذیربط دولت (شامل وزارت خانه های صنعت ، معدن و تجارت ، امور اقتصادی و دارایی ، راه و شهرسازی ، وزارت کشور ، گمرک، بانک مرکزی و غیره) پیشگیری از وقوع جرم کالا و ارز می باشد،لذا

در گام اول پیشگیری از وقوع قاچاق کالا و ارز با استفاده کافی و مناسب از ظرفیت های قانونی مندرج قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز از جمله تجهیز گمرکات کشور به ابزارها و دستگاه های پیشرفته مثل دستگاه ایکس ری و نیز استفاده از نیروهای متعهد و پاکدست (با حمایت های قانونی لازم مثل استخدام رسمی و تامین مالی کافی آنها) در این زمینه مورد پیشنهاد می باشد.

در ضمن از باب پیشگیری از وقوع قاچاق کالا و ارز موارد زیر نیز مورد پیشنهاد می باشد :

۱ - اصلاح سیاست های کلان اقتصادی

۲ - حذف موانع تعرفه ای

۳ - حذف انحصار

- ۴ - تسهیل واردات کالا جهت ورود آن از مجاری رسمی - گمرک (
 - ۵ - حمایت از تولید کالاهای با کیفیت و با قیمت مناسب
 - ۶ - حمایت از سرمایه گذاری در امر تولید داخلی
 - ۷ - نظارت بیشتر بر ورود کالاهای سلامت محور از طریق گمرک به کشور (به عنوان یکی از مصادیق کالاهای مجاز مشروط)
 - ۸ - ایجاد اشتغال و توجه به وضع معیشتی مرزنشینان از طریق تقسیم عادلانه بودجه و امکانات و ساخت کارخانه
 - ۹ - فرهنگ سازی برای کاهش میزان تقاضا برای مصرف کالاهای خارجی و تشویق به مصرف کالاهای ایرانی (افزایش عرق ملی)
- در گام بعدی و **از منظر کیفرشناسی** موارد زیر مورد پیشنهاد می باشد :

- ۱ - پیش بینی ضمانت اجرای قانونی کافی (مجازات ترک فعل از انجام وظایف قانونی) در باب اجرایی شدن کامل مواد ۶ الی ۱۷ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در خصوص پیشگیری از وقوع قاچاق کالا و ارز توسط دستگاه اجرایی ذیربط توسط مجلس شورای اسلامی ، با لحاظ اهمیت تقدم پیشگیری از وقوع قاچاق کالا و ارز نسبت به مجازات مرتکبین آن از منظر علم جرم شناسی
- ۲ - بر خورد قانونمند ، قاطع و بدون تبعیض با مرتکبین قاچاق کالا و ارز به خصوص مرتکبین قاچاق کالا و ارز یقه سفید (افزایش ریسک و خطر قاچاق برای آنها)
- ۳ - استفاده از مجازات های تکمیلی (تتمیمی) در مورد تکرار کنندگان (مجرمین به عادت) قاچاق کالا و ارز توسط مراجع رسیدگی قضائی (اعم از دادگاه های انقلاب قوه قضائیه و شعب سازمان تعزیرات حکومتی)

۴- پیگیری و تصویب نهایی قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز توسط مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان

۵- اصلاح ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی (ماده ۱۲ قانون کاهش مجازات حبس تعزیری) مصوب سال ۱۳۹۹ در باب تعدد حسب مورد جرم و تخلف قاچاق کالا و ارز توسط مجلس شورای اسلامی به علت بازدارنده نبودن اجرای یکی از مجازات های جزای نقدی در حق صندوق دولت مورد حکم مراجع رسیدگی قضائی وفق بندهای ت ، ج و چ ماده ۱۳۴ قانون مذکور ، سوء استفاده مرتکبین قاچاق کالا و ارز از این خلاء قانونی و تخریب آنها

۶- جایگزین نمودن کیفرهای اجتماعی به جای کیفرهای پیش بینی شده در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز از جمله مجازات های جایگزین حبس موضوع مواد ۶۴ الی ۸۷ قانون مجازات اسلامی) در صورت احراز شرایط قانونی آن

۷- مبارزه قانونمند و جدی با تمامی مصادیق قاچاق کالا و ارز از مبادی ورودی تا محل عرضه آن در بازار داخلی وفق قسمت آخر بند الف ماده ۱ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (ناظر بر فرمان مورخه ۱۳۸۱/۴/۱۲ مقام معظم رهبری در باب مبارزه با قاچاق کالا و ارز) بدون توجه به توجیه های غیر منطقی برخی از متهمین و وکلاء آنها مثل : خرید کالای خارجی از بازار مسلمین ، عدم اقدام راننده حامل کالای خارجی قاچاق ، نگهدارنده ، عرضه کننده و فروشنده کالای خارجی قاچاق در ورود آن به کشور ، داشتن هدف و انگیزه خدمت به مردم این دسته از افراد در کنار تحصیل سود غیر قانونی و نامشروع حاصل از خرید و فروش کالای خارجی قاچاق و غیره

فهرست منابع :

- ۱ - قرآن کریم ، ترجمه انصاریان ، حسین ، انتشارات آئین دانش قم ، سال ۱۳۹۰
- ۲ - آخوندی ، محمود ، آئین دادرسی کیفری ، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ، سال ۱۳۸۷
- ۳ - آقازاده ، علیرضا ، سیاست جنایی تقنینی ایران در قلمرو جرایم قاچاق گمرکی ، انتشارات پیک سبحان ، سال ۱۳۸۱
- ۴ - آقازاده ، علیرضا ، بررسی تحلیلی و کاربردی سیاست جنایی ایران در قبال قاچاق کالا ، انتشارات آریان ، سال ۱۳۸۴
- ۵ - احمدی ، عبدالله ، جرم قاچاق ، انتشارات نشر میزان تهران ، سال ۱۳۸۲
- ۶ - اردبیلی ، محمد علی ، حقوق جزای عمومی ، نشر میزان تهران ، چاپ پنجم ، سال ۱۴۰۰
- ۷ - بهره مند ، حمید ، آسیب شناسی قوانین مربوط به جرایم اقتصادی در نظام حقوقی ایران ، انتشارات قوه قضائیه ، سال ۱۳۹۶
- ۸- توکلی ، کیان دخت ، پاسخ های سیاست جنای ایران به جرایم قاچاق گمرکی ، انتشارات خرسندی ، سال ۱۳۹۰
- جعفری لنگرودی ، محمد جعفر ، ترمینولوژی حقوقی ، انتشارات گنج دانش تهران ، سال ۱۳۶۸
- ۹- حسینی ، سید محمد ، سیاست جنایی در اسلام و جمهوری اسلامی ایران ، انتشارات دانشگاه تهران ، سال ۱۳۸۳

- ۱۰- دانش ، تاج زمان ، حقوق زندانیان و علم زندان ها ، انتشارات دانشگاه تهران ، سال ۱۳۷۲
- ۱۱ - رخشانی ، نگار ، ترجمه بزهکاری بین المللی آندره بوسار ، انتشارات گنج دانش تهران ، سال ۱۳۷۵
- ۱۲ - شاه حیدری پور ، محمد علی و رفیعی ، احمد ، قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و نظریه های مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه ، انتشارات قوه قضائیه ، سال ۱۳۹۵
- ۱۳ - شهری ، غلامرضا و ستوده ، جهرمی ، نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه ، انتشارات روزنامه رسمی کشور ، جلد اول ، ۱۳۷۳
- ۱۴ - شهری ، غلامرضا ، ستوده جهرمی ، سروش ، نظریات مشورتی اداره حقوقی قوه قضائیه ، تهران ، انتشارات روزنامه رسمی کشور ، جلد دوم ، ۱۳۷۵
- ۱۵ - صالح ولیدی ، محمد حقوق جزای عمومی ، انتشارات نشر داد تهران ، سال ۱۳۷۴
- ۱۶ - صفاری ، علی ، کیفرشناسی ، انتشارات جنگل ، سال ۱۳۹۷
- ۱۷ - صفاری ، علی و اجتهادی ، سید عبدالمجید و سلامت ، رضا و حیدری ، غلامحسین ، بزه قاچاق کالا و ارز ، انتشارات روزنامه رسمی کشور ، سال ۱۳۹۷
- ۱۸ - صلاحی ، جاوید ، کیفرشناسی ، انتشارات نشر سحر تهران ، سال ۱۳۸۲
- ۱۹ - عرفانی ، محمود ، حقوق تطبیقی ، انتشارات جنگل تهران ، سال ۱۳۸۵
- ۲۰ - عمید ، حسن ، فرهنگ فارسی عمید ، انتشارات امیر کبیر تهران ، سال ۱۳۷۹

- ۲۱ - علی آبادی ، عبدالحسین ، حقوق جنایی ، انتشارات بانک ملی تهران ،
 سال ۱۳۵۲ - ۲۲ - غلامی ، حسین ، کیفرشناسی ، انتشارات نشر میزان تهران
 ، سال ۱۳۹۹
- ۲۳ - قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز به انضمام قانون امور گمرکی و سایر
 قوانین و آئین نامه های مربوط ، دفتر کل پیشگیری و نظارت بر امور قاچاق کالا و
 ارز سازمان تعزیرات حکومتی ، انتشارات روزنامه رسمی کشور ، ۱۳۹۷
- ۲۴ - قیافی ، بهزاد ، مباحثی در مورد قوانین مربوط به قاچاق کالا و ارز ،
 انتشارات محقق اردبیلی اردبیل ، سال ۱۳۹۹
- ۲۵- گلدوزیان ، ایرج ، حقوق جزای عمومی ایران ، دانشگاه تهران ، سال ۱۳۸۶
- ۲۶ -مجتهد ، داود ، بررسی وضعیت قاچاق کالا و ارز در ایران و چند کشور
 متناظر ، انتشارات ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز ، سال ۱۳۸۸
- ۲۷ - محمدی ، حمید ، ضبط ، مصادره و استرداد اموال ، انتشارات گنج دانش ،
 سال ۱۳۷۵ - ۲۸ - معین ، محمد ، فرهنگ فارسی معین ، انتشارات امیر کبیر
 تهران ، سال ۱۳۷۹
- ۲۹ - نجفی ابرند آبادی ، علی حسین ، ترجمه کیفرشناسی برنار بلوک ،
 انتشارات مجمع علمی و فرهنگی مجد تهران ، سال ۱۳۷۲
- ۳۰ - نجفی ابرند آبادی ، علی حسین ، نظام های بزرگ سیاست جنایی می ری
 دلماس مارتی ، انتشارات میزان تهران ، سال ۱۳۹۸
- ۳۱ - نجفی ابرند آبادی ، علی حسین ، درآمدی بر سیاست جنایی ، انتشارات
 میزان تهران ، سال ۱۳۹۶

۳۲- ولیدی ، محمد صالح ، حقوق کیفری اقتصادی ، انتشارات میزان تهران ، ۱۳۸۶

۳۳- یمینی فر ، علی اصغر ، راه های مبارزه با قاچاق کالا و ارز در کشور ، انتشارات شرکت نشر بهینه فراگیر تهران ، سال ۱۳۹۳

مقاله ها :

۱ - ابراهیمی ، محسن و محمدی ، شاکر ، سنجش یارانه کالاهای اساسی و نحوه توزیع آن بین دهک های درآمدی ، فصلنامه پژوهش ها و سیاست های اقتصادی ، شماره ۴۳

<https://www.vajehyab.com/moein/%D%AB%3D%88%9D%8A%8D%AB%3DBA%2C%D%8AF>

۲ - بیابانی ، غلامحسین و نظری ، غلامحسین ، بررسی ابعاد قاچاق کالا و روش های مبارزه با آن .

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/984318>

۳ - سعیدی ، سامان ، مطالعه تطبیقی تدابیر واکنشی و پیشگیری از جرم قاچاق کالا در حقوق ایران و آمریکا

<https://civilica.com/doc/803897>

پایان نامه ها :

قیافی ، بهزاد ، بررسی بزه قاچاق کالا و ارز در حقوق کیفری ایران ، پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد ، سال ۱۳۷۷